

EESTI MAAÜLIKOOL
Põllumajandus- ja keskkonnainstituut

Maria Lutsar

**SÜNDMUSTURISMI MÕJU KOHALIKULE
KOGUKONNALE JA KULTUURILE PEIPSI
JÄRVEFESTIVALI NÄITEL**

The impact of event tourism to local community and culture
on the example of Lake Peipus festival

Magistritöö
Loodusturismi õppekava

Juhendajad: Lea Sudakova, MSc
Marika Kose, MSc

Tartu 2018

Eesti Maaülikool		Magistritöö lühikokkuvõte	
Kreutzwaldi 1, Tartu 51014			
Autor: Maria Lutsar		Õppekava: Loodusturism	
Pealkiri: Sündmusturismi mõju kohalikule kogukonnale ja kultuurile Peipsi Järvefestivali näitel			
Lehekülgi: 91	Jooniseid: 9	Tabeleid: 1	Lisasid: 4
Osakond: Põllumajandus- ja keskkonnainstituut Uurimisvaldkond: S196 (Sotsiaalökonomika) Juhendaja(d): Marika Kose, Lea Sudakova Kaitsmiskoht ja aasta: Tartu, 2018			
<p>Sündmusturismi mõju kohalikule kogukonnale on uuritud erinevates kirjandusallikates peamiselt majanduslikust aspektist. Vähe on tehtud uuringuid mõjudest, mis on seotud kultuuri, keskkonna ja igapäevase eluga. Olemasolevad tulemused kirjanduse põhjal näitavad, kuidas kohalik kogukond on mõjutatud erinevate sündmuste toimumisest nende piirkonnas. Peamiselt tunnevad kohalikud positiivset mõju, saades kasu nii kultuurilisest kui ka majanduslikust küljest.</p> <p>Tööl oli neli eesmärki: teada saada, kuidas suhtuvad kohalikud kogukonnad ja külastajad Peipsi Järvefestivali toimumisse, välja selgitada, kuidas on kohalike igapäevaelu ja sealne kultuur mõjutatud sündmusturismist, teada saada, kas kohalikud elanikud ja külastajad näevad Peipsi Järvefestivali toimumisel mõju turismile ning välja selgitada, kas soovitakse festivali jätkumist.</p> <p>Eesmärkide saavutamiseks viidi läbi 60 poolstruktureeritud intervjuud II Peipsi Järvefestivalil 2017. aasta suvel, mille raames esitati küsimusi lähtuvalt fookusgruppidest, milleks olid: kohalik elanik, rannaäärne elanik, festivali külastaja Eestist, turist Eestist, välisturist ja kaupleja festivalialal.</p> <p>Uurimusest selgus, et Peipsi Järvefestivali külastajate, sealhulgas ka kohalike elanike arvates, mõjutab festivali toimumine kogukondi igati positiivselt. Peamiselt toodi välja majanduslik kasu, kuid inimesed mainisid mitmel korral ka sotsiaalseid mõjutusi, nagu pere ja sõpradega aja veetmine, sotsialiseerumine, uue kultuuriga tutvumine ja palju muud. Võis järeldada, et festivali toimumine ei häiri kohalikke elanikke ning selle toimumist peetakse väga heaks reklaamiks piirkonnale.</p> <p>Käesoleva uurimistöö tulemused vastavad suurel määral olemasolevale kirjandusele, et peamiselt mõjutab sündmusturism kohalikku kogukonda ja kultuuri positiivselt, kuid nagu igal üritusel, on olemas negatiivsed küljed, mis aga selle töö raames uuritud piirkonna puhul määravaks ei saanud.</p> <p>Tööl on praktiline väärtus, tulemused võetakse arvesse järgmiste Peipsi Järvefestivalide korraldamisel. Edaspidi on soovitatav kordusküsitluste läbiviimine, et jälgida külastajate arvu dünaamikat ning erinevate fookusgruppide suhtumist festivali pikema aja jooksul seostatuna külastuskoormusega.</p>			
Märksõnad: sündmusturism, kogukond, kultuur, mõju, festival			

Estonian University of Life Sciences		Abstract of Master's Thesis	
Kreutzwaldi 1, Tartu 51014			
Author: Maria Lutsar		Specialty: Nature Based Tourism	
Title: The impact of event tourism on local communities and culture on the example of Lake Peipus Festival			
Pages: 91	Figures: 9	Tables: 1	Appendixes: 4
Department: Institute of Agricultural and Environmental Sciences Field of research: S196 (Social economics) Supervisors: Marika Kose, Lea Sudakova Place and date: Tartu, 2018			
<p>The impact of event tourism on a local community has been studied in different research papers mainly from economical point of view. Few research papers have studied impacts, related to culture, economy and social life. Existing results from the literature, however describe, how different events can have an impact on a local community. People are mainly positive, gaining cultural and economical benefits.</p> <p>This paper had were four objectives: find out how local communities' and vistiors' attitude towards Lake Peipus Festival, to identify, how event tourism impacts residents' everyday life and local culture and to find out, weather residents' and visitors feel the impact of Lake Peipus Festival to tourism and also, do they wish for the festivals' continuation.</p> <p>During the II Lake Peipus Festival in summer of 2017, semistructured interviews were carried out to achieve set goals. Previously set focusugroups were interviewed based questions derived from set goals. Focugroups were: local resident, coastal resident and festival visitor from Estonia, tourist from Estonia, foreign tourist and marketer on festival area.</p> <p>The results showed that the visitors of Lake Peipus Festival and local residents think that the festival has very positive impacts on local communities. People mostly mentioned the economical benefits but many brought out the social impacts, for example having the chance to spend time with friends and family, socializing and learing about the new culture. In conclusion, it can be said that the occurance of this festival does not disturb local residents. Festival is a great promotion to the region.</p> <p>The results of present research paper correspond to the findings from literature. Event tourism mostly impacts the local community and culture positively but as to every event, there are negative aspects which were not decisive in the area studied for this work.</p> <p>This paper has a practical value since the results are taken into account managing the next Lake Peipus Festival. For further research it is recommended to conduct a poll to follow the dynamics of visitors and to know the attitudes of different focusgroups towards the festival during longer time period which is associated with overall visiting load.</p>			
Keywords: event tourism, community and culture, festivals, impacts			

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. TEOREETILINE ÜLEVAADE	7
1.1. Mitmekesine Peipsimaa	7
1.2. Sündmusturismi mõju kohalikule kogukonnale ja kultuurile	9
1.2.1. Turismi mõju kohalikule kogukonnale ja kultuurile	9
1.2.2. Sündmusturism	12
1.2.3. Kultuuriturism	15
1.2.4. Festivaliturism ja festivalide mõju kohalikule kogukonnale	17
2. METOODIKA	22
2.1. Peipsi Järvefestival	22
2.2. Uurimustöö eesmärgid ja meetod	26
3. TULEMUSED	29
3.1. Intervjueeritavate profiil	29
3.2. Tulemuste analüüs	30
3.2.1. Kohalike kaasamine ja jätkusuutlikkus	48
4. ARUTELU	51
KOKKUVÕTE	63
KASUTATUD KIRJANDUS	64
LISAD	76
Lisa 1. Fookusgruppide jagunemine	77
Lisa 2. Intervjuude küsimused	79
Lisa 3. Teemad ja alateemad kodeerimiseks	82
Lisa 4. Tsitaate intervjuudest	84

SISSEJUHATUS

Käesoleva uurimistöö teema käsitleb sündmusturismi mõju kohalikule kogukonnale ja kultuurile Peipsi Järefestivali näitel. Sündmusturismi kasv on hakanud mõjutama turismisihtkohti ning seal korraldatavad üritused on omakorda saanud reisi põhjuseks. Suured sündmused, eriüritused ja festivalid on iga aastaga muutunud järjest atraktiivsemaks sihtkohariikide külastusmagnetiks, mis mõjutavad nii riiki või piirkonda, majandust kui ka kogukonda ja sealsete elanike igapäevaelu.

Turism on aastatega saanud üheks suurimaks tööstusharuks, seega on ka sündmusturism muutunud suureks kasumiallikaks majanduses. Positiivseid majanduslikke mõjusid, mida turism pakub, on uurinud mitmed teadlased. Üha enam on aga tähelepanu hakatud pöörama ka, kuidas turism mõjutab sotsiaalset ja kultuurilist elu ning keskkonda.

Magistritöö ülesanne on leida erinevatest kirjandusallikatest selgitusi, kuidas mõjutab sündmusturism, eelkõige festivalid ja festivaliturism, kogukonda ja sealset kultuuri. Olemasolevatest tulemustest selgub, et olenemata päritolust, asukohast, inimeste iseloomust või kaasatusest, suhtuvad kogukonna liikmed nende piirkonnas toimuvatesse üritustesse peamiselt positiivselt. Inimesed on teadlikud positiivsetest majanduslikest mõjudest, samal ajal täheldatakse sotsiaalseid, kultuurilisi ja keskkondlikke mõjutusi. Mitmete kirjandusallikate andmetel, on sündmusturismil ka negatiivsed küljed, kuid positiivsed hüved kaaluvad negatiivsed üle.

Laiaulatuslikke uuringuid sündmusturismi mõjudest kohalikule kogukonnale pole Eestis väga palju läbi viidud, küll aga on tehtud töid leidmaks näiteks suursündmuse Weekend festivali mõjusid Pärnu linna elanike heaolule (Kakko 2016), kui ka sündmusturismi mõju Türi linnale (Näpping 2014).

Selleks, et teada saada kogukondade ja ka külastajate arvamusi ühest konkreetsest festivalist, uurib käesolev magistritöö 2017. aasta suvel toimunud II Peipsi Järefestivali, mille raames intervjueriti festivalist osavõtjaid. Festival sai valitud, kuna Peipsi piirkond on omamoodi eriline, oma huvitavate inimeste, kultuuri, usu ja tavadega ning seetõttu, et taolist mitmepäevalist festivali järvel mujal Eestis ei korraldata ning oli võimalik hinnata ja võrrelda mõjusid erinevates festivalipaikades.

Eesmärkideks on teada saada, kuidas suhtuvad festivali toimumisse kohalikud elanikud ja külastajad mujalt, välja selgitada, kuidas on kohalike elu ja sealne kultuur mõjutatud sündmusturismist, teada saada, kas kohalikud elanikud ja külastajad näevad festivali toimumisel mõju turismile üleüldiselt ning kas nende arvates võiks järvefestival ka edasi toimuda.

1. TEOREETILINE ÜLEVAADE

1.1. Mitmekesine Peipsimaa

Peipsimaal on erinevad rahvused ja kultuurid, kaunid külad ranna ääres, pühalikud pühakojad, kõrgustesse laiuvad tuletornid, suursugused mõisad, huvitavad ja mitmekülgsed muuseumid ning põline laadakultuur (Kultuurilooline Peipsimaa). Peamiselt kutsutakse Peipsimaaks Peipsi järve põhja-ja läänekalda maastikke. Mõiste hakkas laiemalt levima aastal 1964, mil ilmus Aliise Moora raamat "Peipsimaa etnilisest ajaloost". (Pae 2014: 12)

Eesti ja Venemaa piiril, pindalaga 3555 km², asuv Peipsi järv on Euroopas suuruselt neljandal ja maailmas 53ndal kohal. Järves asub kokku 35 saart ning tal on suur vee-, kala- ja puhkemajanduslik tähtsus. Suurimaks sügavuseks on mõõdetud 15,3 m ning rannajoone pikkuseks 520 km, Eestis 175 km. (Peipsi 2011) Peipsimaa on jagatud neljaks erinevaks maastikurajooniks (Joonis 1).

Joonis 1. Peipsi ümbruse maastikurajoonid (Pae 2014: 12)

Loodusteadustest lähtuvalt võib Peipsi järve käsitleda tuumalana, kuid järve üleminek maismaaks on oluline mitmekesisust suurendav tegur. Kultuurilisest vaatepunktist on Peipsi järv kahte kultuurivööndit üksteisest eraldav piir. Ühel pool elavad soomeurgrilased (läänes), keda on mõjutanud läänekristlus ja kes kasutavad ladina tähestikku. Ida poolisel järvekaldal valitseb aga idakristlusest pärinev kultuur, kus kasutatakse kirillitsat ja räägitakse slaavi keeltest üht. Kõige erilisem näide sellest erilisest piirialast on ehk Narva ja Jaanilinna vastastikku paiknevad linnused, mis kõrgelt üksteist silmavad ja annavad märku oma kohalolekust. Taolisi olulisi piirialasid on Euroopas väga vähe, seega tuleks seda pidada väga tähelepanuväärseks. (Pae 2014: 12)

Peipsi laiub hiiglaslikus selgete piirideta nõos, kus kõrguste vahed on väikesed ning piiriks võib pidada 50 m samakõrgusjoont. Nagu jooniselt 1 on näha, ümbritseb järve neli maastikurajooni, millest kaks on madalikud (Alutaguse ja Peipsi rannikumadalik). Alutaguse madalik, mis asub põhja pool, on metsane, tasane ja valdavalt soine, kuid peidab endast mitmeid huvitavaid pinnavorme. Kõige omapärasemateks ilmselt tuleks pidada mandriluiteid ehk kriivasid. (Pae 2014: 13)

Kõrgematest aladest võib nimetada Ugandi lavamaad, mis ulatub Peipsini läänest. Paiga teeb eriliseks Kallaste linna liivakivipaljand, kus on näha kogu Peipsi järve ulatuses aluspõhja settekivimid. Pljussa lavamaa maastikurajoon, mis jääb täielikult Venemaa territooriumile, kõrgeim ja enim kultuuristatud osa asub Oudova/Gdovi ümbruses. (Sealsamas)

Nagu piirialadele kohane, on ka Peipsmaa olnud rahvuste osas kirju. Idapoolne rannikualal on peamiselt tuntud just vanausulised. Neid võiks iseloomustada, kui vene õigeusu kirikust eraldunud usulikust liikumist, mis ei tunnista 17.sajandil patriarh Nikoni algatatud õpetusi ja korda. Vanausulisi elab kõige rohkem eelkõige Venemaal, kuid mitmeid kogudusi on ka Põhja-Ameerikas. Arvuliselt hinnatakse vanausuliste hulka paarile miljonile. (Sealsamas) Hetkel on vanausulistel Eestis üksteist kogudust, millest kaks palvelat asub Peipsist eemal (üks Tartust ja teine Tallinnas) (Jüriado 2014: 18).

Kahjuks saab minevikus rääkida kunagi piirkonnas elanud vadjalastest ja Alutaguse poluvernikutest. Nii Ida-Eesti murretest kui arheoloogiast võib leida märke vadjapärasusest. Vadjalaste kultuuri olemust on näha Jõuga kääbastes, millest kaevamisel leitud esemeid on võimalik Iisaku muuseumis kõigil näha. (Sealsamas)

Poluvernikud ehk pooleusulised paiknesid Alutaguse metsa vahel, kes olid vadja, eesti ja vene segakeelsed inimesed. Nad olid kõigepealt õigeusklikud, kuid tasapisi sulanduti järjest rohkem luterlikku maailma. (Sealsamas)

Peipsimaa on kultuuride piiriala, kus kohtuvad ja sulanduvad eri keeled, rahvused ja usud. Külad on jäänud aastatega tühjemaks, kuid piiriäärne suurjärv pakub kõigile avastamisrõõmu. Igale ühele oma, olgu selleks imeilusad liivarannad põhjaosas, omapärased ja hubased teeäärsed turud ning loomulikult kultuuritaust. (Pae 2014: 16)

1.2. Sündmusturismi mõju kohalikule kogukonnale ja kultuurile

1.2.1. Turismi mõju kohalikule kogukonnale ja kultuurile

Turismi peetakse potentsiaalseks majanduslikku kasu toovaks allikaks, pakkudes viise, mille abil võib elukvaliteet paraneda. Näiteks tekivad uued töövõimalused, maksutulu, majanduslik mitmekesisus, korraldatakse festivale, luuakse uusi restorane, vaba aja veetmise võimalusi ning väärindatakse uusi looduslikke ja kultuurilisi huviobjekte. Sealjuures on ka murekohti. Turism võib mõjutada elukvaliteeti ka negatiivselt, tekitades ülerahvastatuse, kuritegevuse suurenemise, hindade tõusu, turistide ja kohalike elanike omavahelisi arusaamatusi ning külastatava piirkonna eluviiside muutusi. (Ap, Crompton 1993; McCool, Martin 1994, ref. Andereck jt. 2005)

Hetkel, mil kogukonnast saab turismisihtkoht, muutub sealsete turismitegevusest mõjutatud elanike elu (Jurowski jt 1997). Viimastel aastakümnetel on märkimisväärselt kasvanud huvi turismi, kui abinõu vastu, mis arendab regionaalset majandust. Omavalitsused ja majandusarenguspetsialistid on turismi pidanud oluliseks tegevusalaks, mis parandab kohalike elanike töövõimalusi, kasvatab maksutulu ning pakub majanduslikku mitmekesisust. Uurijatele on üha enam hakanud huvi pakkuma, kas turismi mõjutusi tunnetavad ka kohalikud elanikud ning kas turism mõjutab nende heaolu tunnetust erinevates eluvaldkondades (nt. materiaalne elu, elu kogukonnas, emotsioonaalne elu, tervis ja turvalisus)? (Kim jt. 2013)

Turismi mõju saab analüüsida erinevalt: majanduslikust, sotsiaalsest, kultuurilisest ja keskkonna vaatenurgast. Kirjanduse kohaselt peetakse positiivseteks turismi majanduslikeks mõjudeks elukvaliteedi paranemist (Belisle, Hoy 1980 ref. Kim jt 2013; Tosun 2002), investeeringute (Liu jt. 1987 ref Kim jt 2013) ja äritegevuse (Prentice 1993 ref Kim jt 2013) kasvu. Negatiivsetest külgedest on välja toodud kinnisvara (Perdue jt. 1987 ref Kim jt 2013; Allen jt. 1993), toidu ja teenuste (Weaver, Lawton 2001) ning maatükkide hindade kallinemine (Lundberg 1990 ref Kim jt 2013). Ilmselt muutuvad arvamused turismi mõjudest aja jooksul, mil muutub maailm ning areneb turism (Kim jt. 2013).

Vaadates sotsiaalseid turismi mõjusid, on uurimused näidanud, et negatiivseteks mõjudeks peetakse liiklusummikuid, ülerahvastatust avalikes kohtades ning teisi sotsiaalseid probleeme (Andereck 1995; Backman jt. 1997 ref Kim jt. 2013). Lisaks on ka tõendusmaterjali, et turism soodustab kerjamist, hasartmänge, narkokaubandust ja prostitutsiooni, kui ka traditsioonilise ühiskonna tõrjumist ning põhjustab kultuuritraditsioonide allakäiku (nt. Var, Kim 1989; Ahmed, Krohn 1992 ref Kim jt. 2013; Andereck jt 2005). Samal ajal on tõendeid, et sotsiaalsel tasandil on turismil ka positiivseid mõjusid. Näiteks annab turism võimaluse erinevate hoonete taastamiseks nagu väliste vaba aja veetmise võimalusteks rajatud hooned, pargid, teed, samal ajal vähendades ülerahvastatust teatrites, kinodes, kontsertidel ning spordivõistlustel. (Lankford, Howard 1994; Liu, Var 1986; Perdue jt. 1991 ref Kim jt 2013)

Pearce (1996) ja Young (1973) on väitnud, et turism kasutab kultuuri enda kasuks ära (ref Kim jt 2013). Väga tihti on öeldud, et turism lõhestab kultuuritraditsioone ning muudab inimeste käitumist (Kousis 1989 ref Kim jt 2013). Vaadates aga positiivseid külgi, on turismi peetud just kultuuri ellu äratajaks kui väljasurevaid tavasid uuendatakse turistide jaoks (Wang jt 2006 ref Kim jt. 2013). Tosun (2002) leidis, et kultuurilised mõjud erinevad olenevalt kogukonna enda sotsiaalsetest suhetest turistidega ning järeldas, et regionaalsed sotsiaalsed suhted erinevad sõltuvalt kohalike haridustasemest, turistidega suhtlemise võimalustest ning kohalike kuvandist rahvusvahelisest turistist.

Viimasena vaatame turismi mõjutusi keskkonnale. Mõned usuvad, et turism aitab luua inimestes suuremat teadlikkust keskkonna säästmisest, püüdes näidata turistidele looduse ilu ning kasvatades sealjuures võõrustavate riikide keskkonna infrastruktuuri investeerimist (Var, Kim 1989 ref Kim jt. 2013). Turismi peetakse ka puhtaks tööstuseks, võrreldes

teistega, mis saastavad keskkonda tunduvalt rohkem. See puhas tööstus aitab parandada kogukonna ning selle ümbruse väljanägemist. (Perdue jt. 1987; Richie 1988 ref Kim jt. 2013). Samal ajal paljud arvavad, et turism just põhjustab keskkonna saastet, loodusvarade hävinemist, taimestiku degradeerumist ning eluslooduse vähenemist (Ahmed, Krohn 1992: 529; Andereck 1995: 528; Koenen jt 1995; Var ja Kim 1989 ref Kim jt. 2013).

Andereck (1995: 1059) on välja toonud mõned keskkonda kahjustavad tegurid nagu õhusaaste, mida tekitavad lennukite ja sõidukite heitgaasid; veesaaste, mida põhjustavad reovee ärajuhtimine, väetise lekkimine, maanteeõli; eluslooduse hävinemine, mis on põhjustatud küttimisest, lõksude ülesseadmisest ja kalapüügist, kui ka looduslike elupaikade häirimine; taimestiku hävinemine ja raadamine; metsatulekahjud, taimestiku tallamine; märgalade, pinnase ja randade hävinemine. Ta mainib veel ka inimeste elulaadi häirivaid mõjusid nagu suurte hoonete ehitamine, mis rikuvad vaateid, kokkusobimatud ja ebasobivad arhitektuuristiilid, mürasaaste lennukite, autode ning turistide tõtu; erosioon ja vandalism; püüdjate poolt jäetakse vedelema kalastustarbed ja nõörid; aga ka *graffitid*. (ref Andereck 2005)

Erinevate uurimuste põhjal, on leidnud kinnitust, et turism on mitmel juhul positiivne kogukonna mõjutaja. Mitmetes uurimustes tuuakse välja, et turism suurendab uhkusetunnet, loob kultuurilise identiteedi ja ühtsustunde, saab mõtteid vahetada ning annab teadmisi piirkonna kultuurist (Delamere, Hinch 1994; Esman 1984 ref Gursoy jt. 2004; Besculides jt 2002). Turism loob kultuurivahetuse võimalusi, taaselustab kohalikke traditsioone, parandab elukvaliteeti ning kogukonna mainet (Clements jt 1993; Weikert, Kertstetter 1996 ref Gursoy jt. 2004; Besculides jt 2002).

Uurimistöödest on selgunud, et kohalikud elanikud, kes on turismitööstusest sõltuvad või saavad suuremat majanduslikku tulu või isiklikku kasu, tunnetavad suuremat positiivset mõju kui teised (Haralambopoulos, Pizam 1996; Lankford, Howard 1994; McGehee, Andereck 2004; Sirakaya jt. 2002 ref Andereck jt. 2005; Brunt, Courtney 1999; Jurowski jt 1997). Haralambopoulos'i ja Pizam'i (1996) poolt koostatud uurimusest järel dati, et elanikud, kes olid otseselt sõltuvad turismist, võtsid tööstusega seonduvat rohkem positiivsemalt kui need, kes polnud sõltuvad (ref Andereck jt 2005). Sama kehtib ka elanike kohta, kellel on turismist rohkem teadmisi, mille tulemusel nad teadvustavad turismi kasumlikkust, samal ajal silmas pidades ka kulusid, mis võib sellega seonduvalt kogukonnale tekkida. (Andereck jt 2005)

Peamiselt peetakse turismi majanduslikult kasulikuks ja igati positiivseks. On hea tõdeda, et elanikud on teadlikud mitmetest viisidest, kuidas turism on neile ja kogukonnale kasulik nii sotsiaalsest, kultuurilisest kui ka majanduslikust küljest. (Sealsamas)

Turismi arendajad ja turustajad peavad teadma, kuidas kohalikud tunnetavad turismi mõju ning kuidas see mõjutab nend eluga rahulolu vastavalt turismi arengustaadiumitele (Kim jt 2013).

Turism mõjutab igat sihtkohariiki erinevast küljest. On oluline teada, et turismil võivad olla ühele piirkonnale nii positiivsed kui ka negatiivsed mõjud, seda ka Peipsi Järvefestivali puhul.

1.2.2. Sündmusturism

Sündmusturism on süstematiseeritud festivalide ja erisündmuste planeerimine, arendamine ja turustamine turisti huviobjektina, maine kujundajana, infrastruktuuri ja majanduskasvu katalüsaatorina (Getz, Wicks 1993: 2 ref Skoultos, Tsartas 2009).

Sündmused on oluliseks turismi motivaatoriks ning kajastuvad selgelt enamike sihtkohade arengu ja turustamise plaanides. Planeeritud sündmuste mõjusid ja rolli turisminduses on palju uuritud ning nendel on suur tähtsus sihtkoha konkurentsivõimes. Sündmusturismist sai alles mõni kümnend tagasi osa turismitööstusest ja uurimisobjekt turismiteaduses, seega võib öelda, et selle sektori pidev kasv on olnud märkimisväärne. (Getz 2008: 403)

Planeeritud sündmused on ajalis-ruumiline fenomen ning igaüks neist on eriline, vastavalt kohale, inimestele ning korraldusele, rääkimata nende väljanägemisest ja programmist. Sündmuste atraktiivsuse eripära seisneb selles, et nad pole kunagi samasugused ning selleks, et mõttest aru saada, peab inimene "päriselt" seal olema. (Sealsamas: 404)

Nagu ka kõigi erihuvi reisimise (*special interest travel*) vormidega, peab ka sündmusturismi vaatama nii nõudluse kui pakkumise poole pealt. Tarbija kohta on vaja teada, kes sündmuste tõttu reisivad ning miks, samuti missugused inimesed külastavad sündmusi reisi ajal. Samuti on oluline teada, mida "sündmusturist" teeb ja kui palju kulutab. Pakkujate vaatekohast sihtkohad arendavad, lihtsustavad ja reklaamivad erinevaid sündmusi vastavalt eesmärkidele: turistide ligitõmbamiseks (eriti madalhooajal), on

katalüsaatoriks (linna uuendamiseks ning sihtkoha infrastruktuuri ja turismi suutlikkuse suurendamiseks), positiivse sihtkoha kuvandi edendamiseks ning üldiselt koha reklaamimisse panustamiseks (parem koht elamiseks, töötamiseks ja investeerimiseks) ja konkreetsete vaatamisäärsuste või alade elustamiseks. (Sealsamas: 405-406)

Järgnevalt on kokkuvõtlikult välja toodud sündmusturismi mõjud viies kategoorias (Tabel 1):

Mõjutuse kategooria	Positiivne	Negatiivne
Majanduslik	<ul style="list-style-type: none"> • Suuremad väljaminekud • Töökohtade loomine • Tööjõu kasv • Elatustaseme tõus 	<ul style="list-style-type: none"> • Hinnatõus ürituse jooksul • Kinnisvaraga hangeldamine • Turistide ligimeelitamise nurjumine • Paremad alternatiivsed investeeringud • Ebapiisav kapital • Ebaadekvaatne sündmuse kuluarvestus
Turism/kaubanduslik	<ul style="list-style-type: none"> • Suurem teadlikkus piirkonnast kui turismi-/reisisihtkohast • Suurenenud teadmised piirkonnas potentsiaalseteks investeeringuteks ning kaubanduseks • Uute majutusettevõtete ja turismiattraksioonide loomine • Kättesaadavus 	<ul style="list-style-type: none"> • Halva maine omandamine seoses ebakvaliteetsete hoonete, sobimatute tavade või hinnatõusu tõttu • olemasolevate ettevõtete negatiivsed reaktsioonid seoses uue võimaliku konkurentsiga kohaliku tööjõu ja riigiabi jaoks
Füüsilised/keskkondlik	<ul style="list-style-type: none"> • kohaliku huvi ja osalemise alalise taseme tõus seoses sündmuse tegevustega • piirkonna väärtuste ja traditsioonide tugevdamine 	<ul style="list-style-type: none"> • isiklike või privaatsete tegevuste reklaamimine • sündmuse algupärasuse muutmine vastavalt nõudlusele • kuritegevuse potentsiaalne tõus • kogukonna struktuuri muutused • ühiskonna nihestumine
Psühholoogilised	<ul style="list-style-type: none"> • Suurenenud kohalik uhkusetunne ja kogukonna vaim • Suurenenud teadlikkus mitte-kohalikest arusaamadest 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastuvõtja piirkonna kaitsev hoiak • Kultuurišokk • Arusaamatused, mis toob kaasa külalise/võõrustaja vaenulikkuse
Poliitilise/korralduslikud	<ul style="list-style-type: none"> • Suurenenud regiooni ja selle väärtuste tunnustamine 	<ul style="list-style-type: none"> • Kohaliku rahvastiku majanduslik ärakasutamine, et

	<ul style="list-style-type: none"> rahvusvahelisel tasandil Korraldajate oskuste areng 	<ul style="list-style-type: none"> rahuldada poliiteliidi soove Sündmuse tegeliku olemuse moonutamine Suutmatus toime tulla Eesmärkide mitte saavutamine Korralduslike kulude tõus Sündmuse ärakasutamine, et põhjendada valesid otsuseid Ideoloogia ja sotsiaalkultuurilise reaalsuse tunnustamine
--	--	--

Tabel 1. Sündmusturismi mõjud (Hall 1992: 8 ref Skoultos, Tsartas 2009)

Mitmed maapiirkonna kogukonnad korraldavad üritusi igal aastal, et kasutada võimalusi ning tulu, mida pakub sündmusturism (Getz 1991; 1997 ref Skoultos, Tsartas 2009). Turistidele on maapiirkonnad huvipakkuvad, kuna nad on vastupidised linnale, kus on palju rahvast ja stressirohke keskkond, võrreldes maapiirkonna vaikuse ja väheste inimestega. (Lane 1994 ref Skoultos, Tsartas 2009) Maapiirkonnas toimuvad üritused on autentsemad ja seetõttu ka atraktiivsemad (Skoultos, Tsartas 2009).

Maapiirkonnad, kes soovivad majanduse ja sotsiaalset-kultuurilist arengut, sõltuvad palju turismist selle kasumiteguri tõttu. Peamiselt majanduslikest olukorrast sõltuvalt, tuleb maapiirkondadel turistide ligimeelitamiseks välja mõelda uusi piirkonnas pakutavate turismiteenuseid ja –tooteid. (Sealsamas) Üldiselt ei suuda maapiirkonnad kasutada ära kogu turismi poolt pakutavat potentsiaali, kuna neil puudub piisav infrastruktuur, et vastu võtta turiste aastaringelt (Mangion, McNabb 2005 ref Skoultos, Tsartas 2009). Seega on vaja mõista sündmusturismi olulisust, kui potentsiaalset võimalust maapiirkonna probleemide leevendamiseks. (Skoultos, Tsartas 2009).

Sündmusturismi peamiseks eesmärgiks on majanduslik kasum, kuid tuleb mõelda ka isiklike ja sotsiaalsete tagajärgedele ning mõjudele, samuti arvestada nii kultuuriliste kui keskkonna muutustega. Sündmusturismi tuleks vaadelda avatud süsteemina, määratlades "panused" (mida on vaja sündmuse toimumiseks (hinnapakkumised, hoonete arendamised ja turundamine)), "ümberkujunduse protsess" (sündmused kui muutuse ajendajad) ning "tulemused" (soovitud ja mittesoovitud mõjud, sisaldades ka väliseid). Tulemusi ja muutuste protsessi võib tõlgendada nii positiivse kui negatiivse mõjuna. (Getz 2008: 419)

Kõigi sündmuste puhul on olemas nii positiivsed kui negatiivsed mõjud. Nende hindamine ja tasakaalustamine on ürituse korraldaja peamine eesmärk. Sotsiaalsed ja kultuurilised mõjud võivad olla ühised kogemused, mis tõstavad uhkusetunnet kohalikust kogukonnast ning laiendavad kultuurilist silmaringi. Sündmused on suurepäraseks võimaluseks sihtkoha keskkonna demonstreerimiseks. Siinkohal tuleb aga silmas pidada, et toimuva sündmuse asukoht ja keskkond võivad olla väga haprad ning seega tuleb nende eest hoolitseda ja neid kaitsta. Sündmuste korraldajad on üha enam teadlikumad ürituste korraldamise puhul, et nad peavad mõtlema keskkonna heaolule. Turismi ja majandusliku mõju alla kuuluvad külastajate kulutused, ärivõimaluste reklaamimine, äritegevuste loomine ja töökohtade loomine. (Allen jt 2011: 77)

Kuigi sündmusturismi peetakse väga oluliseks osaks turismitööstuses kui ka kohaliku piirkonna reklaamimiseks, arendamiseks ja kogukonna ühtsustunde loomiseks, koos oma teiste alaliikidega, on Getz (2008) öelnud, et uurimused ja asjakohased teadustööd sündmusturismi kohta on veel varajases arengujärgus.

Peipsi Järefestivali toimumine on väga oluline, kuna selle raames tutvuvad väljastpoolt piirkonda elavad inimesed Peipsi järve ning sealsete külade, linnade ning inimestega. Festival reklaamib piirkonda ning annab külalisele võimaluse tutvuda kohalike elanike ja vaatamisväärsuste kui ka kultuuriga. Peipsi järv on kalastajate seas väga populaarne, kuid festival näitab järve võimalusi hoopis teisest küljest.

1.2.3. Kultuuriturism

Kultuuriturism hõlmab endas ajalooliste või arheoloogiliste paikade külastamist, kogukonna festivalidest osavõtmist, traditsiooniliste tantsude või tseremooniate vaatamist või lihtsalt käsitöö ostmist. Uurimused on näidanud, et taoline turism on kohalikele elanikule kasulik samapalju kui neile, kes antud kogukondi külastavad. (Besculides jt 2002) Kultuuriturismi puhul on olemas ka teine külg, mis võib mõjutada negatiivselt väikeste kogukondade iseloomu ja traditsioone (Keogh 1990; Johnson jt 1994 ref Besculides jt 2002).

Turism annab võõrustajale võimaluse kogeda teisi kultuure, mille läbi võib tekkida tolerantsus ja arusaamine. Teiseks tugevdab oma kultuuri tutvustamine väljastpoolt

kogukonda elavatele inimestele tunnet, kuidas on elada kogukonnas, samal ajal suurendades identiteeti, uhkust, ühtsustunnet ja tuge. (Besculides jt 2002)

Näiteks võib tuua ühe uurimuse, mis on koostatud Esman'i (1984 ref Besculides 2002) poolt Louisiana põlisasukate seas (*Cajun* kogukonnas). Läbi osalusvaatluse järeldati, et turism mõjutas nende etnilist uhkuse tunnet ja identiteeti väga sügavalt. Põlisasukad erinevad domineerivast kultuurist, kuid neid peetakse ikkagi ameeriklasteks. Nad on väga uhked oma erinevuste üle ning hindavad oma iseseisvat etnilist identiteeti. Nad räägivad oma emakeeles ning teevad sarnaseid töid, mida nende esiisad. Turistid on Louisiana põlisasukatest ja nende elust väga huvitatud, kuna see oleks nagu tagasi minevikku astumine või teise riigi külastamine, eriti siseturistide puhul. Selleks, et need võimalused püsiksid ning kindlustamaks jätkuvat sissetulekut turismist, on Louisiana põlisasukad hakanud korraldama festivale. Kusjuures, kõik see on kasulik nii nende kogukonnale kui ka külastajatele, kuna festivalid taaselustasid vanad tavad, mis hakkasid tänu kiirele kultuuride segunemisele kaduma. Sel viisil, sai põlisasukatest päris turistid oma kultuuris, tutvustades ennast välisele maailmale, tänu sellele õppides asju, mis hakkasid hääbuma. (Besculides jt. 2002)

Võib öelda, et autentsus on saamas suureks probleemiks turisminduses. Kui turistid külastavad mingit piirkonda, et kogeda erilist kultuuri, püüavad kohalikud seda külalisele rohkem atraktiivsemalt näidata. See võib viia aga mitte autentsete kultuuritraditsioonideni, näiteks festivale või rituaalseid tantse, mida eelnevalt peeti pühaks, korraldatakse nüüd vaid turistide meeleheaks ja lõbuks. (Besculides jt 2002)

Võttes näiteks Amišite kogukonna Pennsylvania's, on Boyton (1986 ref Besculides jt. 2002) leidnud, et turism mõjutas seda rahvast suurel määral just käsitöö puhul. Vatitekid, mida müüdi, valmistati kehvemast materjalist ning kasutati mitte traditsioonilisi mustreid, võrreldes oma tarbeks tehtud tekkidega. Ühe kurvema näitena (võro keel, amišite emakeel jpt) võib tuua keelte kadumist, mis on mõjutatud turistide erinevate keelte sissevoolust (Coppock 1977; Cybriwsky 1970; White 1974 ref Besculides jt 2002).

Kokkuvõttes, kultuuriturism on oma mitmete heade omadustega igati kasulik ja positiivne erinevatele kultuuridele. Samas tuleb turismi kaasatud kultuuridel hoida oma traditsioone ja tavasid, oma isikupära ja keelt, tutvustades neid turistidele omal moel. Kogukonna liikmed, kes on turismiga rohkem seotud või on antud kogukonnas kauem elanud,

muretsavad turismi mõjude pärast ilmselgelt rohkem kui need, kes on vähem seotud (Besculides jt 2002). Kultuuri ja selle väärtuste hoidmine ja säilitamine peab olema nii kogukonnas elava inimese kui ka sealsete omavalitsuste ning peamiste otsustajate prioriteet. Peipsi Järvefestivali raames taaselukatakse samuti vanasid traditsioone ning kombeid, tutvustades neid läbi töötubade külastajatele (kalastamistehnika õppimine, laevatamine, purjekate ehitamine esiisade moodi, erinevate tantsude ja toitude tegemise õpetamine jms). Siin tuleb jälgida, et nende traditsioonide unikaalsus kaduma ei läheks ning neid hinnataks ka edaspidi väärtuslikuks.

1.2.4. Festivaliturism ja festivalide mõju kohalikule kogukonnale

Sündmusturismil ehk üritusturismil on mitmeid erinevaid alaliike: äriüritused, spordiüritused, olümpiamängud ning festivaliturism. Festivalid on suureks turismimagnetiks just oma eksootilise kultuuri tõttu, mida seal esitletakse, kuid ligitõmbav on ka ebatavaline ümbrus, inimestega tutvumine ning silmaringi laiendamine. (Üritusturism 2018)

Festivaliturismi sai 1970-ndate lõpus tiitli "ärkav hiiglane" (Getz, Frisby 1988: 22 ref O'Sullivan jt. 2002). Veel 2000ndate alguseks oli selle teema kohta vähe ja vasturääkivaid uurimusi (O'Sullivan, Jackson 2002) ning need vihjavad, et festivaliturismi vajalikud eelised kohalikele baseeruvad kogukonna arenguvõimalustele ning keskkonna parandamisele, aga ka ilmselgete sissetulekute tõusmisele. (Sealsamas)

Festivalid ja erisündmused mängivad kogukonna elu puhul tähtsat rolli, kuna nad pakuvad nii kohalikele kui külalistele erinevaid huvitavaid tegevusi ning võimalusi kulutamiseks, samal ajal parandades kohaliku kogukonna mainet (Getz 1993 ref Gursoy jt. 2004). Festivalid on sümboolsed, läbi mille annavad kohalikud edasi oma uskumusi sellest, mis on elus esmatähtis ning seega, kui üks kogukond viib läbi erilise ürituse, pühitseb ta iseennast (Turner 1982 ref Gursoy jt. 2004).

Väiksemad ja suuremad linnad ning külad on festivalide korraldamistega hakanud üha enam jagama oma kultuuriväärtusi, keskkonda ja kulutamisvõimalusi piirkonda külastavate inimestega (O'Sullivan, Jackson 2002: 325). Tihtipeale kaotatakse kultuuriline autentsus, kuna üritatakse turiste igal viisil ligi meelitada. Suurte festivalide toimumiseks vajalik hea

infrastruktuur. Siinkohal võiks tuua näite Poolas toimuvast Woodstock festivalist, kus on turistide koormus juba nii suur (2017.a. külastas 750 000 inimest), et on hakanud kohalikule infrastruktuurile kahju tooma. (Üritusturism 2018).

Festivalid pikendavad turismihooaega, toovad omavalitsustele maksutulu (Ritchie, Beliveau 1974 ref O'Sullivan, Jackson 2002) ning neil on kohalikule majandusele positiivne mõju, tuues sissetulekut ning toetades kohalikke ettevõtteid ja julgustades uusi alustavaid ettevõtteid (Mitchell, Wall 1986 ref O'Sullivan, Jackson 2002). Mitchell'i ja Wall'i (1986) uuringust selgus, et väikesed festivalid tekitasid suurt majanduslikku kasu, kuid mida enam festivale korraldama hakati, muutusid majanduslikud mõjud ebaoluliseks.

Hea näide piirkonna taluvuspiiride ületamisest on Glastonbury Festival Suurbritannias, mille korraldamine lõpetati 2001. aastal, kuna inimesed muretsesid, et sündmuskoha taluvusvõime on ületatud. Mendip'i piirkonna rahvaarv kahekordistus festivali käigus ning seega oli kahtlusi, kas suudetakse hädaohu korral pakkuda esmaabi ja vajalikke teenuseid (politsei, tuletõrje, haiglad). Kohalikud elanikud esitasid pidevalt kaebusi omavalitsusele seoses külaliste sissetungiga piirkonda ning tunti muret, et kas festivalikülastajate turvalisus on tagatud, kui näiteks tekib veepuudus ja toidumürgitus. Selliste suurte, rahvusvaheliselt tuntud ja tunnustatud festivalide korraldajad peaksid alati mõtlema üritusega kaasnevate kaebuste ja rahulolematuse peale. (O'Sullivan, Jackson 2002)

Festivalid on unikaalseks vaatamisväärsuseks reisidel, kuna nende korraldamine ei vaja kallist infrastruktuuri. Festivalide ja erisündmuste edu on sõltuv kohaliku kogukonna ja korraldajate entusiasmist, mitte unikaalsetest looduslikest või ehitatud vaatamisväärsustest. (Getz 1993; Janiskee 1994; Turko, Kelsey 1992 ref Gursoy jt. 2004) Oluline on siin märkida, et just väiksemad üritused nõuavadki vaid minimaalseid kulutusi taristule ning kasutavad ära olemasolevat infrastruktuuri. Üldiselt on nad korraldatud vabatahtlike ja kohalike initsiatiivist. (Getz 1993 ref Gursoy jt. 2004)

Festivalide ja erisündmuste kasv, mitmekülsus ning populaarsus on viimaste aastakümnetega märkimisväärselt tõusnud (Getz 1991, 1993, 1997 ref Gursoy jt. 2004; Thrane 2002; Crompton, McKay 1997). Mitmed kogukonnad on arendanud või hakanud aktiivselt arendama uusi festivale ja üritusi kohalike vaba aja veetmise võimaluste parandamiseks ning kultuuripärandi tutvustamiseks, samuti ka majandusliku kasu

saamiseks ja kogukonna arengu heaoluks. (Getz 1993; Frisby, Getz 1989 ref Gursoy jt. 2004)

Korraldajad peaksid teadvustama festivalide ja eriürituste mõju kohalikule kogukonnale, et üritused toimiksid veelgi edukamalt. Mõned ürituse korraldajad näevad festivalides ja eriüritustes vaid võimalust suuremaks lisatuluks. Samal ajal näevad elanikud selles lühiajalist kasu. Kohalikud elanikud võivad olla murelikud, et üritusest saab turistilõks, mille käigus hääbub või kaob autentsus ning tekivad probleemid ülerahvastatusega või võtab kaubanduslikkus võimu, eriti kui üritusi korraldatakse vaid tulu saamise tarbeks. Samal ajal on mõnele kogukonnale just seda kõike vaja. Seega on väga oluline, et korraldajate ja kohalike elanike oleks ürituste korraldamisest sarnased ootused, siis võib saata festivale ja eriüritusi suur edu. (Gursoy jt 2004: 172)

Kohalike elanike subjektiivne heaolu on saamaks üheks olulisemaks määrajaks nende üldises elukvaliteedis (Uysal jt 2012 ref Yolal jt 2016; Kim jt 2013). Kuna kohaliku elaniku heaolu saavad mõjutada mitmed asjaolud, on erinevatest uuringutest selgunud, et subjektiivset heaolu pakuvad kõige enam suhtlemisvõimalused ja uute tutvuste tekkimine (Newman jt 2014 ref Yolal jt. 2016; Chang jt 2014; Torres 2015). Kuna festivalid ja üritused pakuvad mitmeid võimalusi sotsiaalse suhtluse suurendamiseks ja suhete loomiseks (Organ jt 2015), on neil ka tähtis roll parandamaks kohalike heaolu ja elukvaliteeti (Yolal jt 2016).

Lisaks sellele, et festivalide korraldamisel on kohalikule kogukonnale positiivne majanduslik mõju, pakub see ka sotsiaal-kultuurilist tulu (O'Sullivan, Jackson 2002), nagu kogukonna ühtekuuluvust (Chwe 1998; Yolal jt 2009 ref Yolal jt. 2016), grupi/perekonna ühtsust (Formica, Uysalm 1998; Kim jt 2006; Arcodia, Whitford 2006 ref Yolal jt. 2016; Yolal jt 2012), sotsialiseerumist (Saayman jt 2012; Derret 2003 ref Yolal jt. 2016), kultuurilist taastumist (Iwasaki 2007 ref Yolal jt. 2016) ja meelelahutust (Baez, Devesa 2014: 2; Derret 2003; Arcodia, Whitford 2006: 3 ref Yolal jt. 2016). Veelgi enam, kohalikud elanikud osalevad festivalidel mitmetel hedoonilistel ja funktsionaalsetel põhjustel (Gursoy jt 2006) nagu näiteks uudishimu, õppimisvõimalus, tänulikkus, isiklik täiendamine ja eneseväljendus ning teiste poolt aktsepteeritud saamine (Derret 2003 ref Yolal jt. 2016). Kohalike elanike arvates on festivalid nauditavad kogukonnapõhised üritused, mis ülistavad ja peegeldavad kogukonna kultuuri ja ajalugu, mitte pole rahateenivaks turistide atraktsiooniks (De Bres, Davis 2001 ref Yolal jt. 2016). Kuna need

võimalused suurendavad kohalike elanike naudinguid festivalist ning sellega seonduvate tegevustega, on elanikud peamiselt positiivselt meelestatud nende toimumisest. Need positiivsed tunded mõjutavad tõenäoliselt ka nende mõtteid ja arvamusi festivalist üleüldiselt. (Yolal jt 2016)

Festivalide korraldamine annab panuse kohaliku kogukonna positiivsele maine kujunemisele, on muutumatute püsiatraktsioonide ellukutsujad ning edasiste sotsiaalmajanduslike arengute katalüsaatoriks, tõmmates seega ligi külastajaid, investoreid ja sponsoreid (Getz 1991 ref Yolal jt. 2016; Richards, Wilson 2004; Quinn 2006).

Loomulikult ei paku festivalide toimumine kasu ainult kohalikele elanikele, vaid ka seda kogukonda külastavatele inimestele (Besculides jt 2002). Festivalid võivad osalejatele pakkuda mitmeid erinevaid võimalusi rahuldamiseks nende suurimaid vajadusi, näiteks saada uusi saada (Cushman jt 2005 ref Yolal jt. 2016). Festivalid pakuvad osalejatele uusi toimumiskohti, et täielikult sulanduda kohalikkude kultuuri, õppida ja saada emotsionaalset värskendust (Getz 2015 ref Yolal jt. 2016).

Olgugi, et festivalide korraldamisel on ka omad negatiivsed küljed võõrustavale kogukonnale, väidavad enamus uurimusi, et positiivsete mõjude kasum ületab negatiivsed tagajärjed (Gursoy, Kendall 2006 ref Yolal jt. 2016). Li, Huang ja Cai (2009) kirjutasid, et elanikud, kes võtavad festivalidest osa, teevad seda selleks, et saab veeta kvaliteetsega sõpradega ning samal ajal tutvuda uute inimestega.

Nagu iga teine üritus, vajab ka festivali korraldamine mitmete kohaliku tasandi ressursside kasutamist. Suuremad ja kauem kestvad festivalid avaldavad ilmselt nendele ressurssidele rohkem survet ja kurnavad neid (Gursoy jt 2016 ref Yolal jt. 2016). Vastavalt ürituse ressursikasutusele võib olla ka erinevat tagasisidet nii kohalike elanike kui ka huvirühmade poolt (Yolal jt. 2016). Mõned kohalikud võivad olla festivali vastu, kuna nad arvavad, et oodatud majanduslik ja sotsiaalne kasu ei kata kõiki kulusid, mida festivali korraldamine nõuab (Leenders jt 2015 ref Yolal jt. 2016). Samuti võivad mõned elanikud uskuda, et festivali korraldamine avaldab kohalikule kogukonnale rohkem negatiivset mõju kui positiivset, näiteks avalike vahendite valesikasutamine, maksukoormus ning riigiraha sattumine erakätesse (Horne, Manzenreiter 2006; Nunkoo, Gursoy 2016 ref Yolal jt. 2016).

Festivalide korraldajad usuvad aga, et festivalid ja eriüritused panustavad kogukonna ühtsustundesse ning ergutavad kohalikke sotsiaalsel tasandil. Uuringud on näidanud, et

korraldajad ei näe festivalides ja erisündmustes suurt majandusliku kasumi toojat ning ei usu ka, et kohalikule kogukonnale oleks nad väga kulukad. (Gursoy jt 2004)

Festivalid on mitmekülgsed kultuurilised fenomenid, mis peegeldavad aktiivset kultuurilist arengut ning omavad enda identiteeti ja ühiskondlikku struktuuri (Frey 1994 ref Barrio jt. 2012). Festivalides on oma ilu. Inimesed kogunevad selleks, et kogeda midagi uut, mis on tähendusrikas ja eriline. Maapiirkonnas korraldatavad festivalid just seda pakuvad, olles ka kogukonnas elavate inimeste elukvaliteedi parandajaks ning igapäevase elurutiini muutjaks. Mitmetest uurimustest on selgunud, et turismil, siinkohal täpsemalt sündmusturismil, on omad head ja halvad küljed. Siiski kaaluvad head küljed ning nendest tulenev heaolu, negatiivsed küljed üles. Kogukonnas elavad inimesed tunnevad uhkust, et nende eluolu vastu tuntakse huvi, nad on huvitatud ise andma panust festivalide korraldamisse, nad saavad ise kas otsest võid kaudset tulu ürituse toimumisest ning mis peamine, nad saavad nautida oma kultuuri ja tavade tutvustamist, samal ajal ka ise sellest osa võttes. Nagu juba mainitud, on tihti elanike mureks kas vandalism, liigne liiklus või suured rahvamassid, kuid peamiselt jäädakse arvamuse juurde, et kuna festivalid on siiski lühiajalised ning sellest tulenev kasu olulisem, ollakse nende toimumise suhtes positiivselt meelestatud. Kohalike elanike jaoks on oluline, et ka nendega arvestataks ning mis peamine, korraldajad peaksid teadma nende suhtumist festivalidesse ning kuidas see neid mõjutab.

2. METOODIKA

2.1. Peipsi Järvefestival

Peipsi Järvefestivali korraldajaks on MTÜ Peipsimaa Turism, kelle tööks on regiooni tutvustus ja turismitoodete arendus, piirkonna maine kujundamine ja turismialase informatsiooni kogumine ning Peipsimaa regiooni tasakaalustatud arengu toetamine. (MTÜ Peipsimaa Turismist) Peipsi Järvefestivali korraldatakse alates 2016. aastast ning sissepääs on kõigile tasuta.

Peipsi Järvefestival valiti uurimistöö läbiviimiseks, kuna taolist festivali ei korraldata mujal Eestis. Samuti pole varasemalt uuritud ka mitmepäevase festivali mõju kohalikule kogukonnale. Eestis korraldatakse väga palju erinevaid festivale, kuid enamus neist on vaid mõnepäevased ning ei anna võimalust seilata Eesti suurimal järvel. Nii Eestis kui välismaal toimuvad festivalid on peamiselt seotud muusikaga ning mis võivad küll toimuda järve ääres, kuid pole sellega otseselt seotud (nt. Leigo Järvemuusika, Järvefestival Austrias ja Indianas) (Lake Festival ... 2017; Festival of the lakes ... 2017)

Peipsi Järvefestival kulges mööda Peipsi sadamaid järve põhjaosast lõunasse, tutvustades nii kohalikele kui piirkonda külastavatele inimestele Peipsi järve tavapärasest erilisel viisil. Päevade vältel saabuti erinevatesse sadamatesse, kus terve päev toimus erinevad Peipsi järve kultuuripärandit ja loodust ning Eesti pärimusmuusikat tutvustav programm (s.h. õpitoad, laevasõidud ja kontserdid). Toitlustajateks oli kohale kutsutud Peipsi piirkonna kohalikud ettevõtjad ja elanikud. Pakuti kohalikust toorainest valmistatud roogasid ning jooke. (Peipsi Järvefestival 2018) Laevasõite tegi lodi "Jõmmu" koos oma suure laevameeskonnaga, tutvustades lodja omadusi ning ajalugu, samal ajal seilates mööda Peipsi järve.

Uurimistöö viidi läbi II Peipsi Järvefestivali käigus, aastal 2017. Seilati läbi kümme sadamat Peipsi põhjakaldast lõunakaldani: Vasknarva, Lohusuu, Mustvee, Kallaste, Kolkja, Emajõe-Suursoo, Piirissaar, Mehikoorma, Värskä (Lobotka) ja Räpina (Võõpsu). Sadamate asukohad on täpsemalt kirjeldatud joonisel 2.

Osalejate koguarvu on raske määratleda, kuna statistika selle kohta puudub. Korraldaja hindab visuaalse vaatluse põhjal, et II Peipsi Järvefestivali külastajate arv kümne päeva jooksul võis olla 2000-2500 inimest.

Joonis 2. Peipsi Järevefestival II flaier (Peipsi Järvefestival ENG 2017)

Korraldaja on öelnud, et sadamad valiti hea ligipääsetavuse tõttu ning mingil määral ka vaatamisväärsuste tõttu (näiteks Vasknarva linnus, Kallaste liivakivipaljand jpt) ning oluliseks peetakse külade ja sadamate rotatsiooni. Igal aastal valitakse eelmisest aastat erinev marsruut, et oleks huvitavam. Lugejani on toodud lühitutvustus küladest, kus sadamates festival toimus, selleks, et mõista nende eripära ja anda lugejale informatsiooni.

Vasknarva

"Küla, mis valvab meie hõimude rahu." (Püttsepp 2014: 1)

Järve põhjatipus, Alutaguse vallas, Narva jõe lähtel, läänekaldal asub Vasknarva. Vene keeles on koha nimeks *"Sõrents"*, mis tähendab niiskust. Paraku pole 21. sajandiks külasse põliselanikke enam väga alles jäänud, kuid eluvaimu hoiab sees klooster, mille juurde

kuulub ka Eelija (Ilja) kirik. Klooster, kus elab kümmekond nunna, kuulub Kuremäe Pühtitsa kloostri alla. (Sealsamas)

Väljanägemiselt on Vasknarva tüüpiline peipsivenelaste küla, kus ühekorruselised puithooned on külj-külje kõrval viiluotsaga tänava poole (Sealsamas). Elanikke on 2017. aasta andmete järgi 99 (Keskkonnaministeerium 2018).

Lohusuu

"Maailma eest pagemise paik kuntnikuhingele." (Püttsepp 2014: 4)

Küla Peipsi looderannikul, Avijõe suudmes, Mustvee vallas (Sealsamas). 2017. aasta andmetel elab Lohusuu 339 inimest (Keskkonnaministeerium 2018). Lohusuu jaguneb rannikuäärseks Venekülaks ning Jõhvi-Tartu maanteest loodes asuvaks eestlaste külaks. Jõe suudmes on sadam ja rannaala kuulub Sahmeni hoiuala piiresse. (Lohusuu 2011)

Mustvee

Linn Jõgeva maakonnas, mis on uue Mustvee valla keskuseks ning mida kohalikud nimetavad Peipsi pealinnaks, on Peipsi eestipoolse ranna suurim asula, kus rahvaarv on 1.01.2017 järgi 1286 elanikku. (Mustvee 2018) Ülekaalus venelased, kes põlvnevad peamiselt vanausuliste kogukonnast. Asub liivasel madalikul, mis ulatub lääneosas ainult 2-3 meetrit üle Peipsi veetaseme. Vaatamisväärsusteks sadamaala, Püha Kolmainsuse Ainuu ja Mustvee kirik jt. (Mustvee 2011)

Kallaste

Eesti üks omapärasemaid ja väiksemaid linnu, mis asub Peipsi läänekaldal, Peipsiääre vallas. Asub kaunil liivakivipaljandil, mis kohati võib tõusta 11 meetrini üle järvepinna. (Üldinfo 2018) Rahvaarv 1.01.2017 seisuga on 769 elanikku (Kallaste 2018). Huviväärsusteks kindlasti Eesti kõige pikem Devoni liivakivipaljand, mis 2001. aasta mõõtmistulemuste kohaselt on 930 meetri pikkune. Kindlasti on huvitav ka Kallaste vaatetorn. (Huviväärsused 2018)

Kolkja

Väike alevik, Peipsiääre vallas, Tartu maakonnas. Kolkjas on kaunis sadamaala, põnev vanausuliste muuseum ning mitmed vanausuliste palvelad, mida tasub külastada. (Kolkja

2017) Alevikus elab viimaste andmete kohaselt 256 inimest (Keskkonnaministeerium 2018).

Emajõe-Suursoo

Peipsiveere looduskaitseala, endise nimega Emajõe-Suursoo looduskaitseala, mis asub Tartumaal. Peamiseks eesmärgiks on Emajõe deltasoostiku, ning seal elavate ohustatud ja haruldaste koosluste ning liikide säilitamine, kaitse ja uurimine. Alates 1997ndast aastast kuulub Ramsari alade ning 2004ndast aastast Natura linnu- ja loodusala hulka. (Peipsiveere kaitseala)

Piirisaar

Saare kahe järve piiril, Peipsi järve ja Lämmijärve kohtumispaidas, Tartu maakonnas. Väike saar asub Eesti ja Venemaa vahel, pindalaga 7,5 km². Looduskaitseala, kus asub mitmeid punasesse raamatusse kantud konna- ja kärnkonnaliiki, leidub ka palju haruldasi linde ja taimi. (Piirisaar – saar kahe järve piiril 2018) Kolmes külas, Piiri, Tooni ja Saare, elab aasta läbi 30 inimest, suviti aga 200. Valdav enamus on vene vanausulised. Vaatamisväärsusteks kindlasti saar ise, stratoveride palvekoda, vanausuliste kalmistud ning sadam. (Sealsamas)

Mehikoorma

Põlva maakonnas, Räpina vallas asuv alevik, mis asub Lämmijärve ääres, kus Peipsi-Pihkva järv on kõigest 2 km lai. Vaatamisväärsusteks peetakse kalaturgu, kalmistut, luteri kiriku varemeid, tuletorn koos piirivalvekordoniga ning kindlasti ka sadam. (Mehikoorma 2018) Aasta 2017 kohaselt elab Mehikoormas 200 inimest (Keskkonnaministeerium 2018).

Värska (Lobotka)

Külake Võru maakonnas, Setomaa vallas, kus eelmise aastalõpu andmete kohaselt on 77 elanikku (Sealsamas). Teiselpool kallast ehk Värska lahte, asub Värska alevik. Sel aastal peetakse järvefestivalile lisaks sadamas ka muinastulede ööd.

Räpina (Võõpsu)

Alevik Põlva maakonnas, Räpina vallas, rahvaarvuks 2017. aasta andmete järgi 186 elanikku (Keskkonnaministeerium 2018).

Peipsi piirkond on oma olemuselt väga eriline paik. Oma huvitava kultuuri ja usu ning ajaloolise taustaga kogukonnad oma pisikeste küladega on atraktiivseks sihtpaigaks paljudele. Festival on ainulaadne, kuna hõlmab suurt ala ning mitmeid kogukondi.

Kohaliku kogukonna heakskiit on sündmuse edukaks läbiviimiseks ja toimimiseks väga oluline, sest ürituse toimumine leiab aset kohas, kus elavad võõrustatava kogukonna elanikud ning antud ürituse toimumine mõjutab igakülgsest nende igapäeva elu ning toiminguid. Selleks, et jätkusuutlik sündmus areneks, on kohtumised ja suhtlus kohaliku kogukonna liikmetega väga oluline, mille käigus tuleks arutada, kuidas neid mõjutab ürituse toimumine ning kuidas nad sellest kasu saavad (Jones 2014: 44).

2.2. Uurimistöö eesmärgid ja meetod

Tööd inspireeris kirjutama korraldaja soov saada tagasidet festivali külastajatelt. Sellest tulenevalt tekkis huvi, kas kohalikule kogukonnale ning seal elavatele inimestele avaldab festivali korraldamine ka mingisugust mõju. Töö kolm eesmärki:

1. Selgitada välja, kuidas suhtuvad Peipsi Järvefestivali toimumisse kohalikud elanikud ja ka külastajad mujalt
2. Saada teada, kuidas on mõjutatud kohalike igapäevaelu ja sealne kultuur sündmusturismist
3. Selgitada välja, kas kohalikud elanikud ja turistid/festivalikülastajad näevad Peipsi Järvefestivali toimumisel mõju turismile
4. Saada teada, kas kohalike elanike ja festivalikülastajate/turistide arvates võiks festival jätkuda ka edaspidi

Väga oluline on teada, kas ja kui palju on kohaliku kogukonna liikmed mõjutatud asjaolust, et nende külas toimub festival, kuhu on oodata palju inimesi. Osapoolte arvamuste teada saamiseks, viidi läbi 60 intervjuud Peipsi Järvefestivali käigus aastal 2017, uurides kuidas suhtuvad külaelanikud, mille sadamates peatutakse, piirkonnas elavad inimesed ning ka külastajad, mitmepäevase festivali toimumisse.

Uurimistöö eesmärkide täitmiseks ja olukorra välja selgitamiseks, intervjueriti II Peipsi Järvefestivalist osavõtnud inimesi aastal 2017, mis toimus ajavahemikus 6.-14.07.

Sadamad, kus festival toimus olid Vasknarva, Lohusuu, Mustvee, Kallaste, Kolkja, Emajõe-Suursoo, Piirissaar, Mehikoorma, Värsk (Lobotka) ja Röpina (Võõpsu). Uurimistöö andmed koguti kuuest sadamast: Vasknarva, Kolkja, Emajõe-Suursoo, Piirissaar, Värsk (Lobotka) ja Röpina (Võõpsu). (Joonis 2)

Uurimistööks vajalikud poolstruktureeritud intervjuud viidi läbi vabas õhus festivali käigus. Intervjuu küsimustiku koostas töö autor, tuginedes õppetöö käigus loetud materjalidele (Laherand 2008; Kalmus jt 2015; Lepik 2014) ning eelnevalt kogetule.

Poolstruktureeritud intervjuu sai valitud töö läbiviimiseks, kuna antud ürituse puhul tundus see kõige mugavam ja kindlam viis saada tulemusi. Poolstruktureeritud intervjuu puhul saab intervjuuerija toetuda eelnevalt kirja pandud küsimustele, kuid võib nende järjestust muuta ja/või küsida täpsustavaid küsimusi.

Enne intervjuud tutvustas küsitaja ennast, andis informatsiooni õpingutest ja antud uurimistöö eesmärkidest ning mille tarbeks intervjuusid läbi viiakse. Samuti andis intervjuuerija vastajatele eelnevalt informatsiooni, kuhu ja kellele tulemused lähevad. Intervjuueritavad ei tundunud üldiselt muret, kas küsitlus on anonüümne või mitte, kuid intervjuu läbiviija kinnitas, et nende isik jääb anonüümseks. Kõigi intervjuueritavate käest küsiti ka enne intervjuu tegemist luba vestluse salvestamiseks diktofoniga. Kõik, keda paluti intervjuud tegema olid koheselt nõus, seega ei saanud intervjuueritav ühtegi eitavat vastust.

Intervjuu läbiviimiseks kirja pandud toetavad küsimuste (Lisa 2) arv ning sisu mõnevõrra erinesid üksteisest, üksteisest sõltuvalt vastaja profiilist (Lisa 1). Küsimuste erinevus sõltus intervjuueritavast: kohalik elanik (s.h. rannäärne elanik), festivali külastaja mujalt Eestist, turist või kauplaja festivalialal.

Esimesed küsimused puudutasid isiku vanust ja tausta, järgnesid küsimused külastuse eesmärgi ja liikumisvahendite kohta. Edasi küsiti spetsiifilisi küsimusi festivali mõjude kohta lähtuvalt respondendi profiilist. Intervjuueritava ülesanne oli teada saada, kas kohalikke häirib festivali korraldamine ning kas nad tunnevad, et nende elu on sellest mõjutatud või mitte.

Peale intervjuude tegemist salvestati andmed arvutisse, tehti transkribeerimine, kasutati programmi *Microsoft Excel* ning andmeid hakati töötleva telgkodeerimise abil.

Esmalt otsiti küsimuste vastustest sarnaseid väiteid või laused, neile määrati koodid ning loodi kategooriad (loodi analüütiline üksus ning koondati sarnased koodid). Seejärel tehti induktiivne analüüs. Peale kodeeritud üksuste kokku lugemist, tehti graafilised joonised ning hakati tulemusi analüüsima.

3. TULEMUSED

3.1. Intervjueeritavate profiil

Uuringus osales kokku 60 inimest (38 naist ja 22 meest), kes olid vähemalt 18-aastased või vanemad. Võttes arvesse ühe intervjuu läbiviimiseks kuluvat keskmist aega ning sellele järgnenud sisuanalüüsi mahtu, hinnatakse valimi suurust magistritöös sobilikuks.

Sadamates oli intervjueeritavate arv järgmine: Vasknarvas 9 inimest, Kolkjas 16 inimest, Emajõe-Suursoos 9 inimest, Piirissaarel 12 inimest, Värskas (Lobotkas) 10 inimest ja Räpinas (Võõpsus) 4 inimest. Võõpsus oli vastajaid vähe halva ilma tõttu. Fookusgruppide intervjuusid analüüsitakse töö tulemuste lõpuosas ka sadamate kaupa.

Antud uuringu jaoks määratleti erinevad fookusgrupid ning vastuseid analüüsiti vastavalt. Fookusgrupid olid: kohalik elanik, rannaäärne elanik, festivali külastaja Eestist, turist Eestist, väliturist ning kaupleja festivali alal. Hiljem liideti turist Eestist ja välituristi tulemused kokku, kuna viimaseid oli ainult kaks. Kuuskümmend intervjueeritavat jagunesid kuue fookusgrupi vahel (tulemuste käigus viis), mõni vastaja sobis esindama kahte fookusgruppi:

- 1) Rannaäärne elanik – sellesse fookusgruppi jagunesid intervjueeritavad, kes elasid igapäevaselt külas, mille sadamas festival peatus, samuti ka need, kes elasid seal vaid suviti või veetsid nädalavahetused (11 intervjueeritavat).
- 2) Kohalik elanik – sellesse kategooriasse selekteeriti intervjueeritavad, kes elasid igapäevaselt Peipsi piirkonnas ning ka need, kes elasid seal vaid suviti või käisid nädalavahetusel (11 intervjueeritavat).
- 3) Festivali külastaja mujalt Eestist – sellesse kategooriasse selekteeriti kõik külastajad, kes olid tulnud teadlikult festivalile (33 intervjueeritavat).
- 4) Turist Eestist – sellesse kategooriasse selekteeriti inimesed, kes olid sattunud festivalile juhuslikult ega olnud teadlikud toimuvast ning ööbisid kas piirkonnas või vahetus läheduses (seitse intervjueeritavat).
- 5) Väliturist – sellesse kategooriasse selekteeriti inimesed, kes olid välismaalt, sattunud festivalile juhuslikult ning ööbisid piirkonnas või vahetus läheduses.

Intervjueeritavaid oli kaks, abielupaar Saksamaalt. Nende vastused pandi kokku üheks arvamuseks ning kodeerimisel lahterdati nende vastused üldnimetusena "turist", koos "turist mujalt Eestist" saadud intervjuude vastustega.

- 6) Kaupleja festivalialal – sellesse fookusgruppi selekteerusid inimesed, kes olid tulnud festivalile oma tooteid müüma piirkonnast, nad kas elasid vastavates sadamates alaliselt või elasid seal vaid suviti (kuus intervjueeritavat).

Põhjused, miks üheksa intervjueeritavat kahte gruppi jagunesid on järgnevad:

- 1) Vastajad 1, 6, 32 – jagunesid kaupleja ning kohaliku elaniku huvigruppi põhjusel, et nad elavad samas piirkonnas ning oli ka sinna kauplema kutsutud.
- 2) Vastaja 2 – jagunes rannaäärse elaniku kui kohaliku elaniku fookusgruppi põhjusel, kuna ta on nii piirkonna elanik aga ka suvitaja samas rannaäärses külas, kus festival parasjagu toimus.
- 3) Vastaja 25 ja 49 – jagunesid kaupleja ja rannaäärse elaniku huvigruppi põhjusel, et nad elavad rannaäärses külas, kus festival parasjagu toimus ning kutsuti ka sinna kauplema.
- 4) Vastaja 50 – jagunes festivali külastaja mujalt Eestist ning kaupleja huvigruppi, kuna oli kutsutud kauplema teisest piirkonnast aga tundis ennast ka kui külastaja.
- 5) Vastajad 51 ja 52 – jagunesid festivali külastaja mujalt Eestist ning rannaäärse elaniku (suvitaja) huvigruppi, kuna elasid nad Tallinnas, kuid omavad antud piirkonnas suvekodu.

Lisades välja toodud tabelis (Lisa 1) tuuakse välja täpne jaotumine ning vastajad, kes jagunesid kahte gruppi, on märgistatud vastavate tärnide arvuga (*, **, ***).

3.2. Tulemuste analüüs

Antud uurimise läbiviimisel on mitu eesmärki. Põhieesmärk oli teada saada, kuidas on Peipsi järve rannaäärsed ja kohalikud elanikud mõjutatud sündmusturismist, kuidas nad suhtuvad Järvefestivali toimumisse ning kas nende heaolu ja igapäevaelu on kuidagi häiritud. Samuti peeti oluliseks mujalt tulnud külaliste arvamusi kohalike igapäeva elu mõjudest, kuid taheti ka teada nende üleüldist arvamust Peipsi Järvefestivali toimumisest.

Festivalikülastajate suhtumine Peipsi Järvefestivali toimumisse

A horizontal stacked bar chart titled 'Kohalike ja külade vastused' (Local and village responses). The x-axis is labeled 'Mainimiste arv' (Number of mentions) and ranges from 0 to 35. The y-axis lists four response categories. The legend identifies four groups: Kohalikud (Local), Festivali külastajad (Festival visitors), Turistid (Tourists), and Kauplejad (Traders).

Vastus	Kohalikud	Festivali külastajad	Turistid	Kauplejad
Festival häirib pisut kohalikke	7	6	1	0
Festival ei häiri kohalikke	17	6	1	5
Pigem vastupidi	4	2	2	2
Ei ole kuulnud, ei tea häiringutest	0	22	2	1

Esimele küsimusele ("*Kas festival on häirinud Teie igapäevaelu? Küllastajate, autode rohkus, müra, poed ostetakse tühjaks, vandalism, turvalisus, muu?*") vastasid vaid kohalikud elanikud ehk siis Peipsi piirkonnas elavad inimesed ning rannaäärsed elanikud. Küsimusele vastasid kõik 21 intervjueeritavat ning kõigi arvamus oli üksmeelne: kohalikke ei häiri Peipsi Järvefestivali toimumine.

31

korral, millest 28 oli kohalike elanike arvamused (rannaäärsed 19 korda, kohalikud 15 korda), festivali külastajaid mujalt Eestist arvamusi 36, turistide arvamusi viis ning festivalialal kauplejate arvamusi üheksa (kuuest kauplejast neli lahterdati kohalike elanike ning kaks festivali külastaja mujalt Eestist fookusgrupi alla).

Alateemat *"festival häirib pisut kohalikke"* on andnud vastuseid kuus kohalikku elanikku, kuus festivali külastajat mujalt Eestist ning üks kaupleja. Siinkohal liideti kokku tulemused, kus intervjuus mainiti infopuudulikkust ja kohalike häirimist. *"Pigem vastupidi"* alateemat on kokku mainitud 101 korral (kohalikud neli korda ning ülejäänud fookusgrupid kahel korral). Alateemat *"ei häiri"* mainib 17 kohalikku 29 mainimiste koguarvu puhul (s.h. festivali külastajad mujalt Eestist kuus, turistid ühe ja kauplejad 5 korda). Nagu näha *Jooniselt 3*, siis ülekaalukalt on vastuseid tulpades *"ei häiri"* ning *"ei ole kuulnud, ei tea"* (festivali külastajad Eestist 22 korda, turistid kaks ja kauplejad ühe korra).

Siinkohal tooks välja mõned tsitaadid tehtud intervjuudest rannaäärsete ja kohalike elanikega, festivali külastajate ja turistidega, mis annavad kõige paremini edasi küsitletute hoiakuid ja arvamusi:

"Mind ka ei häiri. No mis, kõigil on ju tore ja lõbus. Eks neid kurje mammisid siin külas ikka leidub aga üritus lõppeb mõistlikul ajal ning ei ole poole ööni pidutsejaid."

(rannaäärne elanik, naine Vasknarvas)

"Mind küll pole häirinud ja minu teada see sama majaomanik siin, on väga hästi meelestatud sellest. Tema ehk on ainus, kes võiks probleemi tõsta aga siin pole ju palju inimesigi. Pealegi on see avalik sadam, mis tal väga ikka öelda. Teisi see üritus kindlasti ei häiri. "

(rannaäärne elanik, mees Värskas)

"Ei ole häirinud. Eelmisel aastal oli küll üks intsident siin, et keegi oli kuhugi valesti auto parkinud aga see mind isiklikult ei puudutanud. Kuulsin vaid, et üks elanik oli natuke torisenud. "

(rannaäärne elanik, mees Räpinas)

"Eelmisel aastal olid mingid jutud küll selle festivali kohta, kuid need ei olnud negatiivsed. See koht on eraldatud ja need inimesed, kes siin tee peal elavad, on sellega juba harjunud,

kuna siit algab ju matkarada ning on ka see keskus. Vaevalt, et neid turistid ja külastajad häirivad. Pigem võiksid just nad ise olla altimad, midagi pakkuma tee ääres näiteks. "

(kohalik elanik, naine Tartust, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"Ei tea meie midagi. Kui me oleks kohalikud, siis usun, et ei häiriks. Mis siin ikka. Melu on ju kaugemal siin külast. "

(festivali külastaja Eestist, mees Tallinnast, intervjuu Kolkjas)

"Ei, oma tuttavad ju ka siin samas elavad, nemad ei kurtnud küll millegi üle. Nad teadsid, et eelmisel aastal ka oli ning olid valmis ka sel aastal tulema. Seetõttu arvan, et kohalikke see küll ei häiri. Eraldatud koht ka. "

(festivali külastaja Eestist, naine Tallinnast, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"Käisime siin küll ringi ning kohalikud rääkisid meile oma elust ja olust. Keegi ei maininud, et inimeste külaskäik neid häiriks. Pigem nad polnud teadlikud, et miskit toimub. Millest on kahju, sest nendele on ju ka see üritus mõeldud. "

(festivali külastaja Eestist, naine Luunjast, intervjuu Piirisaarel)

"Ei ole. Just suhtlesin ühe prouaga, tema on ka siit samast lähedalt külast ning talle väga meeldib, et toimub miskit muud kui ainult seal spaa juures. Pealgi meeldib inimestele vist see, et üritus on tasuta. "

(festivali külastaja Eestist, mees Kesk-Eestist, intervjuu Lobotkas)

"No võibolla seda maja siin kõrval häirib aga samas on see kasutatav paatimise ala, seega inimesi käib ilmselt tihedalt. Kui külastajad on normaalsed, siis ei häiri vast kedagi. "

(festivali külastaja Eestist, naine Tallinnast, intervjuu Räpinas)

"Ei ole kuulnud midagi. Kohad, kus enne käisime ja sõime, rääkisid küll ainult positiivselt sellest üritusest. Kohalikud on väga elevil, sest siia satub küll inimesi, kuid suuremat eraldi käivat rahvamassi ju ei satu. Enamasti organiseeritud. "

(turist Eestist, naine Kesk-Eestist, intervjuu Piirisaarel)

"Me pole kellegagi kahjuks suhelda saanud aga siia sõites või nüüd siin olles küll ei näe, et keegi saaks millegi üle nuriseda. Eraldatud koht ja eemal majadest. Meil Saksamaal ei saaks midagi sellist üldse toimuda, seal on kõik suuremad järved eraomandis ja ära jagatud. Seega, sellise ürituse toimumine on suurepärane ja kohalikele peaks see igati meelt mööda olema." (välisturist, mees ja naine Saksamaalt, intervjuu Kolkjas)

Fookusgruppide arvamused positiivsetest ja negatiivsetest mõjudest ning naudingutest Peipsi Järvefestivali toimumise puhul

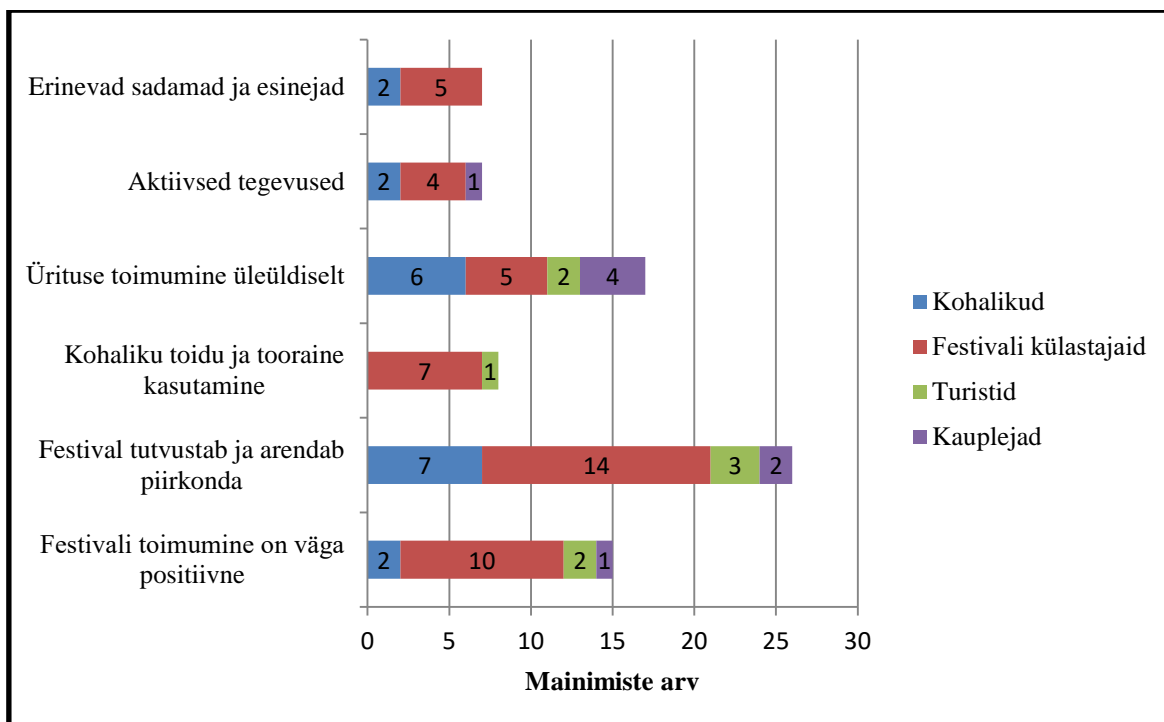
On oluline teada, mida peavad nii kohalikud kui ka külastajad positiivseks ja negatiivseks ning mida nauditakse festivali toimumise juures kõige rohkem. Uurimistöös analüüsitakse järgnevalt neid mõjutusi, baseerudes intervjuude käigus esitatud kolmele kindlale küsimusele.

Esimesele küsimusele ("*Mis on Peipsi Järvefestivali kõige positiivsem mõju? Oskate Te tuua näiteid?*") andsid vastused kokku 56 inimest (rannaäärseid 10, sh. kauplaid 2, kohalikke 11, sh.kauplaid 2, festivali külastajaid Eestist 29, sh.kauplaid 2, turiste 7). Koondteemaks määrati *positiivsed mõjud* .

Teisele küsimusele ("*Mis on Peipsi Järvefestivali kõige negatiivsem mõju? Oskate Te tuua näiteid?*") saadi vastused 47lt inimeselt (rannaäärseid 10, sh. kauplaid 2, kohalikke 11, sh.kauplaid 2, festivali külastajaid Eestist 23, sh.kauplaid 2, turiste 5). Koondteemaks määrati *"negatiivsed mõjud"*.

Kolmanda küsimuse ("*Mida olete festivali jooksul kõige rohkem nautinud?*") puhul olid vastused suhteliselt emotsionaalsed, kuid kokku vastasid antud küsimusele 60st intervjuueritavast 44 (rannaäärseid 10, sh. kauplaid 2, kohalikke 7, sh.kauplaid 2, festivali külastajaid Eestist 21, sh.kauplaid 2, turiste 7). Koondteemaks määrati *"naudingud/heaolu tekitajad"*.

Positiivsete mõjutuste tulemused on välja toodud joonisel 4.

Joonis 4. Fookusgruppide arvamused positiivsetest mõjudest Peipsi Järvefestivali toimumise puhul (N=56)

Teemasid mainisid intervjueeritavad kokku 80 korral, millest 19l juhul oli kohalike arvamusi (11 rannaäärset, 8 kohalikku), 45 festivali külastaja Eestist arvamusi ning kaheksa turisti ning festivalialal kaupleja arvamust.

Väljendiga *"väga positiivne"* kirjeldati positiivsete mõjude suhtes festivali toimumist 15 korral, mille seast olid enamus (10) mainijatest külastajad. Kõige rohkem mainiti *"tutvustab ja arendab piirkonda"* ning *"ürituse üldine korraldamine ja toimumine"* alateemasid, vastavalt 18l ja 17l korral. Esimest alateemat mainisid kõige enam festivali külastajad Eestist (14 korda), kohalikud seitse korda, turistid kolm ning kauplejad vaid kahel korral. Ürituse korraldamist ja toimumist pidasid kõige positiivsemaks kohalikud elanikud (6 korda), edasi festivali külastajad Eestist (5 korda), siis kauplejad (4 korda) ning turistid (2 korda).

Võrdselt mainiti väljendeid *"aktiivsed tegevused"* ning *"erinevad sadamad ja esinejad (pikk kestus)"* (mõlemal juhul seitsmel korral). Võrdselt kahel korral mainisid antud väljendeid kohalikud elanikud, aktiivseid tegevusi neljal korral ning erinevate sadamate ja esinejate olemasolu viiel korral mainisid festivali külastajad Eestist. Toidu ja tooraine kasutamist mainiti kokku kaheksal korral, millest enamus olid festivali külastajad Eestist arvamused (7 korda).

Järgnevalt mõned tsitaadid tehtud intervjuudest:

"Kõige positiivsem? See ongi iseenesest. See, et üldse keegi võtab vaevaks sellistesse väikestesse kohtadesse inimesi kokku kutsuda ja näidata, mis siinpool toimub. Seal ülevalpool on kindlasti paljude Eestlaste jaoks veelgi põnevam. "

(rannaäärne elanik, naine Kolkjas, ka kaupleja)

"Positiivsust leiab ju igast asjast aga tegelikult on uhke tunne väikese koha elanikuna, eriti Peipsi äärest, et tehakse midagi mis tutvustab ka siinset elu. See meie elu ning vanem generatsioon on nii erinev teisest Eestist. See on hea, et seda tutvustatakse. "

(kohalik elanik, naine Alatskivilt, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"No, et ikka kokku tullakse ja näidatakse meie elu ka siin väikeses kohas. Meil siin muidu igav. Siin ikka käib turiste ka aga muidu vaikne. "

(kohalik elanik, mees Kolkja lähedalt külast, intervjuu Kolkjas)

"See, et inimesed saavad kodudest välja ja liikuma. Tulevad toimuvaga tutvuma. Tuntakse meiegi toodangu vastu suurt huvi ja ei nuriseta hinna kalliduse üle. Saadakse aru, et käsitöö õlu ja vein on kallid väiketootjale. "

(festivali külastaja Eestist, mees Rāpinast, intervjuu Vasknarvas, ka kaupleja)

"See, et korraldatakse selline suur üritus ja nii pikalt. Näed, meie pealinnast olime nõus kohale sõitma. See ongi positiivne, et inimesel tekib huvi. "

(festivali külastaja Eestist, mees Tallinnast, intervjuu Kolkjas)

"Olles ise pealinnast, siis sellistes väikestes kohtades käimine on minu jaoks üsna ekstreemne. Olen küll Suursoost enne teadlik aga see, et festivali raames sõidetakse nii pikalt ja mööda vett, on väga lahe ja põnev iseenesest. "

(festivali külastaja Eestist, naine Tallinnast, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"See, et inimesi ühendatakse. Huvitav on ju mõelda, et nii erinevad kohad on seotud ühe suure elemendiga. Kohtab väga palju erinevaid inimesi ja see on ju heaks reklaamiks. "

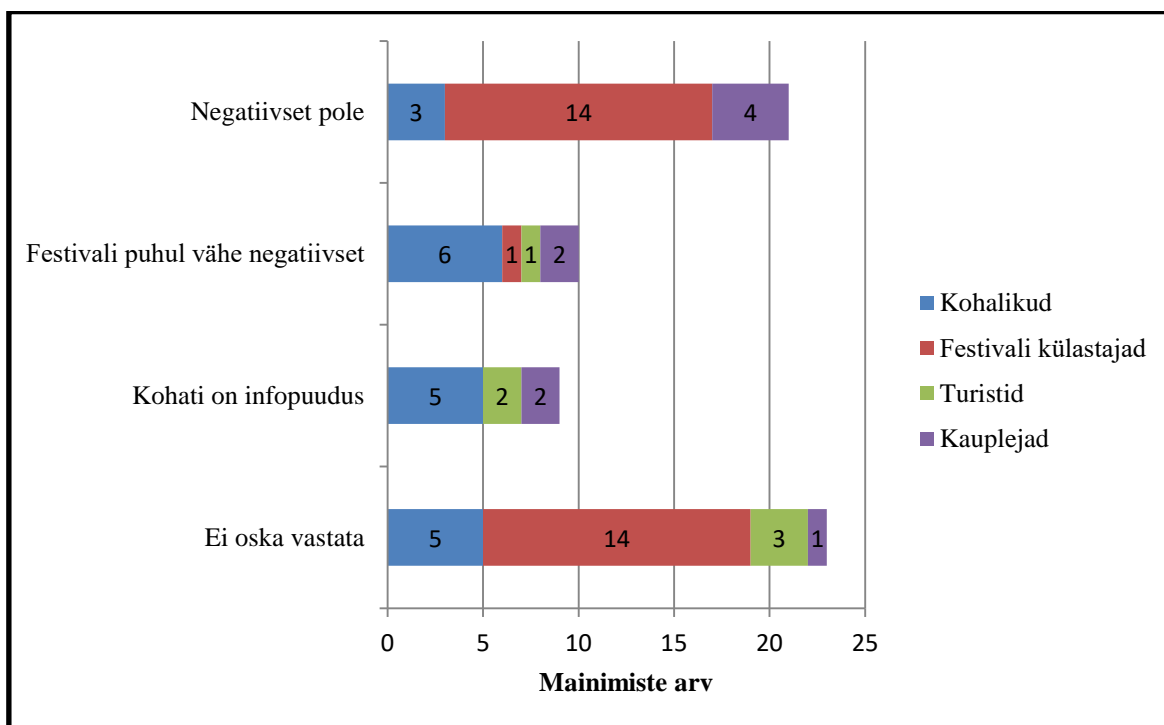
(festivali külastaja Eestist, naine Luunjast, intervjuu Piirisaarel)

"Kohaliku toidu ja tooraine pakkumine. Samuti, et nendesse kohtadesse on võimalik sõita paadiga ning olla saatelaevastikus. Peipsit säärasel kujul reklaamida ongi väga positiivne, näha teisel kujul ning teavitada muud Eestit, et toimub ka muud kui ainult kala- ja sibulamüük. "

(festivali külastaja Eestist, mees Kesk-Eestist, intervjuu Lobotkal)

"Oh, kes seda jõuab kõike üles lugeda. Nagu rääkisime, siis meil ei ole mõeldav sellise asja korraldamine. See, et sellises väikeses riigis on suur järv, mida saab pidevalt kasutada kalastamiseks ning selliste ürituste korraldamiseks on ju positiivne. Näete, meie sattusime siia ning oleme vaimustuses, kui huvitavaid ja erilisi kohti on maailmas olemas."
(välisturist, mees ja naine Saksamaalt, intervjuu Kolkjas)

Küsimusele, mis seonduvad festivali negatiivsete mõjudega, vastasid 47 inimest 60st. Joonis 5 toob täpsemalt välja kõik teemad, mida intervjuueeritavad mainisid. Kokku mainiti antud alateemasid 64 korral, millest suur enamus oli festivali külastajad Eestist arvamused (29 korda mainitud), järgmisena kohalikud (19 korda mainitud), kauplejate arvamus üheksa ning turistide omasid kuus.

Joonis 5. Fookusgruppide negatiivsed mõjud Peipsi Järvefestivali toimumise suhtes (N=47)

Jooniselt 5 fookusgruppide arvamuste jagunemist vaadates on näha, et suurem osa intervjuueeritavatest ei osanud antud teemale vastust anda (24 korda mainitud, s.h. suurem osa festivali külastajad Eestist). Oluline on, et intervjuueeritud 47 inimese hulgast, mainiti kokku 21 korral fakti, et midagi negatiivset nad festivali puhul välja tuua ei oska.

Enamus inimesi ei osanud küsimusele vastata, mida näitavad ka tulemused joonisel 5. Respondente, kes antud küsimusele vastata ei osanud, oli kokku 23, millest enamus olid

festivali külastajad Eestist (14 korda). Kohalikud elanikud mainisid väidet viiel, turistid kolmel ja kauplejad ühel korral.

Kuuel korral mainisid kohalikud, et negatiivset võib olla vähe (kokku mainitud 10 korda), mille all mõeldi, et tõenäoliselt võib mõni rannaäärne elanik olla häiritud liiklusest või liigsest uudishimust. Näiteks mainis üks kohalik, et negatiivselt võib festival mõjuda kohalikele juhul, kui mõni külastaja ei pea viisakusnormidest kinni või ei austata kogukonna tavaid. Alateema alla *"festivali juures vähe negatiivset"* alla paigutati ka paaril korral mainitud fakt, et sadamad on üksteisest kaugel. Kokku üheksal, aga kohalike poolt kõige enam (viiel korral) mainiti infopuudust (kohalikud 5, turistid 2, kauplejad 2).

Näited intervjuudest, mis kõige kõnekamalt oma hoiakuid edasi andsid:

"Kus see negatiivne olla võiks. Olen rääkinud kohalikega ja kõik positiivsed. Üks mammi süstis jalga, et saaks paremini liikuda ning tuli melu nautima."

(rannaäärne elanik, naine Vasknarvas, suvitaja)

"Võibolla ongi see, et sadamad on üksteisest kaugel, ei saa ju osaleda igapool kuigi tahaks aga noh, Peipsi ongi ju suur ja lai. Huvitav peab olema, üks ja sama piirkond pole ju enam põnev. "

(kohalik elanik, mees Jõhvist, intervjuu Vasknarvas)

"Minu jaoks ongi hetkel see negatiivne, et sularahaga peab arveldama. Oleksin ise pidanud targem olema."

(kohalik elanik, naine Tartust, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"Negatiivset leiavad ehk vaid kohalikud, kuigi see tundub ka kahtlane. "

(festivali külastaja Eestist, mees Tartust, intervjuu Kolkjas)

"Ainus asi, mille üle kurvastada, oli see, et keskus Suursoos on kinni. See oleks olnud hea ajaveetmise võimalus siin sadamas, oodates lodjale pääsemist või esinejat. "

(festivali külastaja Eestist, mees Tallinnast, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"Negatiivset ma ei oskagi tegelikult näha. Ainus oleks vist tõesti see, kui see maksustataks. Kui hakatakse küsima raha sissepääsu eest, kauplemise eest jne. Sellisel viisil kardan küll, et see festival enam ei toimiks. "

(festivali külastaja Eestist, naine Tartust, intervjuu Piirissaarel)

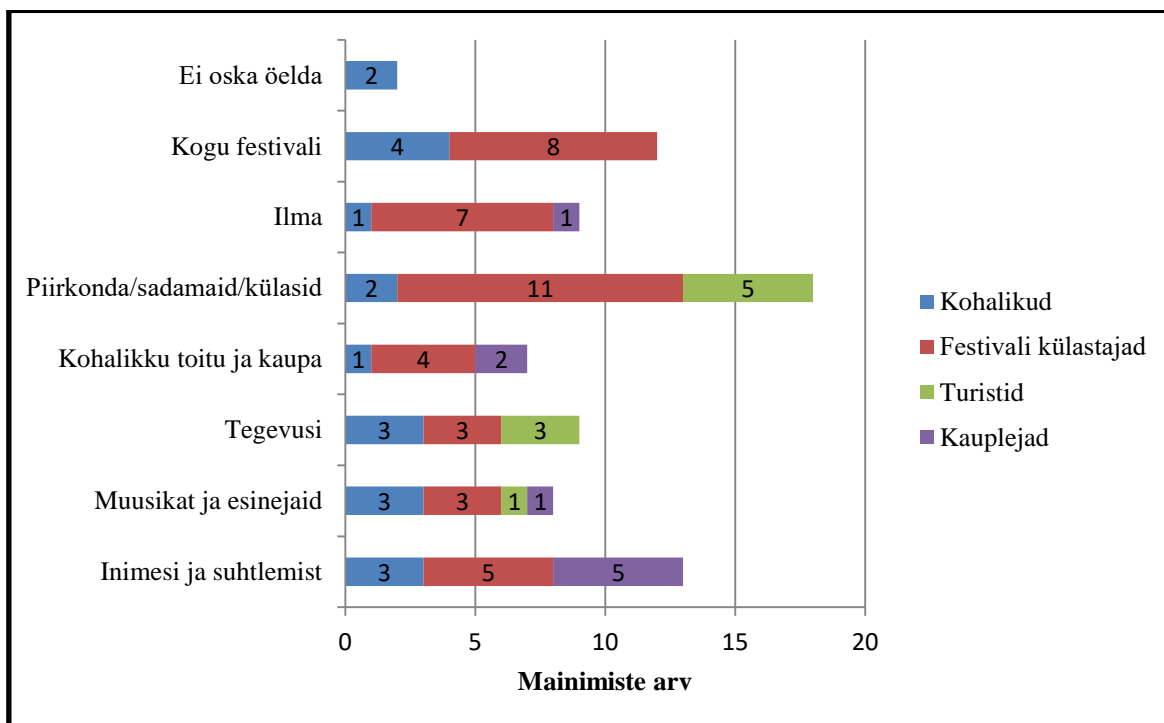
"Eks mõnele kohalikule väga ei meeldi, kui keegi nende aknast või aiast sisse vaatab ja nurisejaid leiab aga vaevalt, et rahvas väga uitama jääb siia küla peale."

(turist Eestist, naine Kesk-Eestist, intervjuu Piirisaarel)

Nagu näha ka väljatoodud otsetsitaatidest, olid festivali külastajad peamiselt positiivselt meelestatud. Osati välja tuua mõnesid seikasid, mis mõnele külaelanikku võib häirida, kuid peamiselt oldi festivali korralduse ja toimumisega väga rahul.

Eesmärkide püstitamiseks, küsiti intervjuueeritavatelt arvamusi, mida festivali raames kõige enam nauditakse. Vastused olid üsna sarnased ning oldi positiivsed kõige suhtes. Järgmisel joonisel (Joonis 6) tuuakse välja tulemused erinevatest heaolu tekitajatest, mida festivali külastajad intervjuudes mainisid.

Kokku vastasid küsimusele *"Mida olete festivali jooksul kõige enam nautinud?"* 44 inimest (rannaäärseid 10, sh. kauplejaid 2, kohalikke 7, sh.kauplejaid 2, festivali külastajaid Eestist 21, sh.kauplejaid 2, turistide 7). Alateemasid mainiti kokku 78 korral (Joonis 6). Kohalikud mainisid teemasid 19 korda, festivali külastajad Eestist 41 korda, ning turistid ja kauplejad võrdselt üheksal korral.

Joonis 6. Fookusgruppidele heaolu tunnet tekitanud aspektid Peipsi Järvefestivalil (N=44)

Jooniselt 6 on näha, et kõige rohkem mainiti alateemat *"piirkonda/sadamaid/külasid"*, *"kogu festivali"* ning *"inimesi ja suhtlemist"*. Väljendeid, mis seondusid piirkonna,

sadamate ja küladega, mainisid kõige enam festivali külastajad Eestist (mainiti 11 korda 18st). Kohalikud elanikud mainisid vaid kahel korral ning turistid viis korda.

12-l korral mainisid 44 vastajat, et nauditakse kogu festivali (kohalikud 4, festivali külastajad Eestist 8). Siinkohal näide ühe rannaelaniku intervjuust: *"Naudin kõike. Kui ei naudiks, siis poleks ju siin."*

Ilma nautimist mainiti kokku üheksal korral, kus taas andsid enim vastuseid festivali külastajad Eestist (7 korda). Kohalikud ja kauplejad mainisid ilma nautimist mõlemad fookusgrupid üks kord.

Üsna võrdsel määral, vastavalt üheksal, kaheksal ja seitsmel korral mainiti väiteid tegevustest, muusikast ja esinejatest ning kohalikust toidust ja toorainest. Tegevuste mitmekesisust mainisid võrdselt (kõik fookusgrupid mainisid kolm korda) nii kohalikud, festivali külastajad Eestist, kui turistid. Siinkohal peeti silmas just töötubade olemasolu ning lodjasõitu. Muusika ja esinejate olemasolu mainiti kokku kaheksal korral, kus kohalikud ja festivali külastajad Eestist mainisid asjaolu võrdselt kolmel korral. Kohaliku toidu ja tooraine pakkumist märgiti suureks naudinguks, kuna, tsiteerides üht festivali külastajat Eestist: *"Oleks ju imelik, kui siin toitlustaks ettevõtte Tartust, kes pakuks burgerit ja friikartulit"*. Antud alateemat mainiti kokku seitsmel korral (kohalikud 1, festivali külastajad Eestist 4, kauplejad 2).

Kokku mainiti inimestega suhtlemist 131 korral (kohalikud kolm, festivali külastaja Eestist viis, kaupleja viis korda), mis pole küll koguarvust suur number, kuid siiski piisav, et pidada suhtlust oluliseks põhjuseks, miks festivalil osaletakse.

Mõnesid tsitaate, millest intervjuueeritavad tõid hästi välja oma naudingute eripärad:

"Siiani ikka oma pere ja uusi sõpru. Muidugi Peipsil sõitmine ning kalapüük. Inimesed on siin hoopis teistsugused kui pealinnas. Lapsed on saanud lodjarahvaga suureks sõbraks, sõidavad teinekord hoopis lodjaga ära ja näeme alles hommikul."

(rannaäärne elanik (suvekodu Peipsi ääres), naine Tallinnast, ka festivali külastaja Eestist, intervjuu Lobotkal)

"Ilusat ilma ja melu. Päris palju inimesi on kohale tulnud ja kõik naudivad lodjasõitu. Paat pidevalt täis rahvast."

(kohalik elanik, naine Kohtla-Järvelt, intervjuu Vasknarvas)

"Täna on ilus ilm. Loodame, et Suursoos samuti. Muidu on täitsa vahva kõik. Inimesi on nii palju, täitsa üllatav."

(festivali külastaja Eestist, naine Tallinnast, intervjuu Kolkjas)

"Kohalik toit. Käisime ka restoranis siin Kolkjas, väga hea oli. Galerii oli kahjuks kinni."

(festivali külastaja Eestist, mees Tartust, intervjuu Kolkjas)

"See kohake on väike ja armas, toit on väga maitsev ja laste tehtud pannkoogid. Nii vahva, et lapsed ise tulid müüma oma kätega tehtud kooke."

(festivali külastaja Eestist, naine Haanjast, intervjuu Lobotkal)

"Hetkel, kui päev on poole peal, siis ikka kauplemist. Lapsedki on tulnud välja omaküpsetatud pannkookidega. See ongi vist selle asja mõte, et kohalikud tuleksid ja teeksid. Nagu ka mina, pole ju erilist mida müüa aga näed, ikka tullakse ja ostetakse omatehtud saia ja leiba."

(kaupleja, mees Lobotkalt, ka rannaäärne elanik)

"Mulle meeldibki see, et see on toodud sellisesse kohta, kuhu ei satu tavainimene. Hea ette võtta ju näiteks ning satutakse ka festivalile."

(turistic Eestist, naine Kesk-Eestist, intervjuu Piirisaarel)

"Usun, et naudime seda seilamist sellel suurel järvel ja teostust. Kontserti ka. Maksaksime isegi pileti eest, sest kohale on ju tuldud."

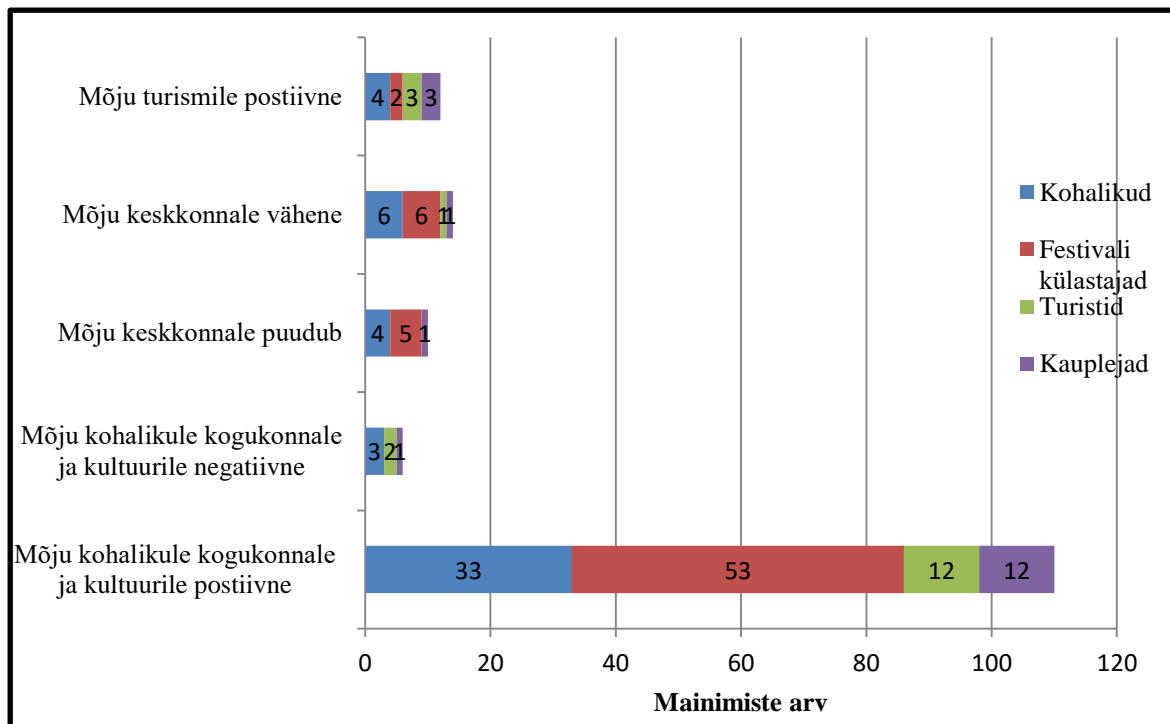
(välisturist, mees ja naine Saksamaalt, intervjuu Kolkjas)

Fookusgruppide arvamused festivali mõjust kohalikule kogukonnale, keskkonnale ja turismile

Järgnevalt analüüsitakse festivali üldist mõju kohalikule kogukonnale, keskkonnale ja turismile, samuti, kui oluliseks peavad vastajad festivali toimumist.

Küsimustele ("Kuidas hindate mõju keskkonnale, kohalikule kogukonnale, turismi ja laiemalt ettevõtluse arengule? Põhjendage" ja "Kas Teie arvates on Peipsi Järvefestivali toimumine aidanud kaasa kohaliku piirkonna tutvustamisele?") vastas 60st intervjuueeritavast 46 inimest (rannaäärseid 10, sh. kauplejaid 2, kohalikke 11, sh.kauplejaid 2, festivali külastajaid Eestist 20, sh.kauplejaid 2, turiste 4). Kodeerimise käigus välja töötatud ja eelnevalt loetletud alateemasid mainiti kokku 152-l korral, mis on märkimisväärne number (Joonis 7). Vastajaid mõlema küsimuse puhul oli enam vähem

võrdselt. Kohalike osakaal oli nende alateemade puhul üsna suur, arvestades eelmisi küsimusi ja teemasid. Täpsemalt mainis kohalike elanike fookusgrupp antud väiteid 61 korda (rannaäärseid 32, sh.kauplejad 7, kohalikke 29, sh.kauplejad 5). Seekord oli festivali külastajate arvamusi 69, sh. kauplejad festivalialal viis ja turistid 17.

Joonis 7. Fookusgruppide arvamused erinevatest mõjudest Peipsi Järvefestivali toimumise puhul (N=46)

Küsimusele *"Kuidas hindate mõju keskkonnale, kohalikule kogukonnale, turismi ja laiemalt ettevõtluse arengule? Põhjendage."* saab tulemusi analüüsida üldistavate väidete abil. Näiteks väide *"mõju kohalikule kogukonnale positiivne"*, mille alla võeti kokku ka kolm alateemat: piirkonna reklaam ja tutvustus, kasum kohalikele ettevõtjatele ja kohaliku tooraine ja kultuuri tutvustamine. Neid mainiti kokku 110-l korral, sealjuures peamiselt festivali külastajad (53 mainimist), kuid nagu näha, on suur hulk teemade mainijatest ka kohalikud elanikud ise (33 mainimist).

Siinkohal tsiteeriks üsna ilmekat kohalikku elanikku: *"Halba mõju siin ikka ei ole. Mõni part ei saa võibolla tulla siia nüüd "kakale". Kah asi."*

Keskkonnamõjude kohta inimesed arvamust avaldada ei osanud. Väidet *"mõju keskkonnale vähene"* on kokku mainitud 14-l korral, millest võrdselt festivali külastajad ja kohalikud

elanikud (mõlemad 6 mainimist) ning ühel korral teised kaks fookusgruppi. Intervjueeritavad mainisid, et vähesel määral võivad negatiivselt olla mõjutatud vee-elanikud või rannaala, kuid seda peeti lühiajaliseks, kuna festival on kord aastas. Mitmed kohalikud mainisid ka seda, et nad ei näe üleüldiselt mingit mõju, ei keskkonnale ega kohalikule kogukonnale. Näiteks väidet *"mõju keskkonnale puudub"* on mainitud 10-l korral. Intervjueeritavad arvasid, et kuna piirkonnas on pidevalt liikumist sadamas kalastajate näol, siis vaevalt, et see lühike festivalipäev väga negatiivselt kohta kahjustada saab. Siinkohal huvitav näide ühest intervjuust kohaliku elanikuga, kes kirjeldas olukorda järgnevalt: *"Mis keskkonna kahjusid siin olla saab? Iga päev paarutatakse ringi igasuguste masinatega ja see rikub palju rohkem kõike, kui see pisike üritus sel ühel õhtul. Kohalikele negatiivset ma ka ei näe. Spaasse kindlasti tuleb ööbijaid, poes käivad kindlasti. Läheduses on palju muudki, mida pakkuda."*

Üllatavaks tulemuseks oli, et keegi ei maininud mõjutusi sündmusturismile üleüldiselt. Enamus vastajatest nägid peamisi mõjusid ainult kohalikule kogukonnale ning vähesel määral ka keskkonnale, kuid turismi üldist kasu või kahju ei osatud hinnata. Seda tõlgendavad ka tulemused, mida on jooniselt näha (Joonis 7). Kokku mainiti väidet *"mõju turismile suur"* 12-l korral (kohalikud 2, festivali külastajad Eestist 4, kauplejad ja turistid võrdselt 3).

Kuna mõlema küsimuse puhul olid väga huvitavad ja värvikad vastused intervjueeritavate poolt, tuuakse taas mõned näited:

"Ei oska mina midagi hinnata. Mis see minu arvamus siin ikka loeb. Kohalikule elule siin vast tuleb ikka kasuks. Käiakse ja jäetakse ju raha siia poodi ja muuseumi aga muidu. Ei tea."

(rannaäärne elanik, naine Kolkjast)

"Kohalikule kogukonnale ja turismile kasum väga suur. Kohaliku kauba pakkumine on väga oluline. Tallinna kaupleja sureks välja."

(kohalik elanik, naine Iisakust (suvitaja Vasknarvas))

"Kohalikud saavad kindlasti kasu, kogu sellest möllust 10 päeva jooksul. Käiakse läbi ju erinevad kohad, kus kõigil on käpp sees ja omakasu mängus. "

(kohalik elanik, naine Alatskivilt, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"Muidugi. See ju on reklaam piirkonnale ja Peipsile. Siin on ilus loodus ja vaadake kasvõi seal Venemaad. Kui ilus vastaskallas ja no kui suur lipumast."

(festivali külastaja Eestist, mees Tartust, intervjuu Vasknarvas)

"See, et kohalikud on tulnud ise töötubadesse tutvustama siinset ajalugu ja õpetavad oma vanavanemate tehnikaid tööriistade valmistamisel on väga huvitav. Isegi mu nooremad lapsed olid vaimustuse, sest nad said ise midagi valmistada."

(festivali külastaja Eestist, naine Tartust, intervjuu Kolkjas)

"Sündmus pole aasta läbi ja on eraldatud külast, seega kohalikke vaevalt, et häirib. Keskkondlikku mõju pigem ei ole, üritus on lühike ja kõik on vaikne. Lõppeb ka normaalsel ajal. Kindlasti mõjub hästi nii kohalikele kui piirkonnale kui üleüldse tutvustab Peipsit."

(festivali külastaja Eestist, mees Rakverest, intervjuu Kolkjas)

"Keskkonnale ei oskaks mingit hinnangut anda. Eks tallatakse ju igapool aga kohalikele on see kindlasti huvitav. Ükskõik kus see tuur ka ei peatu, saavad kohalikud ju kasumit. Käiakse ja toetatakse kohalikke ettevõtteid. Rääkimata, et siia on välja tulnud vaid kohalikud toodete pakkujad. Lodi ka kaugel sõitnud inimeste jaoks."

(festivali külastaja Eestist, mees Tartust, intervjuu Kolkjas)

"Aitab ju kaasa piirkonna tutvustamisele, samuti majanduslikust küljest elavdab; kogu Eesti turismile ju kasulik kui siseturism toimib. Meelelahutuseks ja kohaliku kultuuri nautimiseks on esinemas siinsed rahvatantsijad ja lauljad. Lastele õpetatakse vana-aja mängu, mida mängiti siin piirkonnas kümneid aastaid tagasi. Olen ka ise uhke, et Eestis on selliseid unikaalseid kohti."

(festivali külastaja Eestist, naine Tallinnast, intervjuu Emajõe-Suursoos)

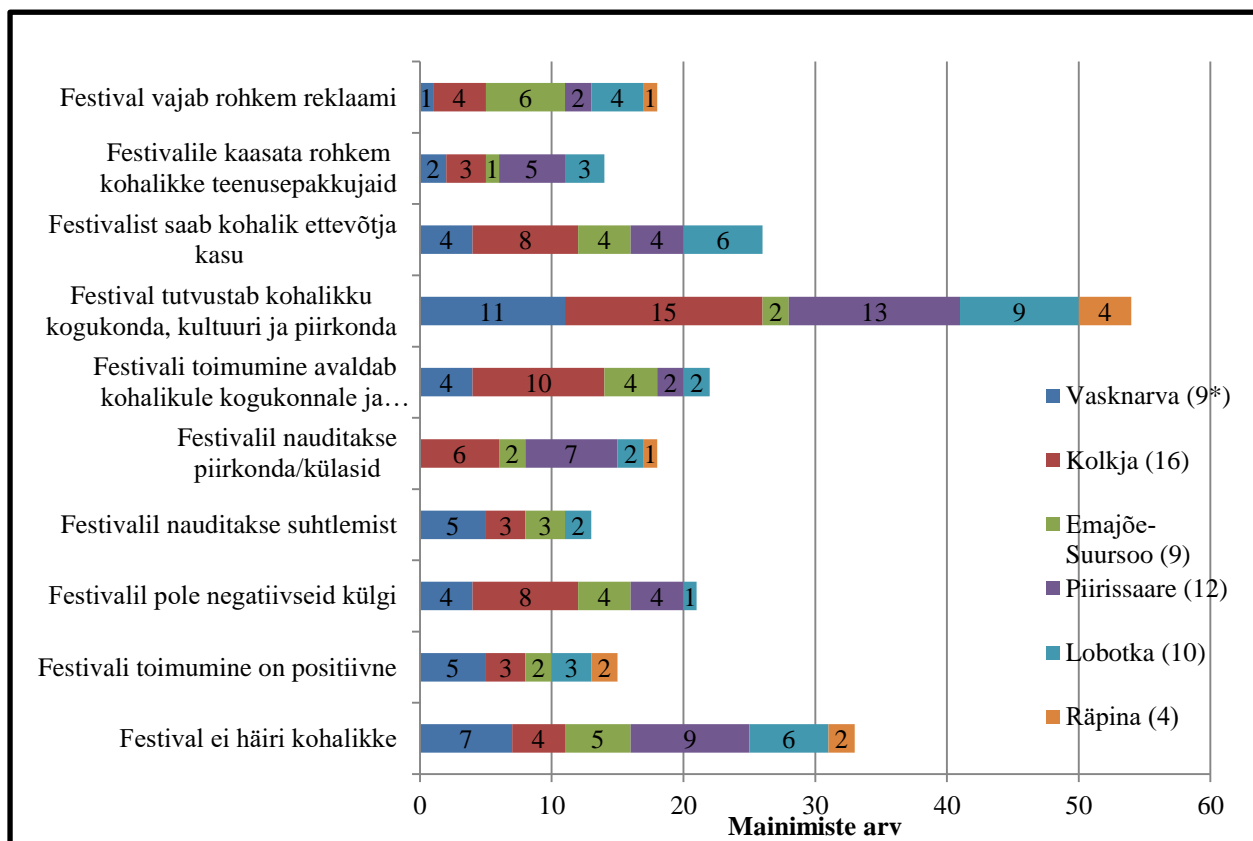
"Turismile ja kohalikule kogukonnale on suurepärane arenguvõimalus, tutvustab, teepealsed kalamüüjad saavad rohkem tulu möödasõitjatest."

(kaupleja, naine Iisakust, ka kohalik elanik, intervjuu Vasknarvas)

Üheks sooviks oli uurimistöö abil teada saada, kas festivali käigus on külastajad saanud uusi teadmisi piirkonnast. Vähestest vastustest selgus, et inimesed olid teadlikud piirkonnast, seal toimuvast, kuid soovisid rohkem informatsiooni.

Fookusgruppide arvamused mõjust kohalikule kogukonnale ja kultuurile Peipsi Järvefestivali toimumisel sadamate kaupa

Uurimistöö käigus analüüsiti fookusgruppide arvamuste sarnasusi ja erinevusi ka sadamate kaupa. Aluseks võeti kõige enam mainitud alateemad, mida juba eelnevas töös on käsitletud. Tulemused on välja toodud joonisel 8.

Joonis 8. Fookusgruppide hinnangud Peipsi Järvefestivalist sadamate lõikes (*vastanute arv)

Respondendid mainisid antud teemasid 234 korda. Vasknarvas mainiti 10t erinevat teemat 43-l, Kolkjas 64-l, Emajõe-Suursoos 33-l, Piirisaarel 46-l, Lobotkal 38-l ja Räpinas 10-l korral. Nagu näha, on mainimiste arv sadamati üsna erinev, v.a. Räpinas, kus vastajaid kokku oli kõigest neli. Samas kui Piirissaarel oli intervjuueeritavaid 12 ning Vasknarvas üheksa, on nende puhul teemade mainimiste arv üsna võrdväärne.

Joonis 8 toob välja sarnasused ja erinevused sadamate lõikes ja suuri erinevusi teemade mainimiste puhul ei ole. Teemat, kus mainiti, et festival vajab rohkem reklaami, mainiti kokku 18 korda. Kõige rohkem andsid vastuseid Emajõe-Suursoos intervjuueeritavad (6),

seejärel võrdselt neli korda Kolkjas ja Lobotkal küsitatud, edasi Piirissaarel (2), Vasknarvas ja Räpinas (1) intervjueritavad.

Kohalike teenusepakkujate rohkemat kaasamist mainiti kokku 141 korral, kus kõige suurem mainijate arv oli Piirissaarel (5). Fakti, et festivalist saab kohalik ettevõtja kasu, mainiti 261 korral (Kolkjas 8, Lobotkal 6, Vasknarvas, Emajõe-Suursoos ja Piirissaarel võrdselt 4 korda).

Kõige rohkem mainiti alateemat *"festival tutvustab kohalikku kogukonda, kultuuri ja piirkonda"* (54 korda). Seda mainiti üsna võrdselt intervjueritavad Kolkjas (15), Piirissaarelt (13) ja Vasknarvast (11). Lobotkal mainiti üheksal korral, Räpinas neli ja Emajõe-Suursoos vaid kaks korda.

Suur erinevus tuleb välja vaadates alateemat *"festivali toimumine avaldab kohalikule kogukonnale ja kultuurile positiivset mõju"* (kokku 22 korda), mida on maininud kõige rohkem Kolkjas vastanud inimesed (mainitud 10-1 korral). Seal oli küll ka kõige rohkem vastanuid, kuid arvestades, et ka näiteks Vasknarvas ja Emajõe-Suursoos oli üsna palju intervjueritavaid, on tulemus hoopis väiksem (mõlema puhul mainitud neljal korral).

Teema *"nauditakse piirkonda/külasid"* (kokku 18 korda) on olnud olulisem Kolkjas (6) ja Piirissaarel (7) festivali külastanud inimeste seas. Vasknarvas ei maininud üheksa inimese seas seda keegi ning ka Emajõe-Suursoo ja Lobotka inimesed seda väga oluliseks ei pidanud (mõlema puhul mainitud kahel korral).

Seda, et festivalil pole negatiivseid külgi mainiti sadamates kokku 21 korda, kõige rohkem Kolkjas (8). Inimestega suhtlemise vajadust mainiti kokku 131 korral, kus sadamate lõikes väga suuri erinevusi täheldada ei saa.

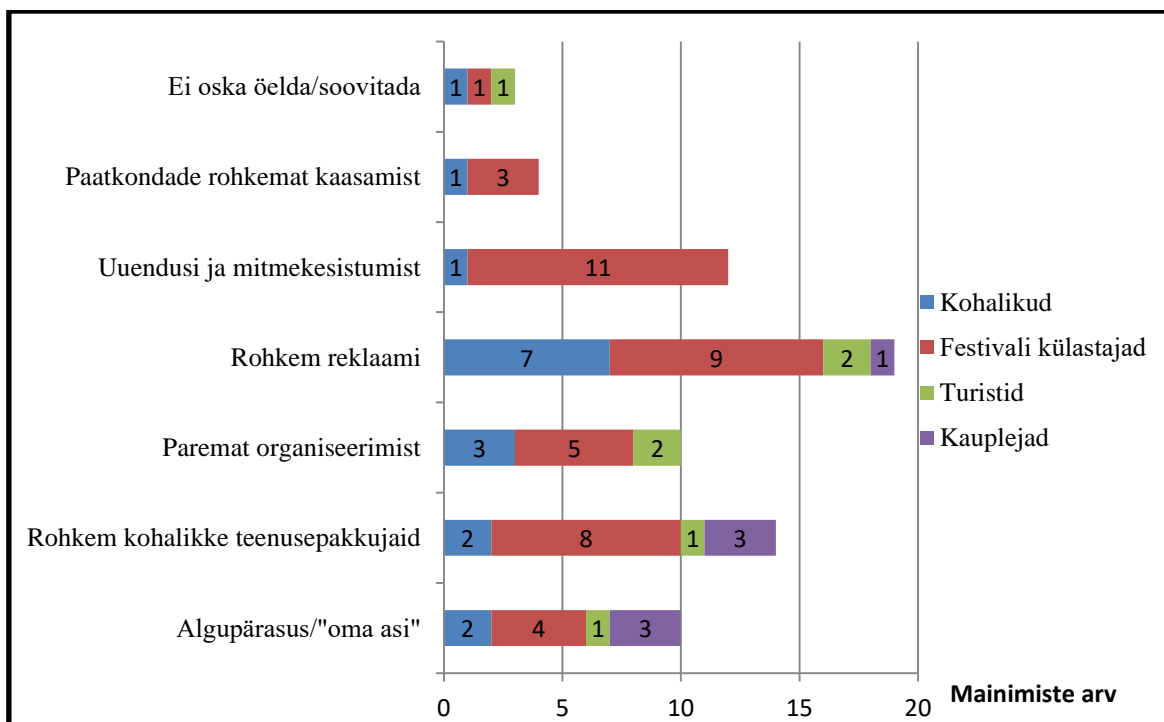
Festivali üleüldist toimumist positiivsena mainiti kokku 151 korral, kus taas sadamaid võrreldes arvamused ei erine. Kõige rohkem mainisid alateemat Vasknarvas intervjueritud inimesed (5).

Fakti, et festivali toimumine ei häiri kohalikke elanikke mainiti kokku 331 korral. Kõige rohkem mainisid alateemat Piirissaarel intervjueritud inimesed (9) ning kõige vähem Räpinas intervjueritud inimesed (2). Vastavalt seitse ja kuus korda mainisid alateemat respondendid Vasknarvas ja Lobotkal.

Soovitused

Üheks oluliseks eesmärgiks oli nii töö koostajale kui korraldajale saada kohalikest kui ka teistelt külastajatelt tagasisidet ja soovitusi. Selleks küsis intervjuueeritav viimase küsimusena, milliseid soovitusi annaksid just nemad korraldajale edaspidiseks tegevuseks ning kas oleks vaja midagi muuta või arendada.

Siinkohal on kõige parem tuua välja tulemused graafiliselt, kus on välja toodud, kui mitu korda mingisugust sarnast väidet mainiti (Joonis 9).

Joonis 9. Huvigruppide soovitusid Peipsi Järvfestivali edasiseks toimumiseks (N=55)

Antud teemasid mainiti 72-l korral, millest 17 juhul oli kohalike arvamusi (11 rannaäärset, 6 kohalikku), 41 festivali külastaja Eestist arvamust ning seitsme turisti ja kaupleja arvamust. Kokku vastas küsimusele 55 inimest 60st.

Kõige rohkem mainiti fakti, et Peipsi Järvfestivalile on vaja teha rohkem reklaami (19-l korral). Festivali toimumisest ei teatud, kaasa arvatud kohalikud elanikud. Reklaam, mis jooksis meediakanalites, oli jäänud enamusel tähelepanuta. Rohkema reklaami vajadust mainisid nii festivali külastajad (9) kui ka kohalikud (7).

Rohkem oleks vaja kaasata kohalikke teenusepakkujaid (mainitud 14-l korral). *"Kaupleja Tallinnast ei saavutaks midagi"*, julges üks külastajatest arvata. Külastajatel ja kohalikel oli

kauplejate olemasolu üle hea meel, kuid neid oli liiga vähe. Kui intervjuueeritav küsis, kuidas võiks kohalikke rohkem kaupleva meelitada, ei osatud ideid anda.

Enam vähem võrdväärselt anti soovitusi Järvefestivali uuendamiseks ja mitmekesisemaks muutmiseks ning mainiti "*oma asja*" jätkamise olulisust (mainiti vastavalt 12-l ja 10-l korral). Esimese väite puhul olid enamus vastajaid festivali külastajad Eestist, kes pidasid oluliseks, et töötoad ja tegevused võiksid olla rohkem suunatud täiskasvanutele. Mitmel korral mainiti, et korraldada võiks giidituuri või ekskursiooni, mis tutvustaks mujalt tulnutele kohalikku elu ja teeks ülevaate piirkonnas toimuvast. Pakuti veel, et korraldaja võiks igas sadamas jagada lendlehti, mis tutvustaks läbitavaid sadamaid.

Vähesel määral mainitud teemat paatkondade kohta mainisid just festivali külastajad (mainitud neljal korral, s.h. kohalikud 1, festivali külastajad Eestist 3), kuna mitmetel oli olemas paat, kuid puudus informatsioon paatkonnas osalemise võimalusest.

3.2.1. Kohalike kaasamine ja jätkusuutlikkus

Festivali korraldaja üks suur eesmärk oli esimesest korraldamise aastast alates kaasata ürituse toimumisse väga palju kohalikke inimesi. See eesmärk sai ka täidetud, kui kohalikke kutsuti kaupleva piirkonnas omapäraste toodetega, näiteks nagu Alutaguse juust, Räpina õllemeister, Kolkja kalatööstuse erinevad tooted jms. Samuti olid kaasatud kohalikud esinejad (tantsijad, lauljad, erinevate mängude läbiviijad jne).

Samuti oli kohalikele teada, et neil on võimalus tulla oma kodus tehtud käsitööd või tooteid müüma, ilma igasuguse tasuta. Samuti pakuti neile võimalust esineda töötubades, tutvustamaks kohaliku kogukonna kultuuri või õpetades erinevaid esiisade viise toidu või tööriistade tegemisel. Kultuuri tutvustati läbi erinevate mängude ja muistendite läbi või õpetati tantse. Festivali käigus tulid ka mitmed rannaäärsed elanikud kodus tehtud tooteid müüma: lapsed Kolkjas, tsebureki müüja Vasknarvas, kalamüüja Lobotkal jt. Selleks, et kohalikud tuleksid julgemalt festivalile osalema nii kauplejana kui külastajana, tekkis intervjuude käigus mõte saata neile koju kutsed, et nad tunneksid ennast erilise ja oodatuna.

Kindlasti saab palju veel teha ning areneda seoses kogukonna ühtekuuluvustundega kui ka ühiste huvidega. Siinkohal võiks pisikeste külade ja kogukondade suureks huviks saada Peipsi Järvefestival, mille raames hakatakse koos korraldajaga tegema ühiseid pingutusi, et tuua välja Peipsi järve parimad saadused ja omadused.

Selleks, et piirkonna elanikest või siis ühe küla elanikest saaks kogukond, tuleb alustada algusest. Kuna MTÜ Peipsimaa Turism on piirkonna üheks ühiseks nimetajaks, võiks olla algatus tema poolt, et hakata rajama uut ja veel paremat tulevikku Peipsi piirkonnale. Kui külas kõik toimib, inimesed on rahulikud ja sõbralikud, õnnelikud ja heatahtlikud, tunnetavad seda ka kogukonnaliikmed, rääkimata külalistest. Siit ka sotsiaalne heaolu, samuti kasum turismile ja korraldatavatele üritustele, kuna hästi toimiv kogukond tõmbab ligi külalisi ka mujalt. Kohalike elanike festivali korraldamisse kaasamisel rikastatakse nende elu, paranevad nende oskused ja pädevus ning kasvab nende kogukonna ühtekuuluvustunne.

Jätkusuutlikkus on iga ürituse korralduse ja edasise toimumise puhul tähtsaks osaks. Iga aastaga on inimestes, kes organiseerivad läbi sündmusturismi erinevaid üritusi, saanud üha tähtsamaks jätkusuutlikkus. Ürituse korraldamisel on mitmeid olulisi punkte, alustades planeerimisest ning lõpetades järeldestega. Vahepeal tuleks ka mõelda jätkusuutlikkusele, mis hõlmab endas keskkonnasäästlikkust, sündmuse asukohaga seotud kohalikke elanikke ja kogukondi ning koormustaluvust, uute ideede genereerimist ja laiendamist.

Enne ürituse korraldamist on väga oluline suhelda ka kohalike elanike endaga, et saada teada nende ootused ja lootused ning kas neid ürituse korraldamine ei häiri või negatiivselt igapäevaelu ei mõjuta. Võttes arvesse Peipsi Järvefestivali mõjude tulemusi, saab väita, et siinkohal kohalikud elanikud olid kõigega rahul ning turistide rohkuse üle ei kurdunud. Külastuskoormus Peipsi Järvefestivali puhul ei ole ületanud taluvuspiire ning seega on jätkusuutlik. Kõik on algusstaadiumis ja positiivne ning selleks, et säiliks autentsus peaks jääma festival kogukonna heaolu jaoks, mitte massiürituseks.

Kohalike kaasamise printsiip väikestes küldes toimuvate ürituste puhul on väga oluline ning siin saab Peipsi Järvefestivali korraldaja ära teha veel palju, et olla jätkusuutlik. Hetkel on kohalikud küll kaasatud aga, et nad tunneksid ennast veelgi oodatamana ning festival võiks kesta aastaid, peaks pakkuma veelgi uusi võimalusi kohalikele.

Loomulikult tuleb ürituste puhul silmas pidada keskkonda ning selle säästmist. Korraldajal tuleb teada, kuidas säästlikult kasutada vett ning kuidas ära hoida vee reostamist. Peipsi Järevefestivalil tuleks olla inimesi teadvustavad sildid ja informatsioon selleks, et ära hoida veereostumist. Samuti tuleb inimesi suunata õigesti prügi sorteerima, mille tarbeks tuleks korraldajal organiseerida vastavalt ära jagatud prügikonteinerid. Säästlik energia kasutus on samuti ürituse pikemaajalisel korraldamisel oluline, kuna ürituse toimumine igal aastal ühtedes ja samades kohtades, võib lõpuks koha koormuse ületada. Siinkohal saab mainida ka asukoha olulisust edasises ürituse korraldamises.

Peipsi Järevefestival on hästi toimiv üritus, kuhu on kaasatud kohalikud elanikud, omavalitsused ja organisatsioonid, et festivali läbiviimine õnnestuks. Panustatakse kultuuri edasi andmises külalistele läbi töötubade ja esinejate.

Olla jätkusuutlik on võimalus luua midagi uut ja põnevat. Kui korraldaja ei arvesta keskkonna ja selle säästmise ning kohalike elanike ja nende heaoluga, ei pruugi ürituse toimumine enam seal piirkonnas võimalik. Arendamisel ja arenemisel tuleb lähtuda jätkusuutlikkuse printsiipidest. Peipsi Järevefestivali puhul on arvestatud mitmete aspektidega ning hetkel ei ole ületatud asukoha koormust ega ka jäetud arvesse võtmata kohalikke elanikke. Alati on võimalusi arenemiseks ning soov olla jätkusuutlik annab võimaluse muuta paremaks ürituse toimimist ning vähendada koormust ka keskkonnale.

4. ARUTELU

Kirjandusest leidub tulemusi mitmete autorite (nt. Kim jt 2013, Yolal jt 2016; Besculides jt 2002; Andereck jt 2005; Skoultos, Tsartas 2009 jpt.) poolt uuritud turismi ja sündmusturismi mõjutustest kohalikule kogukonnale ja kultuurile. Käesolev töö põhineb nende töödele, saamaks vastuseid püstitatud eesmärkidele.

Eelnevate uurimuste põhjal on sündmusturismi mõju kohalikule kogukonnale ja kultuurile üldjoontes positiivne, kuid on ka negatiivseid külgi. Uurimustest selgusid mitmed erinevad aspekti, mida sündmusturism kohaliku kogukonna puhul võib mõjutada.

Järgnevalt arutletakse uurimistöös saadud tulemuste üle.

Festivalikülastajate suhtumine Peipsi Järvefestivali toimumisse

Küsimuste *"Kas festival on häirinud Teie igapäevaelu? Külastajate, autode rohkus, müra, poed ostetakse tühjaks, vandalism, turvalisus, muu?"* ja *"Kas olete kuulnud, et festival on häirinud mõne kohaliku elaniku igapäevaelu? Kirjeldage juhtumit."* saadi teada kohalike elanike ning festivalikülastajate suhtumine Peipsi Järvefestivali toimumisse. Tulemustest (Joonis 3) saab järeldada, et kohalikke elanikke ei häiri festivali toimumine. Festivali külastajate vastustest lähtuvalt, saab järeldada, et nemad ei näe samuti suuri põhjuseid, miks festivali toimumine peaks kohalikke häirima.

Samuti saab välja tuua fakti, et pigem peetakse toimumist suurepäraseks ja heaks reklaamiks antud piirkonnale. Vähesel määral mainiti, et festival võib pisut kohalikke häirida, kus võeti kokku vastused, kus mainiti infopuudulikkust, kohalike häirimist ning väljendit *"häirib pisut"*. Viimase puhul võib tuua näite ühest intervjuust:

"Tead, et üks neid mammisid ikka häirib kui nende väikesesse elupiirkonda keegi tuleb aga samas käiakse siia päris tihti uudistama. Keegi ju otseselt kellelegi liiga tee ja ebamugavusi ei tekita. Siin ei ole majad kohe teede ääres ka väga, seega ma arvan, et pole hullu. " (rannaäärne elanik, naine Piirissaarel)

Nii kohalikud kui ka ülejäänud intervjuueeritavad, kuhu kuulusid nii turistid, kaupmehed festivalialal kui ka festivali külastajad, ei näinud probleemi antud ürituse korraldamisel. Oluline on näha, et suurem osa vastanutest, keda festivali toimumine ei häiri või kui häirib,

siis vähesel määral, on kohalikud elanikud. Ürituse toimumist peetakse pigem ikkagi positiivseks.

Kokkuvõttes võib öelda, et nii kohalike kui ka teiste külastajate arvates, et festivali toimumine ei häiri rannaäärseid elanikke. Samuti ei näe intervjuueeritavad, et mõjud oleksid negatiivsed, pigem leitakse ikka ainult positiivseid aspekte. Usutakse, et kui külastajad ise on viisakad ning sõbralikud, siis on ka antud piirkonna elanikud turistidest ja külalistest heal arvamusel ning nende igapäevaelu saab uue hingamise. Kohalikud usuvad, et inimeste külaskäik nende piirkonda muudab nende eluolu paremaks, toob neile kasumit ning ka nemad saavad suhelda. Hea meelega jagatakse oma kogemusi, teadmisi ning tegemisi teistega.

Fookusgruppide arvamused positiivsetest ja negatiivsetest mõjudest ning naudingutest Peipsi Järefestivali toimumise puhul

Siinkohal keskendutakse tulemustele, mis selgusid kolmest küsimusest. Esimese küsimuse puhul analüüsiti tulemusi (Joonis 4), mis seondusid Peipsi Järefestivali positiivsete mõjudega. Alateemasid *"tutvustab ja arendab piirkonda"* ning *"ürituse üldine korraldamine ja toimumine"*, mida mainiti kõige rohkem, avaldasid arvamust nii kohalikud kui ka festivali külastajad. Intervjuude käigus selgus, et antud ürituse toimumist peetakse väga heaks reklaamiks piirkonnale ning inimestele meeldib, et see festival üldse toimub. Peeti kohati üllatavaks, kuid siiski oluliseks, et üks inimene koos abistajatega on võtnud ette taoliste väikeste piirkondade tutvustamise ja just sellises formaadis.

Aktiivseid tegevusi ning erinevate sadamate ja esinejate olemasolu peeti küll oluliseks, kuid leidis siiski ka vastuseid, kus pigem peeti aktiivseid tegevusi ka tavaliseks või igavaks. Samuti arvati, et pikk kestus võib festivalile just saatuslikuks saada. Pakuti välja, et sadamad võiksid olla üksteisele lähemal, et ei peaks nii palju sõitma ning saaks tutvuda mitme erineva koha ja külaga. Kaheksal korral mainiti positiivse mõjuna kohaliku tooraine ning toidu pakkumist ja tutvustamist, mida mainisid peamiselt festivali külastajad (seitsmel korral). Positiivseks peeti kohaliku kultuuri tutvustamist läbi töötubade, kus tutvustati erinevate kodutööde tegemist vanal ajal, mis tekitas põnevus nagu ka teoorias välja toodi. Veel mainiti, et kohaliku kultuuri edasi andmine läbi tantsude, mängude ja esinejate on kindlasti positiivne mõju vanade tavade uuendamisel.

Nagu ka tulemused, kui ka intervjuudest välja toodud mõtted näitavad, siis enamus inimesi suhtub festivali toimumisse positiivselt. Väga vähe osati välja tuua festivali negatiivseid külgi, mis selgub ka edasistest tulemustest. Analüüsides inimeste arvamusi, on näha, et väga oluliseks peetakse piirkonna tutvustamist just sellisel kujul nagu festival seda teeb. Oluline on fakt, et kohalikke ennast on kaasatud festivali toimumisse just kauplemise näol. Korraldajale on oluline kohaliku tooraine ja toidu pakkumine, mida on mainitud ka mitmel korral nii kohalike kui külastajate poolt. Samuti on positiivne, et nii rannaäärsed kui ka piirkonnas elavad kohalikud, peavad väga oluliseks Peipsi järve ja kohaliku kultuuri tutvustamist läbi selle festivali. Tekib ühtsustunne ja uhkus oma kultuuri ja kogukonna üle ning neid väärtustatakse üha enam. Neile on meelt mööda, et inimesed neid külastavad ja näevad, kui erilist ja teistsugust elu elavad nemad võrreldes suurlinnadega.

Teisi küsimuse puhul analüüsiti tulemusi (Joonis 5), kus kajastusid Peipsi Järefestivali negatiivsed mõjud. Suurel määral intervjuueeritavatest ei osanud küsimusele vastata, mida võiks seostada, et järelikult negatiivset ei leidu. Väga oluline oli tulemus infopuudulikkusest, kuna näiteks paljud kohalikud ei teadnud ürituse toimumisest. Siinkohal tehti ettepanek, et korraldaja võiks rohkem reklaami teha, näiteks kohalikes lehtedes ja raadiotes. Samuti kuulus infopuuduse alla fakt, et üritusel saab maksta ainult sularahas. Seda infot polnud selgelt kommunikeeritud, aga vastajad ei süüdistanud korraldajat, vaid pigem öeldi, et ise oleks pidanud sellega arvestama.

Sadamate asumist üksteisest liiga kaugel, peeti vastuoluliselt nii positiivseks kui ka negatiivseks. Ühest küljest külastajatele see meeldis, et saab ringi liikuda palju ja inimesed näevad Peipsit igast küljest, kuid samas avaldati arvamust, et inimesed ise ei suuda kõiki sadamad läbi sõita kuigi tahaks.

Kokkuvõttes võib öelda, et festivali toimumise puhul ei näe intervjuueeritavad negatiivseid mõjusid, ei keskkonna mõttes kui ka kohalike häirimise suhtes. Teoorias välja toodud negatiivsed mõjud, kuidas võib sündmus- ja kultuuriturism mõjutada kohalikku kultuuri nagu kultuuritraditsioonide lõhestumine või inimeste käitumise muutmine, ei saa seostada antud festivali toimumise mõjudega nendes kogukondades. Negatiivse mõjuna mainitud kogukonna iseloomu ja traditsioonide muutumine ei kehti Peipsi äärsete kogukondade ega nende kultuuri kohta, mis selgub ka tulemustest.

Järgmisena uuriti, mida inimesed Peipsi Järefestivalil kõige enam nautisid (Joonis 6). Saab tõdeda, et kaugemalt tulijad olid positiivselt meelestatud väikestest küladest ning

nende eripärasusest. Mitmed intervjuueeritavad mainisid, et nähti, kuidas elatakse maapiirkondades, mida pakutakse ning kuidas suhtutakse turistidesse. Vähesel määral mainisid sama väidet turistid, kes olid piirkonda sattunud juhuslikult, kuid siiski viiel korral tuli see intervjuudest välja. Kuna järvefestivali üheks eesmärgiks on erinevate Peipsi ümbruses asuvate piirkondade tutvustamine ürituse käigus, on antud tulemus heaks motivaatoriks edasiseks arenguks. Tõsiasi, et festivali külastajad on maininud mitmel korral just huvi piirkonnas toimuva vastu, näitab, et elust Peipsi ääres ollakse huvitatud.

Intervjuudest selgus, et külastajatele oli oluline sellise ürituse toimumine. Festivali korraldusliku poole pealt olid mõned negatiivsemad kommentaarid, kuid üldjuhul olid antud väite mainijad ürituse toimumise suhtes väga positiivselt meelestatud. Tulemustest saab välja lugeda, et mujalt tulnud külalised olid kogu üritusega, järelikut on tegemist hea mõtte ja teostusega.

Festivali külalistele pakuti võimalust sõita lodjaga. Tulemustest näitasid, et see oli mitmete küllastajate jaoks väga oluline, kuna tulles kaugemalt, on sõit suurel järvel vanaaegse lodjaga uudeks kogemuseks. Töötubade puhul mainiti, et nende toimumine on väga hea aga neid võiks uuendada ning tuua sisse rohkem võimalusi ka täiskasvanutele.

Huvitav oli, et mitmel korral mainiti inimestega suhtlemise vajadust. Mainiti, et saadakse rääkida nii kohalike kui mujalt tulnud külalistega. Väga oluliseks peeti, et inimesed tulevad kokku, suhtlevad ja toetavad ürituse korraldamist. Ürituse ajal oli enamus ajast hea ilm, mis soodustas kindlasti ka suuremat osalust.

Muusika ja erinevate esinejate olemasolu peeti samuti heaolu tekitajate osaks, kuna ilma muusikata jääks üritus "kuivaks" nagu üks kauplajatest mainis. Esinejad, kes tutvustasid läbi tantsu või muusika kohalikku kultuuri olid vastajate arvates väga heaks meelelahutuseks ning seda peeti väga positiivseks mõjuks kogu kogukonnale.

Kohaliku toidu ja tooraine reklaamimisega oldi väga rahul ning seda mainiti juba ka eelnevates vastustes. Ka korraldajad peavad ürituse toimumise juures just üheks oluliseks osaks seda, et festivalile kohale tuua mitmed erinevad piirkonnas toimetavad ettevõtted kohalike toodete ja toiduga.

Viis küsimust, mis sai esitatud intervjuueeritavatele ning mis võeti aluseks saavutamaks eesmäärke, andsid palju uusi ning häid tulemusi. Võttes kokku erinevad heaolu tekitajad, saab tulemuseks, et festivalile tullakse kohalikku piirkonda, kultuuri, toitu ja inimestega

suhtlemist nautima. Väga oluline tulemus antud küsimuse juures on see, et mitmete küllastajate puhul oli nauding omaette just väikeses külakeses või sadamas toimuv üritus, mitte kusagil keskuses. Sellisel juhul saab hoopis erilisema ja huvitavama kogemuse.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et inimesed suhtuvad antud ürituse korraldamisse väga hästi. Loomulikult leitakse ka negatiivseid aspekte, kuid see ongi oluline. Nende tulemustega saab liikuda ainult parema ja huvitavama festivali edasise toimumise suunas.

Väga oluline oli korraldajale teada saada just kohalike inimeste arvamus nii suhtumiste kui ka erinevate häiringute suhtes. Intervjuudest ja kodeerimise abil välja selekteeritud teemade abil saab väita, et kohalikke festivali toimumine üldiselt ei häiri. Positiivseks ja väga oluliseks peeti piirkonna tutvustamist antud festivali läbi.

Siinkohal võib tulemuseks lugeda festivali toimumise positiivsust: külalised ja ka kohalikud naudivad head toitu, toredaid inimesi, ilusat ilma ning üllast eesmärki tutvustada Peipsit ja sealset elu läbi suure festivali. Rannaäärsete elanike jaoks oli oluliseks, et nende elu elavdatakse, kohalike jaoks oli tähtis inimestega suhtlemine, festivali küllastajate jaoks oli peamine just ürituse toimumine ja kohalik toit, turisti jaoks üllatuseks, et taolist pikka üritust üleüldse korraldatakse ning kauplejate jaoks samuti oluline inimestega suhtlemine kui ka tõsiasi, et nad said oma tooteid ja tooraineid reklaamida. Esimene eesmärk sai täidetud, kuna küsitlustest selgus kõigi fookusgruppide arvamus Peipsi Järvefestivali kohta.

Fookusgruppide arvamused festivali mõjudest kohalikule kogukonnale, keskkonnale ja turismile

Tulemused, mis seostusid intervjuueeritavate vastustega Peipsi Järvefestivali mõjudest kohalikule kogukonnale, keskkonnale ja turismile, andsid mitmed huvitavaid vastuseid. Siinkohal arutletakse saadud tulemusi (Joonis 7).

Esitatud küsimusele *"Kuidas hindate mõju keskkonnale, kohalikule kogukonnale, turismi ja laiemalt ettevõtluse arengule? Põhjendage."* saab tulemustest lähtuvalt vastata kokkuvõtlikult järgnevalt: mõju kohalikule kogukonnale ja kultuurile on positiivne. Siinkohal oli kõige rohkem just selle alateema mainimist kõigi fookusgruppide poolt.

Intervjuudest selgus, et küllastajad nägid suurt mõju festivali toimumisel kogukondadele ja kultuurile, kuna tutvustatakse piirkonda, saadakse kasumit ning kohalikud ise saavad oma

igapäeva rutiinist välja. Sealset kultuuri ja tavaid taas elustatakse läbi tantsude, töötubade ning esinejate, mis tekitab kohalikes uhkustunne ja vanasid traditsioone väärtustatakse aina rohkem.

Tulemustest selgus, et keskkonna mõjutusi Peipsi Järvefestivali külastajad välja tuua väga ei osanud. Siiski mainiti mõnel korral, et toimub tallamine, eluslooduse vähenemine, on mürasaaste ning kalastajad jätavad tihti oma tarbed vedelema sinna, kuhu pole vaja. Sarnaseid tulemusi keskkonna mõjudest leidub näiteks ka Andereck'i (1995, 2005), Ahmed ja Krohn'i (1992) ja Hall'i (1992) uurimustöödest, kus tuuakse välja, et inimesed on rohkem teadlikumad keskkonna säästmisest ning püütakse hapra elusloodusega arvestada. Peipsi Järvefestivalil osalejad pidasid antud häiringuid ja mõjutusi lühiajaliseks, kuid mainiti siiski, et turiste ja kalastajaid käib ka olenemata festivali toimumisest väga palju ning suur osa ei arvesta tihti keskkonnaga ega ka kohaliku kogukonna ilmega. Andereck (2005) on oma töös välja toonud, et turism võib mõjutada keskkonda hävitades randasid. Peipsi Järvefestivali puhul on see ilmselt vähetõenäoline, kuna festivali toimumine on lühiajaline. Oli inimesi, kes mainisid, et kannatada saavad rannaalad ilmselt tallamise tõttu. Liiva veetakse randadest eemale, mille tulemusel kahaneb rannajoon.

Nii külastajad kui ka kohalikud elanikud näevad suurt kasu taolise ürituse toimumises enda kogukonnale ja kultuurile. Usutakse, et keskkond või mõned kohalikud külaelanikud võivad olla pisut häiritud, kuid mõlemal juhul on häiring lühiajaline kui üldse eksisteerib.

Rohkem väärtustatakse seda, et tuntud Peipsi järve ja piirkonda tutvustatakse omanäoliselt ja läbi pisikeste kohakeste ja sadamate. Üle Eesti kokku tulnud külalised näevad elu väiksemates külates ning kuidas valmib see hea kala ja sibul, millest räägitakse.

Mitmed külastajad soovisid, et sadamas jagataks lendlehti või infomaterjali kõigi sadamate kohta. Sel juhul saaks soovi korral vähemalt teada, mida huvitavat tehakse teistes külates ja sadamates ning missugused inimesed seal elavad, milliseid tavaid järgivad ning mida oluliseks peetakse.

Fookusgruppide arvamused mõjudest kohalikule kogukonnale ja kultuurile Peipsi Järvefestivali toimumisel sadamate kaupa

Suuri erinevusi tulemused ei näidanud, kui võrrelda erinevates sadamates antud intervjuusid. Uurimistöö tulemustest on välja tulnud, on kohalikud rahul toimuvaga, kuna nendega arvestatakse. Kohalikele valmistab head meelt, et tahetakse tulla väikestesse

kohtadesse, et näha kuidas seal elatakse ning festivali külastajad on ise meeldivalt üllatunud pisikeste kohtade tõelisest unikaalsusest.

Seda, et inimesed näevad Peipsi Järvefestivali toimumise juures mõju ka kohalikule kogukonnale, näitavad ka tulemused. Arvamust väga palju selle kohta küll ei avaldatud, kuid intervjuueeritavate vastustest võis järeldada, et mitmete kohalike esinejate ja erinevate inimeste kaasamine töötubades, mis tutvustavad piirkonna kultuuri ja tavasid, peetakse tähtsaks. Läbi meelelahutuse, mängude ja lugude rääkimise kaudu piirkonna kultuuri tutvustamine on huvitav ning atraktiivne. Kaugemalt tulijatele jätab see hea mulje ning seeläbi parandab ka piirkonna mainet.

Soovitused

Festivalile tuldi peamiselt uudishimust ning paraku peatuti ühes või kahes sadamas. Külastajad nautisid kontserte, mängu ja esinejaid. Inimesed olid meeldivalt üllatunud, et pakutakse ainult kohalikku toitu ja toorainet ning kontsertitele on kaasatud samuti pigem piirkonnas teada-tuntud esinejad. Intervjuueeritavad soovisid, et festivali edasine toimumine oleks võimalik ning loodeti, et korraldajatel jätkub võimalusi ning suutlikkust üritust edasi korraldada. Öeldi, et "*oma asja*" tegemine on väikses Eestis ja tema suure Peipsi järve suureks eeliseks. Intervjuueeritavad andsid mitmeid ideid, et üritus saaks edasi toimuda ning natuke uuemas ja huvitavamas võtmes. Pakuti välja:

- Mustvee regatt – osavõtjateks ka festivalil osalevad paatkonnad
- Infolehed sadamatesse – kaart infoga kõigist sadamatest; ka vene keeles
- Giidituur või ekskursioonid – uued teadmised ajaloost; koostöö majutus- ja toitlustusasutustega (paketid)
- *Pop-up cafe* – kohvik arendamiseks perenaiste kokakunsti; külalistele kohalike küpsetamistavade õpetamine
- Suveniirid igas sadamas – toidu, riiete, küla, sadama, toodete jms kohta
- Traditsioonilised riietusesemed igas sadamas
- Igas sadamas oma hüüdlause
- Kutsed kohalikele – kutsed rannaäärsetele elanikele festivalist osavõtmiseks nii kauplejana kui osalejana)
- Kohaliku tooraine kasutamine õpitoas
- Rohkem reklaami – kohalikud lehed, raadiod, bussipeatused, poed jpt

Fookusgruppide üldised hinnangud festivali toimumisest ja korraldamisest

Intervjuude käigus koguti vastajatelt väga palju erinevaid arvamusi ning mõtteid festivali toimumise ja erinevate mõjutuste kohta (kogukonnale, keskkonnale, turismile), kui ka üldisi hinnanguid festivalist. Intervjueeritavatel uuriti ka eesmärke, miks nad tulid festivalile ja miks just sellele, kas nad osalevad ka töötubades ja jäävad kontserdile, kas plaanitakse sõita läbi kõik sadamad või tuldi spetsiaalselt ühte kohta.

Vastustest selgus, et enamus inimesi tuli festivalile eesmärgiga aega veeta ning oldi uudishimulikud. Oli mitmeid inimesi, kes ei teadnudki festivali toimumisest, sealhulgas ka väga palju kohalikke. Suurem osa inimesi tuli festivalile, kuna teati ürituse toimumisest, kuid polnud ettekujutust. Mitmed vastajad aga olid teadlikud, et eelneval aastal festival toimus ning seetõttu oldi kohal ka sel aastal. Väga paljudest vastustest kõlas just mujalt Eestist festivaliküllastajate poolt, et kuna kas oldi juba puhkusel või oli vaba päev, leiti festivali kohta info, siis just seetõttu võeti suund Peipsi äärde, kuna paik on huvitav ja sooviti piirkonna unikaalsust kogeda. Enamus inimesi liikusid autodega, kuid oli ka küllastajaid, kes olid ette võtnud rattasõidu või seilati Peipsil paadiga.

Inimesed olid positiivselt meelestatud, et toimuvad töötoad ning eriti kontserdid, kuid enamjaolt olid töötubadest osavõtjad kaasa tulnud lapsed. Kontserdid ning etendused, mis olid rahvale tasuta, olid kõigile meeltemööda ning nende pärast tuldi mitmetesse sadamatesse spetsiaalselt kohale (nt. Emajõe-Suursoos toimunud Svjata Vatra kontsert). Inimestele meeldis, et festivalile oli kutsutud natuke tundmatud esinejad ning Kolkjas isegi ansambel Venemaalt, kes andis suurepärase kontserdi. Rannaäärsete elanike jaoks ei olnud kontsertide toimumine vastumeelt, kuna üritus lõppes mõistlikul ajal.

Festivali küllastajate jaoks oli üheks põnevamaks elamuseks lodjasõit, kuna Tartust spetsiaalselt kohale toodud alusel sai mõnusalt 40 minutit mööda Peipsi järve seilata ning lugusid kuulata. Kuna lodjasõit inimestele tasuta ei olnud, kõlas mitmetest vastustest fakt, et ürituse plakatilt või lehelt ei leitud infot nagu lodjasõidu eest tuleks eraldi maksta. Inimesed märkasid ning jätsid meelde loosungi, et üritus on tasuta ning ei pööranud sellele rohkem tähelepanu.

Mis puutub aga festivali tasustamisse, siis enamus inimesi arvas, et kui antud üritus oleks tasuline, ei tuleks inimesed kohale, kuna see pole nii atraktiivne. Kui päeva tõmbenumbriks on mingi hea ansambel, keda soovitakse kuulata, ollakse nõus maksma.

Üldiselt soovitati üritust mitte tasustada, või kui seda teha, tuleb päevakava mitmekesisemaks muuta ning summa ei tohiks kindlasti väga suur olla, kuna see võib märkimisväärselt kahandada väikestes kohtades korraldatavaid üritusi.

Inimesed, kes festivalil ringi liikusid, olid tulnud piirkonda kas vaid üheks päevaks piirkonda või spetsiaalselt ürituse pärast. Enamus külastajaid ei liikunud edasi teistesse sadamatesse, kuna peamiselt oli tegemist töötavate inimestega (festivali toimumine langes kokku ka tööpäevadega). Need, kes olid võtnud aja ning sõitnud mitmeid päevi festivali meeskonnaga kaasa, omasid ka paate ning said olla saatelaevastikus ja nautida Peipsi hiilgust. Inimesed soovisid, et nad saaksid sõita läbi kõik sadamad või vähemalt rohkem kui ühe, kuid selleks polnud kas aega või võimalust. Mitmete inimeste mainisid, et nüüd kui ollakse teadlikud festivali toimumisest, oldi valmis külastama festivali ka tuleval aastal.

Käesoleva uurimistöö käigus selgus, et nii kohalikud kui külastajad sooviksid kindlasti Peipsi Järefestivali jätkumist ning tõi mitmeid soovitusi ja uusi ideid. Siinkohal võikski öelda, et edasine areng ja jätkusuutlikkus sõltub kindlasti suurel määral kohalike kaasamisest ning uute ideede väljatöötamises ja kasutamises. Edasiseks arenguks on samuti vaja hoida autentsust, jääda oma juurte juurde, pakkudes kohalikku toitu ja toorainet.

Vastustest selgub, et pole oluline, kust sadamast või piirkonnast ollakse pärit, mis sadamat keegi külastas või kui vana keegi on, tulemused ei erine suurel määral kui võrrelda erinevaid fookusgrupe. Oluline on see, et inimesed nadivad festivali, tuntakse head meelt inimestega suhtlemise üle (sotsialiseerumine), kasvab ühtsustunne, mis on sündmusturismi üks positiivsemaid mõjusid kogukonnale. Tulemustest selgub, et festivali mõju nii kogukonnale, kohalikule elanikule kui ka kultuurile on igati positiivne. Nagu ka kirjanduses mainitakse, on alati olemas negatiivsed küljed, kuid nendele ei pöörata siis suurt tähelepanu, kui heaolu on garanteeritud igast aspektist. Kohalikud tunnetavad mõjusid, mis avalduvad festivali korraldamisega ning nähakse, kui palju kasu see sisse toob. Festivali külastajad nadivad kultuuri, mis on teistsugune, inimesi, keda igapäevaselt ei kohata ning uusi tegevusi ja teadmisi.

Majanduslikust aspektist vaadatuna on mitmed autorid (Prentice 1993; Mitchell, Wall 1986; Hall 1992; Skoultos, Tsartas 2009) välja toonud, et turism mõjutab äritegevuse

kasvu, toidu ja teenuste kallinemist, sissetulekute suurenemist, kohalike ettevõtete toetamist ja uute töökohtade teket. Peipsi Järvefestival pakub kohalikele võimalust uuteks töökohtadeks, kuna neid kaasatakse festivali korraldamisel ning palgatakse lisatööjõuna erinevatesse piirkonna ettevõtetesse. Seega toetatakse kohalikke ettevõtteid. Toimub ka äritegevuse kasv, kuna turiste on piirkonnas palju, soovitakse ööbida ning kasutada pakutavaid kohalikke toitlustusteenuseid. Sama kehtib ka meelelahutusvõimaluste kohta. Festivali korraldamine võib mõjutada teenuste kallinemist Peipsi piirkonnas.

Kultuurilisest aspektist lähtuvalt, on Peipsi Festival suureks motivaatoriks taas elustada vanad traditsioonid ning tavad, mis on hääbumas. Seda on oma töödes järeldanud ka Besculides (2002), Wang (2006) ja Gursoy (2004). Lihtsamalt öeldes, peetakse turismi kultuuride elluäratajaks, kuna inimestel on huvi uue ja põneva vastu. Samad autorid on oma töös maininud ka kultuuridevahetuse võimalust, mis kindlasti Peipsi Järvefestivali puhul toimub. Tullakse kokku mitmetest eri paikadest, kõigil omad tavad ja teadmised ning festivali käigus on hea neid jagada. Festival tutvustab igas sadamas sealse küla kultuuri, traditsioone ning uskumusi, seega on hea kõigil külalistel saada uusi teadmisi. Intervjuudest selgus, et Peipsi Järvefestivali töötoad pakkusid palju informatsiooni Peipsi ajaloo, vaatamisväärsuste, tegemiste ja traditsioonide kohta.

Kokkuvõttes võib öelda, et teooria ja antud töö tulemused toetavad üksteist, kuna peamiselt leidsid festivalil osalejad ja kohalikud elanikud festivali toimumises positiivseid jooni. Eelnevates uuringutes välja toodud negatiivseid külgi nagu kerjamine, narkokaubandus, prostitutsioon ja vandalism (nt. Andereck 2005) Peipsi Järvefestivali toimumine ei toeta, kuna antud mõjusid ei mainitud kordagi. Negatiivsetest mõjudest toodi välja ka teiste autorite poolt mainitud mürasaastet ning liiklusummikuid (Andereck 1995; 2005). Kui inimestel on positiivsed tunded, mõjutavad need ka üleüldist suhtumist festivali nagu ütleb Yolal (2016) oma uurimustöös. Ka Peipsi Järvefestivalil osalejad tundsid rõõmu ning olid meeldivalt üllatunud festivalist, inimeste sõbralikkusest ning kohalike soovist oma kodukohta teistele tutvustada.

Tulles tagasi eesmärkide juurde, võib öelda, et kõik eesmärgid said täidetud ning tulemused kajastavad kõigi intervjuueeritavate väga huvitavaid ja olulisi arvamusi. Kohalikud elanikud ja külastajad mujalt suhtuvad festivali toimumisse ja korraldamisse väga positiivselt. Oli vähe rannaäärseid elanikke, kes millegi üle nurisesid või kurtsid, samuti ei osanud suurem osa festivali külastajatest ega turistidest tuua põhjuseid, miks

kedagi festivali toimumine väga häirima peaks. Kohalikud ei tundnud, et nende igapäevaelu oleks sündmusturismist mõjutatud. Võibolla välja arvatud mõne jaoks natuke uudishimulikud külalised või valesti parkimine. Kirjanduses mitmel korral välja toodud negatiivsed mõjud (müra, prügi, vandalism, joomine, narkootikumid, valesti raha paigutamine jne) selle uurimistöö puhul ei kajastunud. Inimesed, keda intervjueriti nägid turismile küll mõju, kuid pigem positiivset ja pigem ikkagi kohalikule kogukonnale ja piirkonnale endale. Intervjueritavad ei osanud tuua palju näiteid, kuidas antud festival turismi mõjutab, kuid väideti mitmel korral, et kindlasti on see kasulik ja toob majanduslikku tulu. Sooviti kindlasti, et festival ka edasi toimuks, seda ka kohalike elanike poolt. Vastajad olid suurel määral ühel meelel, et festival on kasulik ja suurepärase võimalus nautimaks inimestega suhtlemist, ilma, uusi kogemusi saada, tutvuda uue kultuuri ja tavadega ning seilata suurel uhkel Peipsi järvel.

Lõpetuseks mõned järeldused uurimistöös saadud tulemustest:

1. Peipsi Järvefestival mõjutab kohalikku kogukonda ja kultuuri peamiselt positiivselt*
2. Peipsi Järvefestivali toimumine ei häiri kohalikke ning selle toimumist peetakse enamjaolt positiivseks ning heaks reklaamiks piirkonnale
3. Peipsi Järvefestivali toimumist soovitakse ka edaspidi
4. Peipsi Järvefestival tutvustab ja elavdab kohalikku kultuuri pakkudes erinevaid kultuuriprogramme
5. Peipsi Järvefestivalil osalemine tekitab inimestes rahulolu, ühtsustunnet (kogukonnas) ja annab võimaluse uute inimestega tutvumiseks (sotsialiseerumine)
6. Peipsi Järvefestivali toimumine avardab silmaringi, tekitab uusi väärtushinnanguid ning uhkustunnet
7. Peipsi Järvefestivali toimumisel võib olla minimaalselt häiringuid kohalikele, keskkonnale ja sealsele kultuurile (autentsuse võimalik kadumine, keskkonnasaaste jm)

*häiringuid nimetas vaid neli kohalikku ja seitse külastajat väljastpool piirkonda (nt. häirib vähesel määral kohalike igapäevaelu, suurem liiklus ja ummikud, müra)

Lõppsõnaks saab öelda, et sündmusturism mõjutab Peipsi piirkonda ning sealseid kogukondi igapäevaselt positiivselt. Kohalikud elanikud suhuvad festivali toimumisse

väga hästi ning ollakse positiivselt meelestatud külaliste suhtes. Peipsi Järvefestivali toimumine on aga antud piirkonnale suureks ja heaks reklaamiks. Festival on hea võimalus, mille kaudu tutvustada piirkonna unikaalseid tavaid ja kombeid ning jagada

KOKKUVÕTE

Järjest olulisemaks ja atraktiivsemaks sündmusturismi osaks on saanud festivalid, mille käigus tutvutakse uute inimestega, õpitakse tundma erinevaid kultuure ja tavasid, tullakse välja igapäevarutiinist ning nauditakse esinejaid.

Sündmusturismi ja festivalide mõju kohalikule kogukonnale ja kultuurile on uurinud mitmed autorid. Tulemused näitavad, et mõju, mida avaldab sündmusturism, on igati positiivsed, kuid alati on olemas ka negatiivsed küljed. Peipsi Järvefestivalil osalejate puhul saab väita sama: kohalikud elanikud tunnetavad turismi mõjutusi nii majanduslikust, kultuurilisest, sotsiaalsest kui keskkonna küljest. Kirjanduses välja toodud positiivsed küljed nagu sotsialiseerumine, eluolu paranemine, sissetulekud, uued töökohad ning rutiinist välja tulemine on ka peamised mõjud, mis antud töös selgusid. Kohalikes tekib ühtsustunne, nad on uhked oma kultuuri ja tegemiste üle ning seda soovitakse jagada ka välismaailmaga. Mürasaaste, liiklusummikud ja liigne uudishimu on negatiivsed sündmusturismi mõjud, mida mainisid Peipsi Järvefestivali külastajad ja kohalikud elanikud.

Käesoleva töö neli põhieesmärki said täidetud, kuna tulemustest selgusid kohalike elanike ja festivali külastajate arvamused Peipsi Järvefestivalist. Uurimistöö käigus saadi teada, et kohalikke elanikke ei häiri Peipsi Järvefestivali toimumine. Saadi teada, et kohalike elanike igapäeva elu ning kultuur on mõjutatud sündmusturismist peamiselt positiivselt. Oluline tulemus oli, et kõik küsitluses osalejad soovisid festivali jätkumist ka edaspidi.

Töö oli vajalik, et korraldaja saaks informatsiooni, mida arvavad külastajad ja kohalikud elanikud festivali toimumisest. See eesmärk sai täidetud ning edasine areng ja jätkusuutlikkus sõltub kindlasti suurel määral kohalike kaasamises ning uute ideede väljatöötamises ja kasutamises. Oluline on hoida autentsust, mitte muutes festivali massiürituseks, jääda oma juurte juurde, pakkudes kohalikku toitu ja toorainet, elavdada ja tutvustada uudsetel viisidel piirkonda, kultuuri ja tavasid.

KASUTATUD KIRJANDUS

- ***Ahmed, Z. U., Krohn, F. B.** (1992). International tourism, marketing and quality of life in the third world: India, a case in point. In M. J. Sirgy, M. H. Meadow, D. Rahtz, & A. C. Samli (Eds.). – *Development in quality of life studies in marketing*. Vol. 4, pp. 150-156. Blacksburg, Virginia: Academy of Marketing Science, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M. Joseph. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528-529 vahendusel
- Allen, L. R., Hafer, H. R., Long, P. T., Perdue, R. R.** (1993). Rural residents' attitude toward recreation and tourism development. – *Journal of Travel Research*. Vol. 31, pp. 27-33
- Allen, J., O'Toole, W., McDonnell, I., Harris, R.** (2011). Festival & Special Events Management. Queensland: John Wiley & Sons Australia, Ltd. 5th ed. p.77
- ***Andereck, K. L.** (1995). Environmental consequences of tourism: a review of recent research. In S. F. McCool, A. E. Watson (Eds.). Linking tourism, the environment, and sustainability. – *Topical volume of compiled papers from a special session of the annual meeting of the national recreation and park association*. Minneapolis, MN: Gen. Tech, viidatud: Andereck, K., Valentine, K., Knopf, R., Vogt, C. (2005). Residents' perceptions of community tourism impacts. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 32, pp. 1059 vahendusel
- ***Andereck, K. L.** (1995). Environmental consequences of tourism: a review of recent research. In S. F. McCool, A. E. Watson (Eds.). Linking tourism, the environment, and sustainability. – *Topical volume of compiled papers from a special session of the annual meeting of the national recreation and park association*. Minneapolis, MN: Gen. Tech, , viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M. Joseph. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel
- Andereck, K., Valentine, K., Knopf, R., Vogt, C.** (2005). Residents' perceptions of community tourism impacts. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 32, pp. 1056-1076
- ***Ap, J., Crompton, J.** (1993). Residents' Strategies for Responding to Tourism Impacts. – *Journal of Travel Research*. Vol. 32, No. 1, pp. 47–50, viidatud: Andereck, K., Valentine, K., Knopf, R., Vogt, C. (2005). Residents' perceptions of community tourism impacts. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 32, pp. 1057 vahendusel
- ***Arcodia, C., Whitford, M.** (2006). Festival attendance and the development of social capital. – *Journal of Convention and Event Tourism*. Vol. 8, No. 2, pp. 1–18, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 3 vahendusel
- ***Backman, K. F., Backman, S. J.** (1997). An examination of the impacts of tourism in a gateway community. In H. L. Meadow (Ed.). – *Development in quality of life studies*. Vol. 1, pp. 6.

- Blacksburg, Virginia: International Society for Quality of Life Studies, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel
- *Baez, A., Devesa, M.** (2014). Segmenting and profiling attendees of a film festival. *International Journal of Event and Festival Management*. Vol. 5, No. 2, pp. 96–115, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 2 vahendusel
- Barrio, M.J., Devesa, M., Herrero, L.C.** (2012). Evaluating intangible cultural heritage: The case of cultural festivals. – *City, Culture and Society* 3. pp. 235-244
- *Belisle, F. J., & Hoy, D. R.** (1980). The perceived impact of tourism by residents, a case studies in Santa Marta, Columbia. – *Annals of Tourism Research*. Vol.7, pp. 83-101, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel
- Besculides, A., Lee, M., McCormick, P.** (2002). Residents' perceptions of the cultural benefits of tourism. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 29, No. 2, pp. 303-319
- *Boyton, L.** (1986). The Effect of Tourism on Amish Quilting Design. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 13, pp. 451–465, viidatud: Besculides, A., Lee, M., McCormick, P. (2002). Residents' perceptions of the cultural benefits of tourism. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 29, No. 2, pp. 307 vahendusel
- Brunt, P., Courtney, P.** (1999). Host Perceptions of Sociocultural Impacts. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 26, pp. 493–515
- Chang, P.-J., Wray, L., Lin, Y.** (2014). Social relationships, leisure activity, and health in older adults. – *Health Psychology*. Vol. 33, No. 6, pp. 516–523
- *Chwe, M. S. Y.** (1998). Culture, circles and commercials: Publicity, common knowledge and social coordination. – *Rationality and Society*. Vol. 10, pp. 47–75, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 2 vahendusel
- *Clements, C., Schultz, J., Lime, D.** (1993). Recreation, tourism, and the local residents: Partnership or co-existence? – *Journal of Park and Recreation Administration*, Vol. 11, pp. 78–91, viidatud: Gursoy, D. Kim, K., Uysal, M. (2004). Perceived impacts of festivals and special events by organizers: an extension and validation. – *Tourism Management*, Vol. 25, pp. 173 vahendusel
- *Coppock, J.** (1977). Second Homes: Curse or Blessing?. Oxford: Pergamon, viidatud: Besculides, A., Lee, M., McCormick, P. (2002). Residents' perceptions of the cultural benefits of tourism. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 29, No. 2, pp. 308 vahendusel
- Crompton, J. L., & McKay, S. L.** (1997). Motives of visitors attending festival events. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 24, No. 2, pp. 425–439

- ***Cushman, G., Veal, A. J., Zuzanek, J.** (2005). Leisure participation and time-use surveys: An overview. In G. Cushman, A. J. Veal, J. Zuzanek (Eds.). Free time and leisure participation: International perspectives (pp. 1–16). Oxfordshire: CABI Publishing, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 5 vahendusel
- ***Cybriwsky, R.** (1970). Patterns of Mother Tongue Retention in Several Selected Ethnic Groups in Western Canada. [Papers in Geography 5]. University Park PA: Department of Geography, Pennsylvania State University, viidatud: Besculides, A., Lee, M., McCormick, P. (2002). Residents' perceptions of the cultural benefits of tourism. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 29, No. 2, pp. 308 vahendusel
- ***De Bres, K., Davis, J.** (2001). Celebrating group and place identity: A case study of a new regional festival. – *Tourism Geographies*. Vol. 3, No. 3, pp. 326–337, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 5 vahendusel
- ***Delamere, T.A., Hinch, T.** (1994). Communityfestivals: Celebration or sellout. – *Recreation Canada*. Vol. 52, No.1, pp. 26–29, viidatud: Gursoy, D. Kim, K., Uysal, M. (2004). Perceived impacts of festivals and special events by organizers: an extension and validation. – *Tourism Management*. Vol. 25, pp. 173 vahendusel
- ***Derrett, R.** (2003). Festivals & regional destinations: How festivals demonstrate a sense of community & place. – *Rural Society*. Vol. 13, No. 1, pp. 35–53, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 13 vahendusel
- ***Esman, M.** (1984). Tourism as ethnic preservation: The Cajuns of Louisiana. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 11, pp. 451–467, viidatud Gursoy, D. Kim, K., Uysal, M. (2004). Perceived impacts of festivals and special events by organizers: an extension and validation. – *Tourism Management*. Vol. 25, pp. 173 vahendusel
- Festival of the Lakes 2018. (2017). <http://www.festivalofthelakes.com/> (17.05.2018)
- ***Formica, S., Uysal, M.** (1998). Market segmentation of an international cultural–historical event in Italy. – *Journal of Travel Research*. Vol. 36, No. 4, pp. 16–24, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 2 vahendusel
- ***Frey, B. S.** (1994). The economics of music festivals. – *Journal of Cultural Economics*. Vol. 18, No. 1, pp. 29–39, viidatud: Barrio, M.J., Devesa, M., Herrero, L.C. (2012). Evaluating intangible cultural heritage: The case of cultural festivals. – *City, Culture and Society* 3. pp. 237 vahendusel

- ***Frisby, W., & Getz, D.** (1989). Festival management: A case study perspective. – *Journal of Travel Research*. Vol. 28, No. 1, pp. 7–11, viidatud: Gursoy, D. Kim, K., Uysal, M. (2004). Perceived impacts of festivals. – *Tourism Management*. Vol. 25, pp. 171 vahendusel
- ***Getz, D., Frisby, W.** (1988) Evaluating management effectiveness in community-run festivals. – *Journal of Travel Research* (Summer). Vol. 22–9, viidatud: O’Sullivan, D., Jackson, M. (2002). Festival tourism: a contributor to sustainable local economic development? *Journal of Sustainable Tourism*. Vol.10, No.4. pp. 326 vahendusel
- ***Getz, D.** (1991). *Festivals, Special Events, and Tourism*. New York, Van Nostrand Reinhold, viidatud: Skoultos, S., Tsartas, P. (2009). Event tourism: statements and questions about its impacts on rural areas. – *Tourismos: An international multidisciplinary journal of tourism*. Vol. 4, No. 4, pp. 299 vahendusel
- ***Getz, D.** (1991). *Festivals, Special Events, and Tourism*. New York, Van Nostrand Reinhold, viidatud: Gursoy, D. Kim, K., Uysal, M. (2004). Perceived impacts of festivals. – *Tourism Management*. Vol. 25, pp. 171 vahendusel
- ***Getz, D.** (1991). *Festivals, special events and tourism*. New York: Van Nostrand Reinhold, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents’ well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 4 vahendusel
- ***Getz, D.** (1993). Festivals and special events. In M. A. Khan, M. D. Olsen, & T. Var (Eds.), *Encyclopedia of hospitality and tourism*, pp. 789–810. New York, NY: Van Nostrand Reinhold, viidatud: Gursoy, D. Kim, K., Uysal, M. (2004). Perceived impacts of festivals. – *Tourism Management*. Vol. 25, pp. 171 vahendusel
- ***Getz, D., Wicks, B.** (1993). Editorial. *Festival Management & Event Tourism*. Vol. 1, No. 1, pp. 1-3, viidatud: Skoultos, S., Tsartas, P. (2009). Event tourism: statements and questions about its impacts on rural areas. – *Tourismos: An international multidisciplinary journal of tourism*. Vol. 4, No. 4, pp. 296 vahendusel
- ***Getz, D.** (1997). *Event Management and Event Tourism*. New York, Cognizant Communications, viidatud: Skoultos, S., Tsartas, P. (2009). Event tourism: statements and questions about its impacts on rural areas. – *Tourismos: An international multidisciplinary journal of tourism*. Vol. 4, No. 4, pp. 299 vahendusel
- ***Getz, D.** (1997). *Event Management and Event Tourism*. New York, Cognizant Communications, viidatud: Gursoy, D. Kim, K., Uysal, M. (2004). Perceived impacts of festivals. – *Tourism Management*. Vol. 25, pp. 172 vahendusel
- Getz, D.** (2008). Event Tourism: definiton, evolution, and research. – *Tourism Management*. Vol. 29, pp. 403-428
- ***Getz, D.** (2015). The forms and functions of planned events. In I. Yeoman, M. Robertson, U. McMahon-Beattie, E. Backer, Smith, K. A. (Eds.), *The future of events and festivals*. pp. 20–

35. New York: Routledge, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 5 vahendusel
- Gursoy, D. Kim, K., Uysal, M.** (2004). Perceived impacts of festivals. – *Tourism Management*. Vol. 25, pp. 171-181
- *Gursoy, D., Kendall, K. W.** (2006). Hosting mega events-modelling locals' support. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 33, No. 3, pp. 603–623, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 6 vahendusel
- Gursoy, D., Spangenberg, E. R., Rutherford, D. G.** (2006). The hedonic and utilitarian dimensions of attendees' attitudes toward festivals. – *Journal of Hospitality & Tourism Research*. Vol. 30, No. 3, pp. 279–294
- *Gursoy, D., Yolal, M., Ribeiro, M. A., Panosso Netto, A.** (2016). Impact of trust on local residents' mega-event perceptions and their support. *Journal of Travel Research*, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 6 vahendusel
- *Hall, C. M.**, (1992). *Hallmark Tourist Events: Impacts, management, and planning*. London, Belhaven, viidatud: Skoultos, S., Tsartas, P. (2009). Event tourism: statements and questions about its impacts on rural areas. – *Tourismos: An international multidisciplinary journal of tourism*. Vol. 4, No. 4, pp. 297-299 vahendusel
- *Haralambopoulos, N., Pizam, A.** (1996). Perceived Impacts of Tourism: The Case of Samos. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 23, pp. 503–526, viidatud: Andereck, K., Valentine, K., Knopf, R., Vogt, C. (2005). Residents' perceptions of community tourism impacts. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 32, pp. 1061 vahendusel
- *Horne, J., Manzenreiter, W.** (2006). Sports mega-events: Social scientific analyses of a global phenomenon. – *Sociological Review*. Vol. 54, No. 2, pp. 1–187, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 7 vahendusel
- Huviväärsused. (2018). Kallaste linn. Üldinfo.
http://www.kallaste.ee/index.php?option=com_content&view=category&id=39&Itemid=97
 (16.04.2018)
- *Iwasaki, Y.** (2007). Leisure and quality of life in an international and multicultural context: What are major pathways linking leisure to quality of life? – *Social Indicators Research*. Vol. 82, pp. 233–264, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 2 vahendusel

- ***Janiskee, J. R.** (1994). Some macro scale growth trends in America's communityfestival industry. – *Journal of Festival Management & Event Tourism*. Vol. 2, No. 1, pp. 10–14, viidatud: Gursoy, D. Kim, K., Uysal, M. (2004). Perceived impacts of festivals. – *Tourism Management*. Vol. 25, pp. 171 vahendusel
- ***Johnson, J., Snepenger, D., Akis, S.** (1994). Residents' Perceptions of Tourism Development. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 21, pp. 629–642, viidatud: Besculides, A., Lee, M., McCormick, P. (2002). Residents' perceptions of the cultural benefits of tourism. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 29, No. 2, pp. 304 vahendusel
- Jurowski, C., Uysal, M., Williams, D. R.** (1997). A theoretical analysis of host community resident reactions to tourism. – *Journal of Tourism Research*. Vol. 36, pp. 3-11
- Jüriado, T.** (2014). Retked vanausuliste juurde: kaheksa-otsristid, tihekülad ja kõrgpeenrad . – *Eesti Loodus*. Nr 5, lk. 17-23
- Kakko, I.** (2016). Suursündmuste arendamine arvestades kohaliku kogukonna heaoluga Weekend Festival Balticu näitel. Tartu Ülikool. [Bakalaureusetöö]. Pärnu
- ***Keogh, B.** (1990). Public Participation in Community Tourism Planning. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 17, pp. 449–465, viidatud: Besculides, A., Lee, M., McCormick, P. (2002). Residents' perceptions of the cultural benefits of tourism. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 29, No. 2, pp. 304 vahendusel
- Keskkonnaministeerium. (2018). 2017. aasta rahvaarv asustusüksustes. https://www.envir.ee/sites/default/files/2017_rahvaarv.pdf (16.04.2018)
- ***Kim, H., Borges, M. C., Chon, J.** (2006). Impacts of environmental values on tourism motivations: The case of FIFA, Brazil. – *Tourism Management*. Vol. 27, No. 5, pp. 957–967, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 2 vahendusel
- Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M. Joseph.** (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol. 3, pp. 235-344
- ***Koenen, J., Chon, K. S., Christianson, D.** (1995). Effects of tourism growth on airquality: the case of Las Vegas. In H. L. Meadow, M. J. Sirgy, D. R. Rahtz (Eds.). – *Developments in quality-of-life studies in marketing*. Vol. 5, pp. 158-159. DeKalb, Illinois: Academy of Marketing Science and the International Society for Quality-of-Life Studies, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M. J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol. 3, pp. 529 vahendusel
- Kolkja. (13:42, 9.12.2017). Wikipedia. <https://et.wikipedia.org/wiki/Kolkja> (16.04.2018)
- ***Kousis, M.** (1989). Tourism and the family in a rural Cretan community. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 16, pp. 318-333, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M. J. (2013). How does

- community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel
- Kultuurilooline Peipsimaa. – Visit Peipsi. <http://visitpeipsi.com/seikle-peipsimaal/kultuurilooline-peipsimaa/> (7.04.2017)
- Lake Festival 2017. (2017). Electronic Music Festival Austria. <https://www.lake-festival.at/en/> (17.05.2018)
- ***Lane, B.** (1994). What is rural tourism. – *Journal of Sustainable Tourism*. Vol. 2, No. 1-2, pp. 7-21, viidatud: Skoultos, S., Tsartas, P. (2009). Event tourism: statements and questions about its impacts on rural areas. – *Tourismos: An international multidisciplinary journal of tourism*. Vol. 4, No. 4, pp. 299 vahendusel
- ***Lankford, S. V., Howard, D. R.** (1994). Developing a tourism impact attitude scale. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 21, pp. 121-139, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel
- ***Lankford, S. V., Howard, D. R.** (1994). Developing a tourism impact attitude scale. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 21, pp. 121-139, viidatud: Andereck, K., Valentine, K., Knopf, R., Vogt, C. (2005). Residents' perceptions of community tourism impacts. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 32, pp. 1063 vahendusel
- ***Leenders, M. A., Go, F. M., Bhansing, P. V.** (2015). The importance of the location in hosting a festival: A mapping approach. – *Journal of Hospitality Marketing & Management*. Vol. 24, No. 7, pp. 754–769, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 7 vahendusel
- Li, M., Huang, Z., Cai, L. A.** (2009). Benefit segmentation of visitors to a rural community-based festival. – *Journal of Travel & Tourism Marketing*. Vol. 26, pp. 585–598
- ***Liu, J. C., Var, T.** (1986). Resident attitudes toward tourism impacts in Hawaii. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 13, pp. 193-214, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel
- ***Liu, J. C., Sheldon, P. J., Var, T.** (1987). Resident perceptions of the environment impacts of tourism. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 14, pp. 17-37, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 527 vahendusel
- Lohusuu. (2011). – Eesti Entsüklopeedia. <http://entsyklopeedia.ee/artikkel/lohusuu1> (14.04.2018)
- ***Lundberg, D. E.** (1990). – *The tourist business* (6th ed.). New York: Van Nostrand - Reinhold, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel

- ***Mangion, D., McNabb, Y.** (2005). Perceived Impacts Of A Rural Tourism Event. Paper presented at 19th Conference of Australia and New Zealand Academy of Management, Canberra, Australia, 7-10 December, viidatud: Skoultos, S., Tsartas, P. (2009). Event tourism: statements and questions about its impacts on rural areas. – *Tourismos: An international multidisciplinary journal of tourism*. Vol. 4, No. 4, pp. 300 vahendusel
- ***McCool, S., Martin, S.** (1994). Community Attachment and Attitudes Towards Tourism Development. – *Journal of Travel Research*. Vol. 32 No.3, pp. 29–34, viidatud: Andereck, K., Valentine, K., Knopf, R., Vogt, C. (2005). Residents' perceptions of community tourism impacts. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 32, pp. 1057 vahendusel
- ***McGehee, N., Andereck, K.** (2004). Factors Predicting Rural Residents' Support of Tourism. – *Journal of Travel Research*. Vol. 43, pp. 131–140, viidatud: Andereck, K., Valentine, K., Knopf, R., Vogt, C. (2005). Residents' perceptions of community tourism impacts. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 32, pp. 1061 vahendusel
- Mehikoorma. (01:33, 30.01.2018). Wikipedia. <https://et.wikipedia.org/wiki/Mehikoorma> (16.04.2018)
- ***Mitchell, C., Wall, G.** (1986) Impacts of cultural festivals on Ontario communities. *Recreation Research Review* 13 (1), 28–37, viidatud: O'Sullivan, D., Jackson, M. (2002). Festival tourism: a contributor to sustainable local economic development? – *Journal of Sustainable Tourism*. Vol.10, No.4. pp. 326 vahendusel
- Mustvee. (2011). Eesti Entsüklopeedia. Üldentsüklopeedia. <http://entsyklopeedia.ee/artikkel/mustvee3> (16.04.2018)
- Mustvee. (21:11, 3.04.2018). – Wikipedia. <https://et.wikipedia.org/wiki/Mustvee> (14.04.2018)
- MTÜ Peipsimaa Turismist. – Visiti Peipsi. <http://visitpeipsi.com/professionaalidele/mtu-peipsimaa-turismist/> (16.04.2018)
- ***Newman, D. B., Tay, L., Diener, E.** (2014). Leisure and subjective well-being: A model of psychological mechanisms and mediating factors. – *Journal of Happiness Studies*. Vol. 15, pp. 555–578, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 2 vahendusel
- ***Nunkoo, R., Gursoy, D.** (2016). Rethinking the role of power and trust in tourism planning. – *Journal of Hospitality Marketing & Management*. Vol. 25, No. 4, pp. 512–522, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 7 vahendusel
- Näpping, E.** (2014). Sündmusturismi mõju Türi väikelinnale. [Bakalaureusetöö]. Pärnu
- Organ, K., Koenig-Lewis, N., Palmer, A., Probert, J.** (2015). Festivals as agents for behaviour change: A study of food festival engagement and subsequent food choices. – *Tourism Management*. Vol. 48, pp. 84–99

- O'Sullivan, D., Jackson, M.** (2002). Festival tourism: a contributor to sustainable local economic development? – *Journal of Sustainable Tourism*. Vol.10, No.4. pp. 325-342
- Pae, T.** (2014). Mitmekesine Peipsimaa. – *Eesti Loodus*. Nr 5. Lk 12-16
- *Pearce, L. P.** (1996). From culture shock and culture arrogance to culture exchange: ideas towards sustainable socio-cultural tourism. – *Journal of Sustainable Tourism*. Vol. 3, pp. 143-154, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel
- Peipsi. (2011). – Eesti Entsüklopeedia. Üldentsüklopeedia. <http://entsyklopeedia.ee/artikkel/peipsi3> (16.04.2018)
- Peipsi Järvefestival ENG. (2017). – Visit Peipsi. <http://visitpeipsi.com/en/peipsi-jarvefestival-eng/> (16.04.2018)
- Peipsiveere kaitseala. Loodusega koos. – RMK. <http://loodusegakoos.ee/kuhuminna/kaitsealad/peipsiveere-looduskaitseala> (16.04.2018)
- *Perdue, R. R., Long, P. T., Allen, L.** (1987). Rural resident perceptions and attitudes. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 14, pp. 420-429, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel
- *Perdue, R. R., Long, P. T., Gustke, L. D.** (1991). The effect of tourism development on objective indicators of local quality of life. In *Tourism: Building credibility for a credible industry: Proceeding of the 22nd annual TTRA conference*, pp. 191-201, Salt Lake City: Travel and Tourism Research Association, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 527 vahendusel
- Piirissaar – saar kahe järve piiril. (16.03.2018). – Puhka Eestis. <https://www.puhkaeestis.ee/et/puhka-eestis/piirissaar-%E2%88%92-saar-kahe-jarve-piiril> (16.04.2018)
- *Prentice, R.** (1993). Community-driven tourism planning and residents' preferences. – *Tourism Management*. Vol. 14, pp. 218-227, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel
- Pütsepp, J.** (2014). *Peipsimaa. Maa ja rahvas*. Lohusuu. Peipsimaa Turism MTÜ. Tartu
- Pütsepp, J.** (2014). *Peipsimaa. Maa ja rahvas*. Vasknarva. Peipsimaa Turism MTÜ. Tartu
- Quinn, B.** (2006). Problematising 'festival tourism': Arts festivals and sustainable development in Ireland. – *Journal of Sustainable Tourism*. Vol. 14, No. 3, pp. 288–306
- Richards, G., Wilson, J.** (2004). The impact of cultural events on city image: Rotterdam, Cultural Capital of Europe 2001. – *Urban Studies*. Vol. 41, No. 10, pp. 1931–1951

- *Ritchie, J., Beliveau, D.** (1974) Hallmark events: An evaluation of a strategic response to seasonality in the travel market. – *Journal of Travel Research*. Vol. 13, No. 2, pp. 14-20, viidatud: O’Sullivan, D., Jackson, M. (2002). Festival tourism: a contributor to sustainable local economic development? – *Journal of Sustainable Tourism*. Vol.10, No.4. pp. 326 vahendusel
- *Ritchie, J. R. B.** (1988). Consensus policy formulation in tourism. – *Tourism Management*. Vol. 9, pp. 199-216, , viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel
- Saayman, M., Kruger, M., Erasmus, J.** (2012). Finding the key to success: A visitors’ perspective at a national arts festival. – *Acta Commercii*. pp. 150–172
- *Sirakaya, E., Teye, V., Sonmez, S.** (2002). Understanding Residents’ Support for Tourism Development in the Central Region of Ghana. – *Journal of Travel Research*. Vol. 41, pp. 57–67, viidatud: Andereck, K., Valentine, K., Knopf, R., Vogt, C. (2005). Residents’ perceptions of community tourism impacts. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 32, pp. 1069 vahendusel
- Skoultos, S., Tsartas, P.** (2009). Event tourism: statements and questions about its impacts on rural areas. *Tourismos: An international multidisciplinary journal of tourism* Vol. 4, No. 4, pp. 293-310
- Thrane, C.** (2002). Jazz festival visitors and their expenditures: Linking spending patterns to musical interest. – *Journal of Travel Research*. Vol. 40, pp. 281–286
- Torres, E. N.** (2015). The influence of others on the vacation experience: An ethnographic study of psychographics, decision making, and group dynamics among young travelers. – *Journal of Hospitality Marketing & Management*. Vol. 24, No. 8, pp. 826–856
- Tosun, C.** (2002). Host perceptions of impacts: a comparative tourism study. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 29, pp. 231-253
- *Turko, D. M., Kelsey, C. W.** (1992). Determining the economic impact of recreation special events. Alexandria, VA: National Recreation and Park Association, viidatud: Gursoy, D. Kim, K., Uysal, M. (2004). Perceived impacts of festivals. – *Tourism Management*. Vol. 25, pp. 171-181 vahendusel
- *Turner, V.** (1982). Introduction. In V. Turner (Ed.), *Celebration: Studies in festivity and ritual*. Washington, DC: Smithsonian Institution Press, viidatud: Gursoy, D. Kim, K., Uysal, M. (2004). Perceived impacts of festivals. – *Tourism Management*. Vol. 25, pp. 173 vahendusel
- *Uysal, M., Perdue, R., Sirgy, J.** (Eds.). (2012). *Handbook of tourism and quality-of-life research: Enhancing the lives of tourists and residents of host communities*. Dordrecht, The Netherlands: Springer, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents’ well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 1 vahendusel

- ***Var, T., Kim, Y.** (1989). Measurement and findings on the tourism impact. Unpublished manuscript, Department of Recreation, Park and Tourism Sciences, Texas A&M University, USA, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel
Üldinfo. (2018). Kallaste linn.
http://www.kallaste.ee/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=5&Itemid=57 (16.04.2018)
- Üritusturism. (24.04.2018, 14:39). Vikipeedia. Vaba entsüklopeedia.
<https://et.wikipedia.org/wiki/%C3%9Ccritusturism> (17.05.2018)
- ***Wang, S., Fu, Y., Cecil, A. K., Avgoustis, S. H.** (2006). Residents' perceptions of cultural tourism and quality of life: a Longitudinal approach. – *Tourism Today*. Vol. 6, pp. 47-61, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel
- Weaver, D., Lawton, L.** (2001). Resident perceptions in the urban-rural fringe. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 28, pp. 349-458
- ***Weikert, B., Kertstetter, D.** (1996). Resident's attitudes toward tourism: An applied study in a historic community. Proceedings of the 1995 Northeastern Recreation Research Symposium. Radnor, PA: USFS Gen. Technical Report, NE-218, viidatud: Gursoy, D. Kim, K., Uysal, M. (2004). Perceived impacts of festivals and special events by organizers: an extension and validation. – *Tourism Management*. Vol. 25, pp. 173 vahendusel
- ***White, P.** (1974). The Social Impacts of Tourism on Host Communities: A Study of Language Change in Switzerland. [Research Paper 9]. Oxford: School of Geography, Oxford University, viidatud: Besculides, A., Lee, M., McCormick, P. (2002). Residents' perceptions of the cultural benefits of tourism. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 29, No. 2, pp. 308 vahendusel
- ***Yolal, M., Çetinel, F. & Muzaffer, U.** (2009). An Examination of Festival Motivation and Perceived Benefits Relationship: Eskişehir International Sofoklis G. Skoultos & Paris Tsartas 310 Festival. – *Journal of Convention & Event Tourism*. Vol. 10, No. 4, pp. 276- 291, viidatud: Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 2 vahendusel
- Yolal, M., Woo, E., Cetinel, F., Uysal, M.** (2012). Comparative research of motivations across different festival products. – *International Journal of Event and Festival Management*. Vol. 3, No. 1, pp. 66–80
- Yolal, M., Gursoy, D., Uysal, M., Kim, H., Karacaoglu, S.** (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. – *Annals of Tourism Research*. Vol. 61, pp. 1-18

***Young, G.** (1973). *Tourism blessing or blight?* Middlesex: Penguin Books Ltd, viidatud: Kim, K., Uysal, M., Sirgy, M.J. (2013). How does community impact the quality of life of community residents? – *Tourism Management*. Vol.3, pp. 528 vahendusel

LISAD

Lisa 1. Fookusgruppide jagunemine

Intervjueeritavate arv ja jagunemine erinevates fookusgruppides

	Rannäärne elanik			Kohalik elanik			Festvali külastaja mujalt Eestist	Turist mujalt Eestist	Välisturist	Kaupleja
	Elanik	Suvitaja	Nv	Elanik	Suvitaja	Nv				
1				x						x*
2		x		x**						
3				x						
4				x						
5							x			
6							x			x***
7	x									
8	x									
9								x		
10							x			
11							x			
12							x			
13				x						
14							x			
15							x			
16							x			
17							x			
18							x			
19							x			
20							x			
21							x			
22	x									
23									x	
24							x			
25	x									x**
26				x						
27							x			
28				x						
29				x						
30							x			
31							x			
32				x						x*
33							x			
34							x			
35								x		
36								x		
37							x			
38							x			
39								x		
40								x		
41								x		
42								x		
43				x						
44							x			
45	x									
46							x			
47							x			

48								x			
49	x										x**
50								x			x***
51		x						x**			
52		x						x**			
53					x						
54								x			
55								x			
56								x			
57	x										
58	x										
59								x			
60								x			
	8	3			10	1		33	7	1	6

*vastaja, kes kuulus ka "kohalik elanik" fookusgruppi

** vastaja, kes kuulus ka "rannäärne elanik" fookusgruppi

*** vastaja, kes kuulus ka "festivali külastaja Eestist" fookusgruppi

Lisa 2. Intervjuude küsimused

Intervjuu kohalikuga

1. Kas Te ütleksite mis on Teie vanus? Kui ei taha vanust öelda, siis klassid: 18-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65 ja vanem.
2. Kas Te olete rannaäärne elanik (elanik, suveelanik, veedan pooled nv), kohalik elanik (elanik, suveelanik, veedan pooled nv), festivali külastaja mujalt Eestist? või festivali külastaja puhul
3. Millisest külast/sadamast olete pärit? Kui on külastaja mujalt, millisest piirkonnast?
4. Kaua olete siin elanud? Kuni 5 aastat, 5-10 aastat, enam kui 10 aastat, siin sündinud?
5. Mis eesmärgil Te festivalile tulite?
6. Kas olete festivali organiseerimise meeskonnas? Otsuste vastuvõtja, ideede arendaja, olete saanud järjepidevat infot festivali organiseerimise kulgemisest, olete kaasatud festivali korraldustoimkonda (laevakapten, toitlustaja, esineja, turva jms), ei ole kaasatud, muu.
7. Millise transpordiga Te festivalile tulite? Kas siia liikumine sujus? Polnud probleeme liiklusega, parkimisega, sidumisega, koha leidmisega jne.
8. Kas tulite siia üksi, pere või sõpradega?
9. Kas plaanite sõita läbi kõik sadamad? Kui ei, miks olete valinud just need kuhu lähete?
10. Kas plaanite ka kusagil ööbida?
11. Kas osalete ka mõnel kontserdil ja töötoas? Kas oleksite nõus nende eest ka maksma?
12. Miks valisite Peipsi Järvefestivalile tuleku? Kas käisite ka eelmisel aastal?
13. Kas festival on häirinud Teie igapäevaelu? Külastajate, autode rohkus, müra, poed ostetakse tühjaks, vandalism, turvalisus, muu?
14. Kas olete kuulnud, et festival on häirinud mõne kohaliku elaniku igapäevaelu? Kirjeldage juhtumit.
15. Mida olete festivali jooksul kõige rohkem nautinud?
16. Mis on Peipsi Järvefestivali kõige positiivsem mõju? Oskate Te välja tuua näiteid ning olulisust Teie jaoks hinnata 5 palli skaalal.
17. Mis on Peipsi Järvefestivali kõige negatiivsem mõju? Oskate Te välja tuua näiteid ning olulisust Teie jaoks hinnata 5 palli skaalal.
18. Kuidas hindate mõju keskkonnale, kohalikule kogukonnale, turismi ja laiemalt ettevõtluse arengule? Hinnag võiks olla väga negatiivne, negatiivne, positiivne, väga positiivne. Põhjendage oma vastust.
19. Kas Teie arvates on PJ toimumine aidanud kaasa kohaliku piirkonna tutvustamisele ning kas soovite, et festival toimuks ka edaspidi?
20. Mida soovitaksite korraldajatele edaspidiseks? Kas ja milliseid muudatusi võiks sisse tuua?

Intervjuu festivaliküllastaja/turistiga

1. Kas Te ütleksite mis on Teie vanus? Kui ei taha vanust öelda, siis klassid: 18-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65 ja vanem.
2. Kas olete turist Eestist või välisturist?
3. Kust olete siia sõitnud?
4. Millise transpordiga Te festivalile tulite? Kas siia liikumine sujus? Polnud probleeme liiklusega, parkimisega, sidumisega, koha leidmisega jne.
5. Kas plaanite sõita läbi kõik sadamad? Kui ei, miks olete valinud just need kuhu lähete?
6. Kas plaanite külastada Peipsi piirkonda ning vaatamisväärsusi?
7. Kus Te ööbite? On piirkonnas piisavalt ööbimisvõimalusi? Plaanite ööbida ka mõnes sadamas?
8. Kas osalete ka mõnel kontserdil ja töötoas? Kas oleksite nõus nende eest ka maksma?
9. Miks valisite Peipsi Järvefestivalile tuleku? Olete esimest aastat? Kust saite informatsiooni?
10. Kas tulite siia üksi, pere või sõpradega?
11. Mida olete festivali jooksul kõige rohkem nautinud?
12. Mis on Peipsi Järvefestivali kõige positiivsem mõju? Oskate Te välja tuua näiteid ning olulisust Teie jaoks hinnata 5 palli skaalal.
13. Mis on Peipsi Järvefestivali kõige negatiivsem mõju? Oskate Te välja tuua näiteid ning olulisust Teie jaoks hinnata 5 palli skaalal.
14. Kas Teie arvates on selliste ürituste korraldamine kasulik nii turismile kui piirkonna arengule/tutvustamisele?
15. Kuidas hindate mõju keskkonnale, kohalikule kogukonnale, turismi ja laiemalt ettevõtluse arengule? Hinnag võiks olla väga negatiivne, negatiivne, positiivne, väga positiivne. Põhjendage oma vastust.
16. Mida soovitaksite korraldajatele edaspidiseks? Kas ja milliseid muudatusi võiks sisse tuua?
17. Kas festivali käigus olete saanud piisavalt teadmisi Peipsi piirkonna ning siinsete kohalike kommete, toidukultuuri ja tavade kohta?

Intervjuu kauplejaga

1. Kas Te ütleksite mis on Teie vanus? Kui ei taha vanust öelda, siis klassid: 18-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-64, 65 ja vanem.
2. Kas Te olete rannaäärne elanik (elanik, suveelanik, veedan pooled nv), kohalik elanik (elanik, suveelanik, veedan pooled nv), festivalil kaupleja mujalt Eestist?
3. Millisest külast/sadamast olete pärit? Kust kauplema sõitsite (kui on mujalt)
4. Kaua olete siin elanud? Kuni 5 aastat, 5-10 aastat, enam kui 10 aastat, siin sündinud?
5. Kas siin kauplemine on loonud Teile uue töökoha?

6. Kas tegelete kauplemisega igapäevaselt siin piirkonnas ja/või mujal? Olete Te loonud kellelegi teisele töökoha?
Või
7. Kas olete ühekordne väljatulija kauplejana? Plaanite kohal olla igas sadamas?
8. Kas kauplete siin esimest aastat? Kui jah, siis kas seni on see olnud kasulik? Kui ei, kas eelmisel aastal tasus see ennast ära?
9. Kas külastajad uurivad pakutava kauba kohta? On nad huvitatud kohalikust kultuurist?
10. Kas seni pole Te pidanud siin kauplemise eest maksma? Kas tuleksite kui see oleks tasuline?
11. Kas osalete ka mõnel kontserdil ja töötoas? Kas oleksite nõus nende eest ka maksma?
12. Kas Teid, kui kohalikku on festival häirinud Teie igapäevaelu? Külastajate, autode rohkus?
13. Mida olete festivali jooksul kõige rohkem nautinud?
14. Mis on Peipsi Järvefestivali kõige positiivsem mõju? Oskate Te välja tuua näiteid ning olulisust Teie jaoks hinnata 5 palli skaalal.
15. Mis on Peipsi Järvefestivali kõige negatiivsem mõju? Oskate Te välja tuua näiteid ning olulisust Teie jaoks hinnata 5 palli skaalal.
16. Kas Teie arvates on selliste ürituste korraldamine kasulik nii turismile kui piirkonna arengule/tutvustamisele?
17. Kuidas hindate mõju keskkonnale, kohalikule kogukonnale, turismi ja laiemalt ettevõtluse arengule? Hinnag võiks olla väga negatiivne, negatiivne, positiivne, väga positiivne. Põhjendage oma vastust.
18. Mida soovitaksite korraldajatele edaspidiseks? Kas ja milliseid muudatusi võiks sisse tuua?
19. Kas festivali käigus olete saanud piisavalt teadmisi Peipsi piirkonna ning siinsete kohalike kommete, toidukultuuri ja tavade kohta?

Lisa 3. Teemad ja alateemad kodeerimiseks

Suhtumine

1. Peipsi Järvefestival ei häiri kohalikke
2. Peipsi Järvefestival häirib kohalikke pisut (s.h. mainitud ka infopuudust)
3. Ei ole kuulnud festivalist, ei tea
4. Pigem vastupidi, festival elavdab külaelu ja toob majanduslikku kasu; suhtutakse positiivselt

Positiivsed mõjud

1. Peipsi Järvefestivali toimumine väga positiivne
2. Peipsi Järvefestival tutvustab ja arendab piirkonda (elavdab, ühtsustab)
3. Kohaliku toidu ja tooraine kasutamine
4. Peipsi Järvefestivali korraldamine ja toimumine üleüldiselt
5. Peipsi Järvefestivalil on atraktiivsed tegevused (lodjasõit, paatkonnad, õpitoad, kontserdid)
6. Erinevad sadamad ja esinejad

Negatiivsed mõjud

1. Peipsi Järvefestivali toimumise juures on vähe negatiivseid külgi (s.h. kohalike häirimine (müra), sadamad liiga kaugel)
2. Kohati infopuudus (ei teatud toimumisest, paatkondadega sõidust, sularahaga arveldamisest)
3. Negatiivset pole
4. Ei oska vastata, ei oska öelda, ei oska kommenteerida

Naudingud/Heaolu tekitajad

1. Inimesed, rahvahulk ja suhtlemine
2. Muusika ja esinejad
3. Tegevused (lodjasõit ja mitmed erinevad töötoad)
4. Kohalik toit ja kaup
5. Piirkond/sadamad/külad
6. Ilm
7. Kogu festival
8. Ei oska öelda

Peipsi Järvefestivali mõjud kohalikule kogukonnale, keskkonnale ja turismile

1. Peipsi Järvefestivali mõju kohalikule kogukonnale positiivne
 - a. Kasum kohalikele ettevõtjatele, asutustele
 - b. Kohaliku tooraine ja kultuuri tutvustamine
 - c. Piirkonna reklaam ja tutvustus

2. Peipsi Järvefestivali mõju kohalikule kogukonnale negatiivne
3. Mõju keskkonnale vähene
4. Mõju keskkonnale puudub
5. Ei ole mõju millelelegi, ei oska öelda
6. Mõju turismile positiivne

Soovitused Peipsi Järvefestivali edasiseks korralduseks

1. Algupärasus/"oma asja" jätkamine
 - a. Rohkem kohalikke teenusepakkujaid (toitlustus,käsitöö)
2. Paremat organiseerimist (info vene keeles, võimalused liiklemiseks)
3. Rohkem reklaami (lehed, bussipeatused, raadiod)
4. Uuendusi ja mitmekesisust (infotund, lendlehed, ekskursioonid/giidituurid)
5. Paatkondade rohkemat kaasamist (info, võimaluste tutvustamine, reklaam)
6. Ei oska öelda/soovitada

Lisa 4. Tsitaate intervjuudest

"Ei ole teadlik. Usun, et nurisejaid on alati, kuid koht on eraldatud külast ja vaevalt kohalikke miskit väga häirib. Inimesed on mõistlikud ja ega siin mingit suurt möllu ju toimu. " (festivali külastaja Eestist, naine Iisakust, intervjuu Koljkas)

"Hetkel ringi jalutades vaatasid vastu küll üsna sõbralikud kohalikud. Jõudsime ka muuseumisse ja sealne pererahvas ütles, et neid küll ei häiri ja ega ka teisi. "

(festivali külastaja Eestist, naine Tartust, intervjuu Piirissaarel)

"Kuulsin jah, et mõnda häirib rahvas, kuna käivad väga uurimas teiste aedasid ja aknaid."

(rannaäärne elanik, naine Vasknarvas)

"Ei. Kohalikud tulevad ju ka ise toast välja uudistama."

(turist Eestist, naine Kesk-Eestist, intervjuu Piirissaarel)

"Ei, nägin siin just üht tuttavat, peaks tema käest küsima." (Kutsus ligi). "Näete, tema teadis kuna elab siin, selles samas majas vee ääres. Teda küll ei häiri. Ta oli isegi teadlik, et mingisugune suur hiinlaste grupp pidi siia saabuma. Väga lahe!"

(kohalik elanik, naine Värskast, intervjuu Lobotkas)

"Arendab kogukonda. Võiski rohkem julgeid olla siitsamast, kes tooksid oma asju müümiseks. Siin on palju tublisid tegijaid. "

(rannaäärne elanik, naine Vasknarvas)

"Tutvustab piirkonda. Kui oskaks ise midagi hästi teha, siis tuleks ise kauplema või pakuks enda tehtud käsitööd. "

(rannaäärne elanik, naine Vasknarvas)

"Kõik on positiivne. Hea kui on ettevõtlikke inimesi ja nii kaugelt, kes tahavad sellist asja korraldada. "

(kohalik elanik, mees Jõhvist, intervjuu Vasknarvas)

"Ma arvan, et hea on see, et tuuakse nii kaugele miskit ja nagu näen, siis isegi paatkonnad on kohal. Aaa, et see ongi asja mõte. Väga huvitav. Tean paljusid, kellel on paadid aga ka nemad pole midagi rääkinud. Väga kahju. Kindlasti mainin neile, et selline asi toimub ja ka uuel aastal. "

(kohalik elanik, naine Värskast, intervjuu Lobotkal)

"Ei, ma küll ka siitsamast asulast aga ei näe küll, et siin miskit häirivat olla saaks. Kohalikud tunnevad pigem rõõmu suurema liikluse üle, kuigi usun, et eriti siin täna on liikumist õhtul ja seega asulatesse väga mujale ei satu. Sõidetakse siia. Siin võiks olla siinsed kohalikud talumemmed midagi pakkumas. Väga huvitav oleks näha, mida nemad kodus teevad ja söövad. "

(kohalik elanik, naine Võnnust, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"Peipsiga tutvumine ja ikka see ringi sõitmine. Kohaliku toidu pakkumine kindlasti ka on väga oluline. Elavdab ka külaelu. "

(festivali külastaja, naine Tartust, intervjuu Kolkjas)

"See, et selline pikk suurepärane retk on välja mõeldud. Muidu on üritused lühikesed ning väga piirkonnale orienteeritud. Siin sõidetakse läbi nii palju kohti, mis ühest küljest on sarnased, kuid siiski omas väiksuses erilised. "

(festivali külastaja Eestist, mees Raplamaalt, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"Ma arvan, et ükskõik, mis ürituse korraldamine kusagil väikeses kohas on positiivne. Kuna elame Võrus, siis meie ei puutu Peipsiga väga kokku. Teame küll ju suurimast järvest ja enamasti seostame ainult kalastamise ja sibulatega, kuid tegelikult on ju nii palju muud."

(festivali külastaja Eestist, naine Võrust, intervjuu Räpinas)

"Positiivne on, et sellises pisikeses kohas siin Lobotkal midagi toimub. Üritused enamasti seal Värša sanatooriumi juures ja kõik on juba tavaline. Pealegi, see et lodi sõidab nii kaugemale välja ja pakub võimalust siinsele rahvale sõitma minna, on väga hea. Tore üritus!"

(rannäärne elanik, mees Lobotkal, ka kaupleja)

"Kogu ettevõtmine on positiivne. Alustada kusagilt ülevalt ja mitu päeva käia läbi väikesed Peipsiäärsed külad ja kohad, see on ju võrratu. "

(turist Eestist, mees Tartust, intervjuu Piirissaarel)

"Kuna ei olnud teadlik sellest ega pole siin hetkel kaua ka viibinud, siis ei oska väga midagi kohe öelda. Eks iga ürituse korraldamine on positiivne ja just siin nii kaugel: see tutvustab ja näitab, et siin toimub ka elu."

(turist Eestist, mees Kesk-Eestist, intervjuu Vasknarvas)

"Negatiivset ma ei leia. Kohalik elanik võib siin leida millegi kallal toriseda, kui tema teele pargitakse või prügi kellelegi maha kukub aga muidu, ma ei usu, et midagi nii negatiivset, et seda üritust korraldama ei peaks. "

(kohalik elanik, naine Tartust, intervjuu Emajõe-Suursoos, ka kaupleja)

"Ei tea. Mis siin väga negatiivset ikka olla saab. Mõnele külaelanikule ehk pakub miskit tuska, kuid ei usu, et asi hull. "

(festivali külastaja Eestist, mees Tartust, intervjuu Kolkjas)

"Eks Eestis saabki negatiivne ükskõik mis ürituse puhul olla ilm. Nagu täna. Ilm on vihmane ja jahe, seega väga ei taha olla ning nautida. "

(festivali külastaja Eestist, naine Võrust, intervjuu Rāpinas)

"Ei tea aga võibolla on mõju sellel, et see festival on väga pikk. Inimesed tahaksid küll osa võtta kõigist kohtadest aga ei jõuta. "

(festivali külastaja Eestist, naine Luunjast, intervjuu Piirissaarel)

"Jään vastuse võlgu. Hetkel vist siin on negatiivne see, seal sadamas ei saa midagi süüa. Meie loodame muuseumist suppi saada. Ilmselt on siin vast mingisugune pood ka aga no kes teab, mida sealt enam saab."

(turist Eestist, mees Tartust, intervjuu Piirisaarel)

"Kogu festivali kohta on raske rääkida, sest ma mujal pole käinud aga näiteks eelmisel aastal nautisin just seda põnevust, et mida korraldatakse. Sel aastal siiani seda ümbrust. Pole siiakanti sattunud väga tihti ja natuke pettunud olemegi, et ei ole keskus lahti ega saa ka matkarajale ning sularaha eest peab tasuma igal pool. See viimane on enda viga ka aga samas polnud nagu infot ka. Kirjas oli, et üritus on tasuta."

(kohalik elanik, naine Alatskivilt, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"Tsirkuseartistid olid vahvad ja kontserti ootan ka väga. See Ruslan ju laulab."

(rannaäärne elanik, naine Piirisaarelt)

"Hektel nautinud lodjasõitu, lastele väga meeldis. Kuna saar on avastamata, siis ehk leiame siitki midagi põnevat. Tulimegi vaatama, et kas muuseumisse saab ja milline see elu saarel siis välja näeb."(kohalik elanik, naine Meerapalust, intervjuu Piirisaarel)

"Festivali üleüldiselt. Väga mõnus üritus. Ei osanud midagi oodata, kuid siiani positiivselt meelestatud. Peipsiäär on nii ilus ja puhas."

(festivali külastaja Eestist, naine Rakverest, intervjuu Kolkjas)

"Paadiga Peipsil pea 10 päeva - mida enam tahta."

(festivali külastaja Eestist, mees Tartust, intervjuu Kolkjas)

"Tõesti, paadiga võtaks küll sellise seikluse ette. Maad mööda sõites on muidugi muid eeliseid aga samas on see festival sellisel ajal, et kui satud kuhugi suurema linnakese lähedale, saad kenasti mandrile minna ning poes/keskustes käia."

(festivali külastaja Eestist, naine Raplamaalt, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"Ootame tsirkust, kindlasti on see nauditav aga siiani on lapsed vist suuremas eufoorias. Siin teisigi ja tuntuid lapsi mängimas."

(festivali külastaja, mees Tallinnast, intervjuu Lobotkal)

"Seda, et nii hästi läheb (naerab). Inimesed on lõbusad ja jutukad. Tahavad teada toodete kohta ja ilm on ju suurepärane."

(kaupleja, naine Kolkjast, ka rannaäärne elanik)

"Naudime inimeste reaktsioone meie toidule. Muidugi kavatseme ka Ruslani esinemist nautida ja tegelikult on see festival üldse üks mõnus asi, kui ainult selle ilmaga veaks. Paistab, et meil jääb toidust puudu, sest et nüüd õhtuks on ikka meeletu rahvamass kohale tulnud. Ei teagi kas nad siia kõik ära mahuvad ja kuhu need autod pannakse. "

(kaupleja, naine Tartust, ka kohalik elanik, intervjuu Emajõe Suursoos)

"Hetkel oli see lodjasõit küll väga äge. Loodan, et teistele ka meeldis eelnevalt, kuigi jah, sõitmine niimoodi saarele on uhke ja ürgne tunne."

(turist Eestist, mees Tartust, intervjuu Piirissaarel)

"Muidugi on aidanud. See tutvustab ja näitab ka meie elu siin kaugel külas. Samuti saame meie siinpool aimu, et ka mujal on Peipsi, mitte ainult ülal."

(rannaäärne elanik, naine Vasknarvast)

"Usun, et kõik on kasulik. Sellised üritused väikestes kohtades toovad ju mitmes aspektis kasu." (kohalik elanik, naine Meerapalust, intervjuu Piirisaarel)

"Keskkond saab kahjustada ehk tiheda veel sõitmise tõttu, kuigi see lodi vist väga palju neid tiire tee aga kohalikele mingi mõju ikka. Siin Suursoo puhul oleks sellele keskusele see küll suureks kasuks tulnud, kuid kahjuks on see täna just suletud."

(kohalik elanik, naine Võnnust, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"Usun, et mingil määral ikka. Kui teaks selle toimumise tausta, oskaks rohkem rääkida. Siinsele kohale on see jälle hea reklaam, kuid samas on suursoo suhteliselt tuntud koht juba niigi. Lodjasõitu muidugi alati ei pakuta, seega see on üks suur pluss selle ürituse juures."

(naine Tartust, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"Keskkonnale vaevalt, et selle ürituse raames rohkem mõju on, kui tavaliselt. Igas sadamas aga saab kohalik kogukond kasu iga ostuga, mida külaline teeb, rääkimata oma kultuuri ja tavade levitamisest. Kõik, kes külastavad neid sadamaid, viivad oma muljeid edasi mujale ning kindlasti suudab üks inimene mõjutada juba järgmist inimest, Peipsi äärde suvitama tulemast. Valitakse küll ehk suuremad sadamad või suvituspaigad, kuid siiski, kohalikule kogukonnale toob see väike osagi suurt kasu. Nii jääb see kultuur ka püsima, kui inimesed ikka ja jälle on huvitatud tulema tutvuma vanausuliste või muude teiste kultuuridega."

(festivali külastaja Eestist, mees Tallinnast, ka rannäärne elanik (suvitaja), intervjuu Lobotkal)

"Ei hindagi kuidagi. Vaevalt, et siin mingit suurt mõju on, nii heas kui halvas mõttes. Ma just mõtlen keskkonnale. Kohalikele mõju ikka positiivne. Saavad oma kodus ise ka välja. Ega nendes väikestes kohtades ju tihti miskit suurt toimu. Kindlasti on aidanud kohaliku piirkonna tutvustamisele kaasa. Hästi oluline on see, et sadamates on ainult kohalikud teenuse ja toodete pakkujad."

(festivali külastaja Eestist, naine Iisakust, intervjuu Kolkjas)

"Mõelge nüüd, esiteks paadisõidud siia. Kõik ei tule ju lodjaga, vaid ka tavalise liinilaevaga. Siis on siin see infopunkt, mis saab kasumit, pood ja muuseum. Kohalikud võiksid ise olla rohkem aktiivsemad ja oma asju pakkuda. Muidugi ma ei tea kas see oleks lubatud. Et oleks jah? No vot, see oleks ju hea võimalus siin kala või käsitööd müüa."

(festivali külastaja Eestist, naine Kesk-Eestist, intervjuu Piirissaarel)

"Turismi vaatepunktist on see ju väga hea, kui tuuakse rahvamass mingisugusele väikesele saarele. Kohalikele samuti suureks kasumiks, kuna teenitakse nii muuseumis, poes kui ka infopunktis. Kui siin oleks veel toitlustaja eraldi või mingi müügimehed oma toodetega, see oleks veel parem. Usun, et igas kohas on kohalikele kasumlik kui turistid käivad. Samuti tuleb selliste asjade puhul mõelda ka nõ häirivatele teguritele või siis kuidas see võib kedagi/midagi kahjustada."

(festivali külastaja Eestist, mees Tartust, intervjuu Piirissaarel)

"Negatiivset on raske välja tuua. Ehk just see, et vähesed teavad selle projekti eesmärki. Seilata Peipsil. Jah, inimestel ei ole kõigil paate, kuid olemas on rentimisvõimalus või saab ka siinse saatelaevastikuga rääkida. Mõte ongi seilata Peipsil ning näha kogu järve hiilgust. Just neil, kes pole iial siia sattunud. Inimestel puudub ehk julgus või see õige infokild, et mis võimalused on saada. kardetakse uusi asju. "

(rannaäärne elanik, mees Vasknarvas, suvitaja)

"Kõik, mida me teeme mõjutab keskkonda. Kohalikku kogukonda siin selle festivali toimumine ju eriti, kuna inimesed liiguvad ja kasutavad teenuseid. Peipsi saab reklaami. See ju näitab nii Peipsit kui Eestit suuremas pildis. Toimub kindlasti reklaam ning ajalehed kirjutavad. Mujal elavad Eesti inimesed saavad samuti aimu, mis on selles piirkonnas nii erilist."

(festivali külastaja Eestist, mees Kesk-Eestist, intervjuu Vasknarvas)

"Kohalikele peaks see olema suureks motivaatoriks tulla ja müüa midagi või lihtsalt osa võtma, rääkimata, et pood saab ju raha ning ehk keegi ka ööbib siinkandis. Keskkonnale vaevalt, et miskit paha. Siin sõelutakse ju koguaeg vee peal."

(kaupleja, mees Värskast, ka rannaäärne elanik, intervjuu Lobotkal)

"Muidugi. Seekord on kurb, et keskus pole avatud ja tegelikult võiks siinsed külaelanikud võtta kätte ja oma putkad üles panna oma kodutoitudega. See ongi selle festivali üks mõte: oma ja hea."

(kaupleja, naine Tartust, ka kohalik elanik, intervjuu Emajõe-Suursoos)

"Eelmisest aastast ei tea midagi. Olen küll siitsamast aga ei mäleta, et oleks suur melu olnud või infot."

(rannaäärne elanik, naine Kolkjast)

"Uudistama, et mida head pakutakse, olenemata, et ilm on väga väga halb."

(rannaäärne elanik, mees Räpinast)

"Esiteks, kuna ise oleme pealinnast ning igapäev tegeleme hoopis muu valdkonnaga, siis on see suurepärane võimalus aja veetmiseks. Peipsi on imeline koht ning avastamist on iga päev. Teiseks, suvekodu on seotud Peipsiga ning ka see ajendab võtma osa kohalike väärtuste toetamist."

(rannaäärne elanik, naine Lobotkalt, ka festivali külastaja mujalt Eestist)

"Jah, sõbrannaga mõtlesime, et mis me ikka pelgame. Eelmine aasta ei julgenud tulla, nüüd küll. Külastajad on toredad ja ei lärma."

(rannaäärne elanik, naine Vasknarvast)

"Mõju kohalikule kogukonnale on suur. Meiegi ju saame siit head kasumit. Loodan, et järgmine aasta ikka jälle ja võibolla pakutakse kauplemise võimalust mujalgi sadamates. Eks keskkonda ja kalasid häirib see sigimine, kuid seda liiklemist on siin kalurite tõttu nii või naa."

"Kindlasti on aidanud. Teeb ju turundust ja turismile üldiselt on see kasulik, et tutvustatakse väiksemaid piirkondi Eestis. Kolkjat võibolla tuntakse ja on läbi sõidetud aga keegi ei satu väga näiteks Vasknarva. Väga huvitav."

(kaupleja, naine Kolkja lähedalt külast, ka rannaäärne elanik, intervjuu Kolkjas)

"Keskkonnale võib ehk veidi kahjulik olla korraga suurema arvuline paatide tulek, kuid siin korraldatakse erinevaid üritusi pidevalt ning kalamehed järvel, vaevalt, et üks üritus midagi suurt halba teeks - keevat kahju ei teki. Kohalikele on sadamates toimuv ju ainult suureks kasuks, just seetõttu et saadakse oma külas välja vaatama tulla, mis toimub ja veel tasuta. Väikestes kohtades suuremad rahvamassid väga ei satu ja seega toovad nad sellise korraliku rahasüsti kindlasti."

(festivali külastaja Eestist, mees Tartust (paadiga), intervjuu Kolkjas)

Mina, Maria Lutsar (07.10.1986),

1. annan Eesti Maaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud lõputöö
SÜNDMUSTURISMI MÕJU KOHALIKULE KOGUKONNALE JA KULTUURILE
PEIPSI JÄRVEFESTIVALI NÄITEL,

mille juhendajad on Marika Kose ja Lea Sudakova,

- 1.1. salvestamiseks säilitamise eesmärgil,
- 1.2. digiarhiivi DSpace lisamiseks ja
- 1.3. veebikeskkonnas üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega
isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Lõputöö autor

allkiri

Tartu, 23.05.2018

Juhendaja(te) kinnitus lõputöö kaitsmisele lubamise kohta

Luban lõputöö kaitsmisele.

(juhendaja nimi ja allkiri)

(kuupäev)

(juhendaja nimi ja allkiri)

(kuupäev)